

Η ΕΥΤΕΡΗ,

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Μ Ε

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδ. 27.

Τόμος Β'.

Εκδίδεται δις τοῦ μηνός.

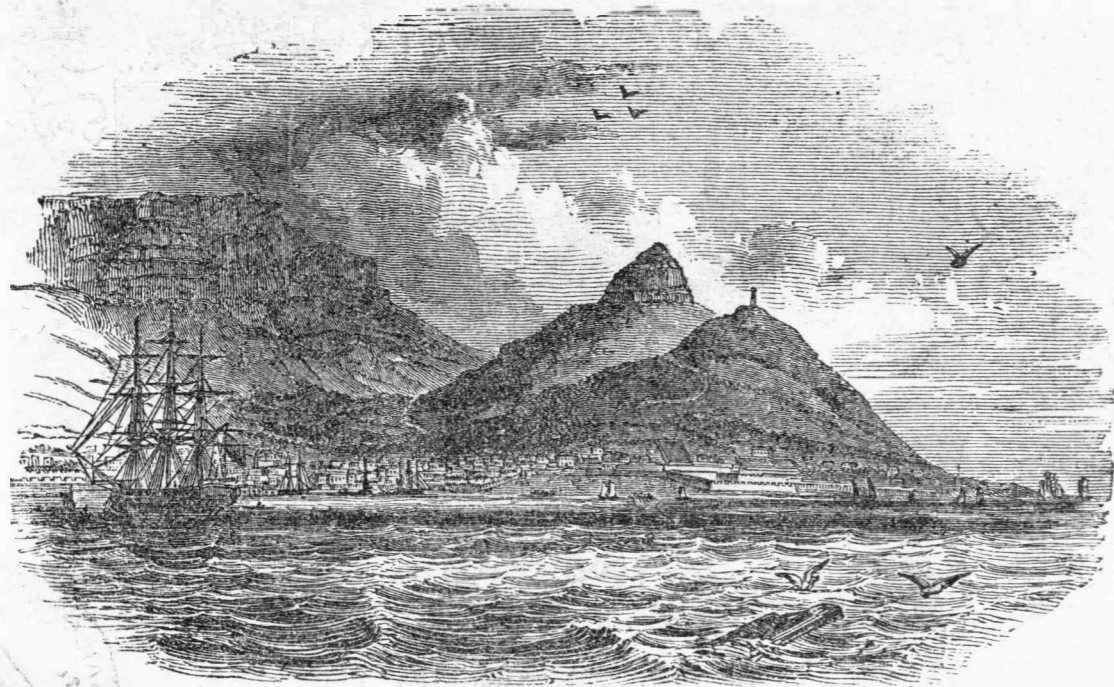
Ἐρ Ἀθήναις τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1848.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΙΝΔΙΑΣ.

Ἡ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας ἐκστρατεία Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου ἐπλάτυνε διαφερόντως τὸν κύκλον τῶν ναυτικῶν καὶ γεωγραφικῶν γνώσεων τῶν Ἑλλήνων. Ὁ ἔξοχος οὗτος ἀνὴρ, ἂν καὶ κυριευόμενος ἀπὸ βίαιάτινα πάθη ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἐξώκειλε πολλάκις εἰς ἀπανθρώπους καὶ παραδόξους παρεκτροπὰς, εἶχε νοῦν καθιστῶντα αὐτὸν ἱκανὸν ὄχι μόνον εἰς τὸ νὰ ἐκπορθῆσῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νὰ κυβερνήσῃ τὸν κόσμον. Πῶς ἄξιός νὰ συλλάβῃ τὰ παρατόλμα καὶ ἐξαίσιμα ἐκεῖνα σχέδια τῆς πολιτικῆς, ἃ τινὰ ἀρκοῦσιν εἰς τὸ νὰ δώσωσι νέαν μορφήν εἰς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Τοῦ ἐμπορίου ἢ παντελῆς μεταβολῆ, τὴν ὁποίαν ἐπέφερον ἡ δύναμις μόνῃ τῆς μεγαλοφυΐας του, μόλις λογίζεται κατωτέρα ἀπὸ τὰς μεταβολὰς τῶν βασιλείων, ὅσαι προῆλθον ἀπὸ τὴν τύχην τῶν νικηφόρων ὀπλων του. Φαίνεται ὅτι οἱ ἀγῶνες καὶ ἡ ἀντίστασις τῶν Τυρίων, οἵτινες διεκώψαν ἐπὶ πολὺ τὴν σειράν τῶν θριάμβων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐχορήγησαν εἰς αὐτὸν τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ παρατηρήσῃ τοὺς ἀνεξάντλητους πόρους τῶν ναυτικῶν ἐπικρατειῶν, καὶ νὰ θουμάσῃ τὰ μεγάλα πλούτη

τὰ ὁποῖα ἐκέρδιζον οἱ Τύριοι διὰ τοῦ ἐμπορίου, κα κυρίως διὰ τοῦ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Ἄμα δὲ κατέστρεψε τὴν Τύρον καὶ καθυπέταξε τὴν Αἴγυπτον, συνέλαβε τὸ σχέδιον τοῦ νὰ καταστήσῃ τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον ἐσκόπευε νὰ συγχροτήσῃ, κέντρον τοῦ ἐμπορίου καὶ μητρόπολιν τῆς ἐξουσίας του. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐθεμελίωσε μεγίστην πόλιν πλησίον τινὸς τῶν στομιῶν τοῦ Νεῖλου, ἧτις διὰ τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου ἐμελλε νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἑαυτὴν τὸ ἐμπόριον τῆς τε Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως. Ὅποιαν περὶνοῖαν ἐδεῖξεν κατὰ τὴν ἐκδρομὴν τῆς θέσεως ταύτης, μαρτυρεῖ αὐτὴ ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἧτις ἐγένετο μετ' ὀλίγον ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τοῦ Κόσμου ὄχι δὲ μόνον ἐνόσω διήρκεσεν ἡ ἑλληνικὴ αὐτοκρατορία εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀνατολήν, ἀλλὰ καὶ κατ' ὅλας τὰς ἀλλεπαλλήλους μεταβολὰς τῶν μερῶν ἐκείνων ἀπὸ τῶν Πτολεμαίων μέχρι τῆς ἀνάξσεως τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων διὰ τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου, τὰ ἐμπορεύματα καὶ πρὸ πάντων τὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἐξηκολούθουν νὰ συγχομίζωνται εἰς τὴν μεγάλην ἀποθήκην, τὴν ὁποῖαν ἠτοίμασεν εἰς αὐτὸ ἡ σύνεσις καὶ ἡ δευδερκία τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἄλλ' ἡ φιλοδοξία του, καὶ τοι ἀνοίξασα εἰς τοὺς Ἕλληνας ὁδὸν συγκοινωνίας διὰ θαλάσσης μετὰ τῆς Ἰνδικῆς, δὲν ἐκορέσθη φλεγόμενος ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τοῦ νὰ ἐξουσιάτῃ τὰς πλουσίας ἐκεῖνας

Τὸ εἶλετι ἀκρωτήριον.

χωρας, μετέφερον ἐκεῖ διὰ ξηρᾶς τῆς τροπικῆς φάλαγγας του. Ἀνήσυχος ὁμως καὶ ἐπιχειρηματικὸς εἶδε μᾶλλον ἢ κατέκτησεν αὐτάς. Προχωρῶν πρὸς ανατολὰς δὲν ὑπερέβη τὰς ὄχθας τῶν εἰσρεόντων εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμῶν, ὅστις σήμερον εἶναι τὸ δυτικὸν ὄριον τῆς ἐκτεταμένης ἡπείρου τῆς Ἰνδίας. Μεταξὺ τῶν ἐνδοξῶν κατορθωμάτων, τὰ ὅποια λαμπρύνουσι τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἱστορίας του, κατεδίωξε σκοπούς, δεικνύοντας τὸ ἐξοχὸν τῆς μεγαλοφυΐας του καὶ τὴν ἐκτασιν τῶν σχεδίων του. Ἐπροχώρησεν εἰς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Ἰνδίας ὅσον ἐθεώρει ἀναγκαῖον διὰ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἐμπορικῆς τῆς σημασίας, καὶ νὰ προκατηρήσῃ ὅτι ἀπειρα ἦσαν τὰ πλοῦτη ὅσα ἤθελον προκύψῃ ἀπὸ τὴν συγκοινωνίαν μετὰ χώρας ὅπου ἡ βιομηχανία, ἀναπτυσθεῖσα ἐνωρίς, εἶχε φθάσει εἰς μεγαλητέραν τελειότητα ἀπὸ πᾶν ἄλλο μέρος τῆς γῆς. Ὅλος κατεχόμενος ἀπὸ τὴν ἰδέαν αὐτήν, ἀπεφάσισε νὰ ἐξετάσῃ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῶν μυθῶν τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ἐὰν ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία εἶναι κατορθωτὴ, καὶ τότε νὰ συστήσῃ σακτικῶς αὐτήν. Διὰ νὰ γείνη δὲ τοῦτο, προσέθετο τὸν σκοπὸν ν' ἀνοίξῃ τοὺς καταρράκτας, τῶν ὁποίων τὴν ἐντὸς τοῦ Εὐφράτου εἰσορῆν εἶχε κλείσει ὁ φθὸνος τῶν Περσῶν καὶ ἡ ἀποστροφή των τοῦ νὰ ἐγῶσι σχέσεις μετὰ ξένων, καὶ νὰ φέρῃ τὰ προϊόντα τῆς ἀσιατικῆς βιομηχανίας διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦτου καὶ τοῦ Τίγριδος, συνενουμένων πρὸς τὰ ἐνδοτέρα τῶν ἀσιατικῶν του ἐπαρχιῶν, ὥστε διὰ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Νεῖλου νὰ διαβιβάζονται εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ διανεμῶνται εἰς τὸν ἐπίλοιπον κόσμον. Ὁ Νέαρχος, ἀξιωματικὸς ἐξόχου ἰκανότητος, κινεῖται τὴν διεύθυνσιν τοῦ διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν ταύτην προσδιορισθέντος στόλου. Ἐφερε δὲ εἰς πέρας σύτρυχες τὴν μακρὰν του θαλασσοπορείαν, ἥτις τόσον δύσκολος καὶ πλεῖστον λόγου ἀξία ἐλογίζετο τοὺς χρόνους ἐκείνους, ὥστε ὁ Ἀλέξανδρος ἐθεώρει αὐτὴν ὡς

ἐν τῶν σημαντικωτέρων συμβεβηκότων ἀφ' ὧν ἐδόξασεν τὴν βασιλείαν του. Σήμερον, ὅτε ἡ ναυτικὴ, ὑποβλήθεισα εἰς κανόνας μαθηματικούς, ἐφθασεν εἰς ἀμυλὴν τελειότητος, ἡ ἐπιχειρήσιν αὐτὴ μᾶς φαίνεται ἐπουσιώδης· ἀλλὰ, κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους, ἦτον μεγίστη καὶ δυσχεροτάτη. Πολλὰ περιστατικά συμβάντα κατὰ τὸν διάπλου τοῦτον ἀποδεικνύουσι πόσον ἦσαν ἀτελεῖς αἱ περὶ τὴν ναυτικὴν γνῶσεις τῶν Ἑλλήνων. Μὴ ἐξεληθόντες πώποτε τῶν ὄριων τῆς Μεσογείου, ὅπου ἡ πλημμύρα καὶ ἡ ἔμπωτις μόλις προσπίπτουσιν εἰς τὴν ὄρασιν, ὅταν παρετήρησαν κατὰ πρῶτον τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰνδοῦ, ὅπου πραγματικῶς εἶναι ἀξιοσημειώτων, τὸ ἐθεώρησαν ὡς θαύμα, δι' οὗ ἠρμήνευον οἱ θεοὶ τὴν ἀποδοκιμασίαν τοῦ ἐπιχειρήματος των. Φαίνεται ὅτι καθ' ὅλον τῆς θαλασσοπορείας ταύτης τὸ διάστημα, οἱ Ἕλληνες δὲν ἐμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν γῆν, ἀλλ' ὅτι ἠκολούθουν τὰ ἐξέχοντα μέρη τῆς παραλίας μετὰ τὴν δουρικτὴν ἀκρίθειαν, ὥστε οἱ περιουδικοί ἀνεμοὶ, οἵτινες ἐσκαλύνουσι τὴν ναυτιλίαν εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν δὲν τοὺς ἐχρησίμευσαν διόλου. Ἰδοὺ διατί κατέτριψαν δέκα μῆνας ὀλοκλήρους εἰς τὸν διάπλου τοῦτον, ὅστις, ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι ἐκείνου τοῦ Περσικοῦ κόλπου, δὲν ὑπερέβαινε τὰς εἴκοσι μοίρας. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐξ αἰτίας τῶν συνεχῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν μεταβολῶν καὶ τῶν πολιτικῶν παραγμῶν, οἵτινες προῆλθον ἀπὸ τῆς μεταξὺ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐριδίας, ἡ ναυτιλία τῆς Ἰνδίας, τὴν ὁποίαν ἐπεχείρησε πρῶτος ὁ Νέαρχος, διεκόπη. Τὸ Ἰνδικὸν ὁμως μετὰ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐμπόριον, ὅχι μόνον διετηρήθη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἤμασεν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Αἰγύπτου βασιλείων, ὥστε κατέστη ἀφθονος καὶ μεγίστη πηγὴ πλοῦτου λαμπρόνασα τὴν μοναρχίαν των.

(Robertson, *The history of America*).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

Πρὸ τετρακοσίων περίπου ἐτῶν ἀνεκαλύφθη μεταξὺ βίωμας καὶ φρασκάτη πολυτελὴς κρύπτη, ἥτις ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαιολόγων ὡς ὁ τάφος τοῦ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου καὶ τῆς μητρὸς του Ἰουλίας Μαυμίας.

σμένον ἦν εἶδος σιλπνοῦ ὑελώδους μίγματος, ἔχοντος σύστασιν καὶ ὁμοίτητα κυανοῦ ὄνυκος, ἐφ' οὗ ἐξείχον αἱ λευκαὶ παραστάσεις, οὐχὶ ὡς ἐπικεκολλημένοι τινὲς ἢ πρόσθετοι, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ αὐτοῦ συνιστάμενοι μίγματος, γινόμενοι δὲ λευκαὶ καθ' ὅσον προέκυπτον ὑπὲρ τὸ ἐπίπεδον, ὡς λευκαίνεται ὁ ἀφρὸς ὁ ἐπιστέφον τὰ κυανὰ κύματα.

Περσ.λαδικὸν ἀγγεῖον.

Ἐντὸς δ' αὐτοῦ εὐρέθη λάραξ ἐκ λίθου λευκοῦ, καὶ ἐντὸς τῆς λάρακος ἀγγεῖον δέκα δακτύλων ἔχον ὕψος καὶ περιμέρειαν 22, κυανοῦν δὲ τὸ χρῶμα, καὶ ἔχον ἐπιεργασμένα καὶ περίεξ καὶ εἰς τὸν πυθμένα ζώδια ἐν λευκῷ ἀναγλύφῳ. Ἡ ὕλη ἐξ ἧς ἦν κατασκευα-

σία καλλονὴ τῶν εἰκόνων, ἀξία τῆς ἀρίστης ἑλληνικῆς γραφίδος. Παρίστων δὲ αὐταὶ ἐπὶ τῆς μίας ὕψους τοῦ ἀγγείου γυναῖκα ἠμίγυμον, ἀμειλίως ἠπλωμένην ὑπὸ τὴν σκιάν δένδρου καὶ ἐπὶ σωροῦ λίθων,

και των αρχιτεκτονικων τεμαχιων, κρατουσα δε εις την χειρα ανατετραμμενη δαδα, εν ω τον δεξιον βραχιονα φερει επι την κεφαλην. Εμπρος αυτης, επι του αυτου σωρου καθηται, ανηρ στρεφων το μεν σωμα απ' αυτης, το δε προσωπον προς αυτην, και κατ' τον αυτον τροπον καθηται επισθεν της επι αλλου σωρου λιθων γυνη, και αυτη ημιγυμνος, κρατουσα βακτηριαν η σκηπτρον εις την αριστεραν. Αυτη ειναι η παρασταση της επισυνημμενης εικονογραφιας.

Επι του απεναντι μερους παρισταται ανηρ διερχομενος δια πυλης προς μερος όπου τον προσκαλει δια της χειρος, η τον υποδεχεται γυνη καθημενη, και μεταξυ μεν των ποδων της εχουσα οφιν, ανωθεν δε της κεφαλης της επιπταμενον πτερωτον παιδιον. Εμπρος δ' αυτης ισταται γερον πατων επι στηλης. Ο πυθμην δε τελος παριστα η ανδρα η γυναικα καλωσ ενδεδυμενην, και φερουσαν τον δακτυλον εις το σωμα.

Αφοροι εξηγησεις εδοθησαν των εικονων τουτων. Οι μεν ειπον οτι παριστωσι την ιστοριαν του Αδμητου και της ΑλκΗΣτιος, απιθανα προτεινοντες, διοτι η ΑλκΗΣτις ειχε καταβη εις τον αδην οπως δωση τον ανδρα της, και μετα ταυτα εκοιμηθη προς αυτον παλιν υπο του Ηρακλεους. Δεν επρεπε λοιπον να ειναι ανηρ ο διερχομενος δια της πυλης του αδου, ουδε να προσκαληται υπο γυναικος. — Άλλοι δι' οσχουρισθησαν οτι αινιττονται την εις τα Ελευσινα μυθισιν, και οτι το αγγειον ην το απορραντηριον των μουσμενων, οτι η καθημενη με την δαδα γυνη ειναι η μουσμενη, και εκ των αγγυπνιων απαυδησασα, και της δυναμεις της αισθανομενη οτι εκλειπουσιν, οπερ εμφανιζει η σβεννουμενη δαε, οι δε παρακαθημενοι οτι ειναι οι φυλακες της. Επι δε του ετερου μερους οτι φαίνεται η μυθηισα παραδεδεγμενη ηδη ως Ιερεια, οτι ο οφιν, εμβλημα της σοφιας και αθανασιας, εμφανιζει την νεαν αξιαν της, και οτι αυτη εισαγει νεον εις τα μυστηρια· οτι δε τελος η επι του πυθμενος γυνη ειναι η Ιερεια. — Κατ' άλλους, εις νυμφος ταρον το αγγειον ανηκον, παριστα σκηνας επιθαλαμιας και ερωτικας. Η ανεστραμμενη δαε την ερωτικην βαρυθυμιαν, ο οφιν πλησμονην ζωικων δυναμειων και αναθεκτον πηθον, οι δε παρακαθημενοι, την τιμην και την σεμνοτητα παραφρουρουσας την νυμφην· αφ' ετερου δε, κατ' τους αυτους, φαίνεται η νυμφη αφ' ης εριπταται ο ερωσ, προσκαλουσα τον νυμφιον, και εις τον πυθμενα το εμβλημα του μυστηριου.

Το καθ' ημαε, πολυμαζεν να προτεινωμεν την ακολουθον εξηγησιν, ητις ισως αποδοκιμασθη ως πολυ κρηλης· ημαε ομως δι' αυτο τουτο κυριωε προμειδιε. Αφ' ενος παρισταται η Ιουλια Μαμμαια, αφ' ου υπερβη ηδη του θανατου την πυλην. Ο οφιν μεταξυ των ποδων της αυτο τουτο, ως γνωστων, τηρμινει, τον θανατον. Το επιπταμενον πτερωτον παιδιον ειναι το δαιμονιον της, η αυλος ψυχη της απερχομενη εις ουρανοε, ητις ιδεα και παρασταση ην συνθεσταιη κατ' εκεινοε τουε χρονουε, και απαντατα συνεγεσταια επι των σαρκοφαγων. Ο απωτερον της πυλης παρα τουε ποδαε της ισταμενοε γερον ειναι ισως ο ανηρ της, προαποθανων. Ο δε περαν της πυλης ισταμενοε και προς αυτην

προσδυμενοε ειναι ο τεθλιμμενοε υιοε της, αυτοε ο Αλεξανδροε Σεβηροε, θελησασ εν τη θλιψη του να παρασθη δια της εικονοε ταυτης οτι η μητηρ του τον καλει, οτι απευδει προς αυτην δι' αυτου του θανατου. Αφ' ετερου παρισταται αυτη η Ιουλια Μαμμαια ημιγυμνοε, ως τοτε πολλακιε παρισταντο αι αυτοκρατορισεαι και αι επισημοι γυναικεε, με την δαδα ανατετραμμενην, και εμφανιουσαν την αποσβεσιν της ζωηε, και αυτη παραστασηε συνεχωε ευρισκομενη επι σαρκοφαγων. Και οτι τουτο, και το της επιπταμενης ψυχης εμβλημα, οικειωτερα φαينوμενα προς ταε χριστιανικαε ιδεαε, απαντωνται ενταυθα, δεν θελει εκπληξει κανενα, οστιε ενθυμειται τον θρησκευτικον χαρακτηρα του γ' μετα Χριστον αιωνοε. την κρασιν των αρχαιων ιδεων μετα των νεων, και οτι ο Αλεξανδροε Σεβηροε ειχε την εικονα του Χριστου μεταξυ των εφεστιων θεων του. — Οι εκατερωθεν παρακαθημενοι παριστωσιν ισως ο μεν νεοε τον Αλεξανδροε Σεβηρον, επι θρονου καθημενον υψηλου, η δε, η την αδελφην της Ιουλιαε Μαμμαιαε Σοαιμιαδα, της βακτηριαε εμφανιουσεε ισωε την γεφυριστικην του ανδροε της αξιαν, η την θειαν της Ιουλιαν δουαν, γυναικα του Σεπτιμιου Σεβηρου. — Τελοε η επι του πυθμενοε εικων εμφανιζει την σιγην του θανατου. Μιαν κυριωε αντιλογιαν ευρισκομεν εις την εξηγησιν ταυτην, και την λεγομεν πριν μαε την ειπωσι, το κаллоε της εργασιαε, ανωτερον του οσου εφαινετο η τεχνη επιδεικτικη κατ' την τριτην μ. Χ. εκατονταετηριδα.

Κατ' διαταγην του Παπα Ουρβανου Η του Βαρβερινη, εληθη το αγγειον τουτο απο τον ταρον κατ' τα ετη 1623 εωε 1644, και κατετεθη ειε τουε οικουε της Βαρβερινηε οικογενειαε, όπου διαμειναν περι τουε δυω αιωναε, εκαλειτο το βαρβερινιον αγγειον. Αλλα περι τα 1795 ηγορασαν αυτο ο ποεσθηε της ιγγλιαε, Κ. Γουλιελμοε Αμιλτων, αντι 560,000 φρ. δια το μουσειον του Δουκοε της Πορτλανδιαε, όπου εγινε περιφημον υπο το ονομα Πορτλανδιου αγγειου. Αλλα μετα τον θανατον του Δουκοε οι κληρονομοι του μη θελοντεε να εχωσι την ευθυνην της διατηρησεε τουτου αριστουργηματου, ου η κτησιε εφερον ειε την Αγγλιαν τιμην, το παρακατεθεσαν ειε το Βρετανικον Μουσειον δι' ασφραλειαν. Εκει εμενον εκτεθειμενον εν τω μεσω της υπ' αριθ. 9 αιθουσεε, επι οκταγωνου τραπεζεε και υπο υαλινον κάλυμμα. — Αλλα την 7 φεβρουαριου 1845, ειε των επισκεπτομενων του Μουσειου, Γουλιελμοε Αλυιδεε καλουμενοε, ημαε εφθασεν εμπροε ειε το αγγειον τουτο, λαβων υπο τον μανδυαν του μεγαν λιθου, τον εσφενδονισε κατ' αυτου, και το εσυντριψεν ειε μικροτατα τεμαχια. Μεγαλη υπηρξεν η εκπληξιε και η θλιψη ολων των φιλομουσων και φιλοκαλων δια το ε' κλημα τουτο. Ο γαιρεκακοε κακουργοε συνελθηθη αμεσωε, καθυπεβληθη ειε εξετασιν, και επροασισθη παραδοζον μονομανικην η ερεθισμον των νευρων του. Παραπεμθη δε ειε τα δικαστηρια, αλλ' επειδη δεν υπαρχει νομοε τιμωρον τα τοιαυτα εγγληματα, κατεδικασθη μονον να πληρωση το υαλιον, υπ' ο εκαλυπτετο το αγγειον. Αλλ' αν ο νομοε των Αγγλων ειναι ατελεε, η τεχνη των ειναι θαυμασμου αξια. Εβρεθη τεργητιε,

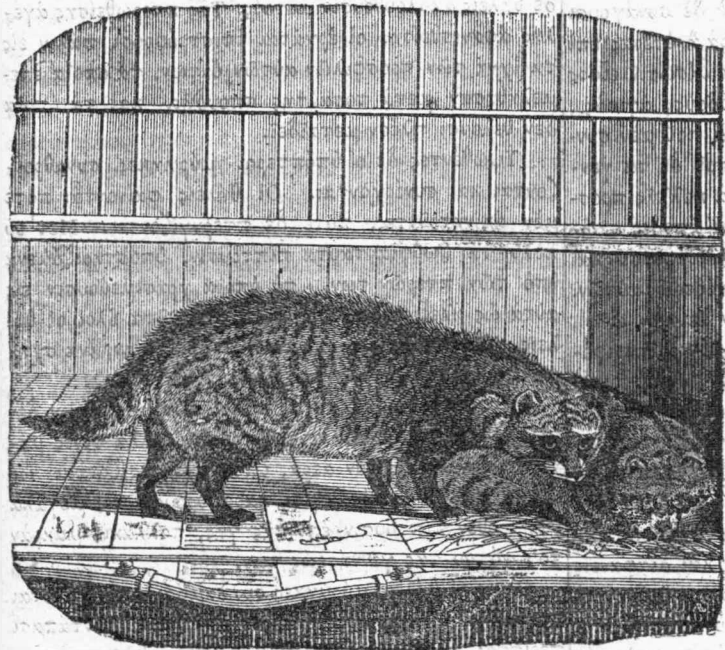
οστιε συνεκολλησε και τα ελαχιστα τεμαχια, και λεγεται οτι σήμερον το πορτλανδιον αγγειον δεν διαφερει αφ' ου, τι ην πριν η συντριβη. Ρ.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Α) ΜΟΣΧΟΓΑΛΗ.

Η Μοσχογαλη εχει δυω ποδων και τεσσαρων δακτυλων μηκοε απο της ακραε του ρυγγουε μεχρι της ακραε της ουραε· η κεφαλη αυτης εχει εξ, η δε ουρα δεκαπεντε δακτυλων μηκοε. Το ρυγγοε του ζωου τουτου ειναι οζυτερον απο το του σιμωνοε (σαμουριου), αλλ' ητερον οζυ του της αλωπεκοε. Τα ωτια εχει στρογγυλα και τραχεια, τα δε χειλη κοσμουνηται απο μικροε μυστακαε. Το κυριον χρωμα αυτου ειναι ραιον, και επ αυτου εχει κηλιδαε μαυραε, ωστε αποβαινει ομοιον με το χρωμα του αιλουρου.

Αμφότερα τα γένη του ζώου τούτου έχουν μεταξυ

Η Μοσχογαλη (Civette).

των γεννητικων μοριων και του δακτυλου θηλακα, εντοε του υποφου εκκρινουσι γυμον τινα αρωματωδη, ομοιζοντα με τον μωσχο. Ο γυμοε ουτοε ειναι πυμελωδηε· αλλ' εχει και ιδιοτητα αιθεριαν, δηλ. εξατμιζεται ειε τον αερα ειε λεπτοτατα μορια και διαδιδωται ειε τα αλλα ζωα. Όταν ηναι προσφατοε, τοτε η οσμη του ειναι βαρεια.

Ο αρωματωδηε ουτοε γυμοε ειναι περισσοτεροε ειε ταε αρρεναε η ειε ταε θηλειεε, αλλα των δευτερων τουτων ειναι διπλασιωε ισχυρωτεροε. Αποβαλλουσι δ' αυτον αι αγριαε μονη τριβομεναι ειε δενδρα. Ταε συνανθρωπωμενηε ομως οι Αιθιοπεε της Γενεαε, οι Ινδοι και οι Ανατολιται εγχειουσιν ειε κλωβιον στανον, όπου δεν δυνανται να στρεφωνηται ανοιγουσι κατωπι το κλωβιον απο την ακραν, ελκουσε το ζωον απο την ουραν, και αναγκαζουσιν αυτο να μεινη ειε αυτην την θεσιν, θετοντεε μεταξυ των κιγκλιδων του κλωβιου βιβδον, δι' ηε σφιγγουσε τουε οπισθιουε

ποδαε του· επειτα δε εισαγουσι μικρον κοχλιαριον ειε τον περιεγντα το αρωμα θηλακα και ξεουσιν επιμελωε ολαε ταε εσωτερικαε πλευραε αυτου, θετοντεε την οποιαν εξαγουσιν υλην ειε σκευοε, το οποιον καλωε επιπωματ ζιουσιν. Η δε εργασια αυτη επαναλαμβανεται διε η τριε της εβδομαδοε. Η ποσοτηε δε της αρωματικηε υληε εξαρταται απο της ποιητηε της τροφηε και της ορεξεωε του ζωου, το οποιον αποδιδει περισσοτεραν τοιαυτην υλην, οσον τρεφεται καλητερον και λεπτοτερον· κρεαε δ' ωμων και κατακεκομμενον, ορυζιον, μικρα ζωα, πτηνα, μαλιστα δε ιγθυεε ειναι η τροφη, την οποιαν τω προσφερουσι και ερεθιζουσι την ορεξιν του.

Αι Μοσχογαλαι ειναι φυσικωε αγριαε, και ομως συνανθρωπωουσιν αυταε ευκολωε, τουλαχιστον ικανωε, ωστε να πλησιαζουσι και να ταε χειροθετωσιν ανευ μεγαλου κινδυνου.

Τα ζωα ταυτα ειναι ευκίνητα και ελαφρα, αν και το σωμα των ειναι ικανωε παχυ. Πηδωσιν ωε αι γαλαι, και δυνανται να τρεφωσιν ωε οι κύνεε· ζωσιν εκ θηραε επιπιπτουσαε και καταδιωκουσαι τα μικρα ζωα και μαλιστα τα πτηνα· ζιτουσιν, ωε αι αλωπεκεε, να εισερχωνται ειε τα ορηθηε τροφια, να αφρασωσι ταε ορηθηε. Οι οφθαλμοι των λαμπουσι την νυκτα, και υποτιθεται οτι βλεπουσιν ειε το σκοτοε.

Όταν στεφώνται ζώων, πριγουσι βίξας και καρπούε· πινουσιν ολιγον και διαιτωνται ειε ταε κωστικαε αμμοε και ειε ταε ξηρα ορη, αποφουγουσαι τουε υγρουε τοπουε. Γεννωσι δε πολλα, και η ερωη των ομοιζει προς την του οργιζομενου κυνοε.

Τον γυμον τουτον μετεχειριζοντο αλλοτε ειε την ιατρικην ωε ερεθιστικην και αντισπασμοδικον. Οι μυροπωλαι μεταχειριζονται του-

τον ενιοτε ειε την κυριαν λεγομενην κωνιν, οι ταμ-βακοπωλαι αρωματιζουσι τουε καλυε ταμθακοε των, και οι ζαχαροπλασταε τα γλυκισματα.

Αι μοσχογαλαι αν και κατ' ανωνται απο τα θερμοτερα της Αφρικηε κλιματα, δυνανται ομως να ζησωσιν ειε τα ευκοτα και υπερβορεια κλιματα, αν προσωλιττωνηται απο ταε προσβολαε του ψυχρουε και εν εχουσιν εκλεκτην τροφην. Ειε Ολλανδιαν, όπου γινεται η εμπορια του αρωματοε των, τρεφουσι πολλαε τοιαυτα, ειε δε την Αθουσιαν βεβαιουται οτι πολλοι εχουσιν υπερ ταε τετρακοσιαε.

Οι Αιθιοπεε της Δαρφουρ θετουσιν ειε τον μοσχοφορον κολπον αυτων των ζωων μικρον τεμαχιον βουτυρου η αλλου λιπωδουε σωματοε, ερεθιζουσι δε αυταε, και κατωπι ταε κτυπωσιν, και ουτωε επιπηχυνουσι την εκκρισιν της αρωματικηε υληε, ητις μίγνυται ειε το λιπωδεε σωμα και διαπερα αυτο ουτωε, ωστε γινεται μυριστη αλοιφη. Μεταχειρι-

ζονται δ' αὐτὸ τὸ βούτυρον τῆς μοσχογαλῆς διὰ νάτην περιέρχον τῶν ζῶων τούτων μετανάστειν. ἀλείφωσι τὰ μαλλία των.

Κ. Ε. Κ.

6 ΠΕΡΙ ΜΥΡΜΗΚΩΝ.

Οἱ μύρμηκες ἀποτελοῦσι γένος, τοῦ ὁποίου τὰ εἶδη εἶναι δυσχερέστατον νὰ ὀρίσωμεν, διότι τὰ πλείστα παρουσιάζονται ὑπὸ διαφοράς τοῦ σχήματος, μεγέθους, ἐνίοτε δὲ καὶ χρώματος. Ἰπάρχουσι μεταξύ αὐτῶν μύρμηκες θήλειοι, οὐδέτεροι ἢ ἐργάται καὶ ἄρρενες. Οἱ τελευταῖοι εἶναι μικρότεροι, καὶ ἡ ζωὴ αὐτῶν βραχυτέρα, οἱ δὲ θήλειοι μεγαλύτεροι καὶ πολυπληθέστεροι, καὶ πτερωτοὶ ἐπὶ τινα χρόνον τῆς ζωῆς των, ἐν ᾧ οἱ ἐργάται στεροῦνται τοιούτων.

Ὅλοι γνωρίζουσι ταῦτα τὰ ἔντομα, ζῶντα ἐν πολυπληθεῖ κοινωσίᾳ, λεγομένη μύρμηκιᾳ. Ταῦτα, ὅτε μὲν ἀνορύττουσιν ὑπογείους τρύπας εἰς ἕδαφος μόνιμον καὶ στερεόν, εἰς τὰ κάτω τῶν πρὸς μεσημβρίαν ἀφορώντων τοίχων, εἰς τὰ ξύλα ἢ εἰς τὰ τῶν ἀποτετμημένων δένδρων σελήχη* ὅτε δὲ συνάγουσι ἀπεύρους κλαδίσκους δένδρων, ξύλα ξηρὰ ἢ ἑτέρας ἐπὶ φυτῶν συνθηροισμένας ὕλας, ἵνα οἰκοδομήσωσιν εἶδος τῆ πόλεως, εἰς ἣν κατασκευάζουσιν ὁδοὺς, ἀγυῖας, διόδους ἀγούσας εἰς πλατείας. Ἐνταῦθα ποῦ μὲν συναγοῦσι καὶ ἀποθέτουσι τὰς τροφάς, ποῦ δὲ τὰ γεννηθέντα ὠὰ, τὰ ὅποια φυλάττουσι μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ἕως οὗ γεννηθῶσιν ἐξ αὐτῶν οἱ ἄποδες σκώληκες, τοὺς ὁποίους οἱ ἐργάται ἀνατρεφουσι καὶ ἐπιτηροῦσι μέχρι τῆς τελείας ἀναπτύξεως αὐτῶν. Γεννῶνται δὲ οἱ μύρμηκες ἐκ μικρῶν λευκῶν ὠῶν, τὰ ὅποια οἱ μὲν θήλειοι γεννῶσι ὅπου τύχη, περιφερόμενοι εἰς τὰ ἔθνη τῶν ὑπογείων· οἱ δὲ ἐργάται συλλέγουσιν αὐτὰ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ καταθέτουσιν εἰς τόπους πρὸς τούτω προπαρασκευασμένους, καὶ ἡ θερμότης ἐκλεπίζει τὰ ὠὰ ταῦτα.

Εἰς τὸ ἡμέτερον κλίμα ὁ τῆς ἐπιπέσεως ἀνγκυαῖος χρόνος διαρκεῖ δεκαπέντε ἡμέρας. Οἱ δὲ ἐκλεπίζόμενοι σκώληκες εἶναι ἐπιμήκειοι, καὶ διαφανεῖς τὸ σῶμα. Ἄμα δὲ δώσωσι σημεῖα τινα κινήσεως καὶ ζωῆς, οἱ ἐργάται παρέχουσιν εἰς αὐτοὺς πᾶσαν ἐπιμέλειαν. Ὅταν δὲ ἡ ἐξωτερικὴ θερμότης, καὶ μάλιστα τὸ φῶς τοῦ ἡλίου εἰσδύσῃ εἰς τὴν μύρμηκιάν, οἱ φύλακες ἢ ἐξωτερικοὶ φρουροὶ εἰδοποιοῦσι τοῦτο εἰς τοὺς ἐργάτας, τροφούς τῶν νεογνῶν, οἵτινες σύρρουν καὶ μεταφέρουσι τοὺς σκώληκας εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη, ὅπου ἡ θερμοκρασία εἶναι δραστηκιώτερα.

Οἱ ἐργάται, οἱ θήλειοι καὶ οἱ ἄρρενες ἐκλεπίζονται σχεδὸν συγχρόνως. Ὅλοι δὲ μένουσιν ἐπὶ τινας ἡμέρας ἐν τῇ μύρμηκιᾳ, ἐπαγρυπνοῦμενοι, προστατευόμενοι, διδασκόμενοι καὶ τρεφόμενοι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἐργατῶν, οἵτινες ἀκολουθοῦσιν αὐτοὺς καὶ φαίνονται ὅτι διευθύνουσιν ὅλα τὰ κινήματά των.

Οἱ ἄρρενες καὶ θήλειοι μύρμηκες μεταναστεύουσιν. Ἡ δὲ ἐποχὴ τῆς μεταναστεύσεως ἕκαστου εἶδους εἶναι ἡμέραι τινὲς τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους, πρὸ πάντων τοῦ θεροῦ καὶ τοῦ φθινοπώρου. Συνήθως δὲ γίνεται ἡ μετανάστευσις κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐν χρόνῳ καλῆς ἐσπέρας. Ὁ Χούβερσ *) περιγράφει ὡς ἑξῆς

α Οἱ ἄρρενες, λέγει, ἐξέρχονται τῶν ὑπογείων των κατὰ ἑκατοστίας καὶ περιέρχονται τὰ ἀργυροειδῆ καὶ διαφανῆ πτερά των. Οἱ δὲ θήλειοι, ὀλιγαριθμότεροι ὄντες, εἰσδύουσιν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνοίγουσιν ἐπίσης τὰ πτερά των, τῶν ὁποίων ἡ στιλπνώδης λάμψις αὐξάνει πολὺ τὴν τέρψιν τοῦ θεατοῦ, προσερχομένην ἀπὸ κινήσιν τοσοῦτου πλῆθους ζωῶντων. Πολυπληθὴς συνοδεία ἐργατῶν παρακολουθεῖ αὐτοὺς ἐφ' ὧν τῶν φυτῶν, τὰ ὅποια διατρέχουσιν ἢ ἀταξία καὶ ὁ θόρυβος ἐπικρατεῖ ἐτι ἐν τῇ μύρμηκιᾳ· ὁ ἀναθρασκὸς αὐξάνει κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὰ πτερωτὰ ἄτομα ἀναθαίνουσι καὶ ἀνέρπουσι δραστηριῶς ἐπὶ τῶν μακρῶν χορτῶν, οἱ δὲ ἐργάται ἀκολουθοῦσιν αὐτοὺς, ἐρχόμενοι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον ἄρρενα, ἄπτοντα αὐτῶν διὰ τῆς κεφαλῆς των, καὶ φαίνονται οἷονε παρέχοντες τροφήν ἐτι εἰς αὐτοὺς. Οἱ ἄρρενες ἐγκαταλείπουσι τέλος τὴν ἐστὶν ὑψόμενοι εἰς τὸν ἀέρα ὡς διὰ γενικῆς ὠθήσεως, οἱ δὲ θήλειοι ἀκολουθοῦσιν αὐτοὺς. Τῆς πτερωθείσης ἀγέλης ἀφηνισθεῖται, οἱ ἐργάται ἐπιστρέφουσι πάλιν εἰς τὰ ἔγνη τῶν προσφυλῶν αὐτῶν ὄντων, τὰ ὅποια ἐπεμελήθησαν μετὰ τοσαύτης σπουδῆς, καὶ τὰ ὅποια δὲν θέλουσι πλέον μεταίδει.

Ἰψωθέντες δὲ οἱ ὑπόπτεροι μύρμηκες, συναθροίζονται καὶ συνέρχονται. Οἱ θήλειοι φαίνονται ποτὲ μὲν ἀκίνητοῦντες, ποτὲ δὲ πτερουγίζοντες. Μετ' οὗ πολὺ τὰ ζώφια ταῦτα πίπτουσιν, ὑποστηριζόμενα ὑπὸ τῶν πτερῶν των, τὰ ὅποια χρησιμεύουσιν εἰς αὐτὰ ὡς ἀλεξίπτωτα *). Μετὰ δὲ ταῦτα ὅλοι οἱ θήλειοι καὶ τινες ἄρρενες συναθροίζονται πάλιν, ἵνα σχηματίσωσι σημεῖον ὡς νέος λαός.

Ἐκτὸς τούτου ὅλοι αἱ φυλαὶ τῶν μύρμηκων δὲν χωρίζονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ τινὲς μένουσιν ἔγκυοι εἰς τὸν ἀέρα, ὅπου σχηματίζονται ὡς νέφη, τὰ ὅποια οἱ ἀνεμοὶ παρασύρουσιν εἰς μεγάλα ὕψη, ὅθεν πίπτουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, πολλὰκις μακρὰν τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς των.

Ὅταν οἱ θήλειοι μύρμηκες συλλαμβάνωσι, φαίνεται ὅτι τὰ πτερά των κατακτῶσι δι' αὐτοὺς παντάπασιν περιττά· ὅθεν καὶ ζητοῦσι ν' ἀπαλλαγῶσιν αὐτῶν. Ἐπειδὴ φαίνονται συνήθως ὅτι συλλαμβάνουσιν αὐτὰ μὲ τὸ ράμφος των, καὶ ὅτι τὰ ἀποσπῶσι μετὰ τοὺς πόδας των, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ καὶ τοῦ ἐλαχίστου κινδύνου, ἵνα ἀποφύγωσιν αὐτὸν εὐκολώτερον.

Ἰπάρχουσι δὲ καὶ τινες φυλαὶ μύρμηκων μὴ συλλαμβάνουσαι εἰς τὸν ἀέρα, ἀλλὰ συνερχόμεναι πρὸς τὴν κοινὴν κατοικίαν ἢ ὄχι μακρὰν αὐτῆς, ἐνθα οἱ ἐργάται φαίνονται ὅτι ἐναντιοῦνται εἰς τὸν ἀποικισμὸν. Τοῦ μεγάλου σκοποῦ τῆς φύσεως ἐκπληρωθέντος, οἱ ἐργάται καταλαμβάνουσιν ἀπὸ τὰ πτερά τοὺς ἐγγύους θήλειοι, ἀποσπῶσιν αὐτὰ ἀπ' αὐτῶν, καὶ τοὺς ἀναγκάζουσι νὰ ἐπιστρέψωσιν οἴκαδε, ὅπου παραφυλάττουσιν αὐτοὺς μετὰ προσοχῆς, καὶ τοὺς τρέφουσι.

ἀνεφέραμεν ἐν τῇ περὶ μελισσῶν σημειώσει [ἴδε φυλλ. β, σελ.]. Ὁ πατὴρ κατηνάλωσεν ἐλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ ἐρευνῶν τὰ τῆς φύσεως τῶν μελισσῶν, ὁ δὲ οὗτος εἶναι τῶν μύρμηκων.

*) Μηχανὴ τῆς τῶν ἀεροβατῶν, μετὰ τὴν ὁποίαν κατακταίνουσι χωρὶς νὰ καταρριμνισθῶσι.

Μετ' οὗ πολὺ αἱ μητέρες αὐταί, τῶν ὁποίων ἡ γαστήρ ἐξορκοῦται πολὺ διὰ τὴν τῶν ὠῶν ἀνάπτυξιν, γεννώσιν αὐτὰ, οἱ δ' ἐργάται τὰ λαμβάνουσι πάντα, ὡς εἴρηται, καὶ τὰ συσσωρεύουσιν εἰς τόπους, ὅπου μετ' οὗ πολὺ ἐκλεπίζονται.

Εὐρίσκονται δὲ εἰς μύρμηκιᾳς ἄτομα τριῶν εἰδῶν τοῦ αὐτοῦ γένους, καὶ τοῦτο εἶναι συνήθεστον· ἀλλ' εὐρίσκονται ἐκτὸς τούτων καὶ ἄλλαι συγκεῖμαι ἐκ πολυαριθμῶν ἐργατῶν ἐνὸς ἢ πλειόνων ὄλων διαφόρων φύλων. Ὁ θήλειος φυσιολόγος ἠρενήγη μετὰ μετρίστης ἐπιμελείας τὰ ἔγνη τοῦ μεγάλου ζυλομύρμηκος. Ἡ μύρμηκιᾳ αὐτοῦ εἶναι διατεταγμένη, λέγει, κατὰ πάντας τοὺς κανόνας, ὅς ἀπαιτεῖ ἢ μᾶλλον ἐσκεμμένη ὑγιεινῆ. Ἐπειδὴ ὅλα τὰ ὑβερια ὠδατα ἀποτρέφουσιν οὕτως, ὡς ἡ κατοικία εἶναι ἐλευθέρη ὑγρασίας· ἡ εἰσοδος εἶναι ἀπηγορευμένη εἰς πάντα πόλεμιον. Αἱ ἐσωτερικαὶ κατοικίαι διατηροῦσι ἀεὶ ποτὲ θερμοκρασίαν σταθεράν.

Συνήθως οἱ μύρμηκες οὗτοι, ἀρ' οὐ ἐκλεξῶσι τὸν κατάλληλον εἰς καθίδρυσιν τόπον, συνεινοοῦνται ἵνα ἐργασθῶσι κοινῶς εἰς τὴν οἰκοδομήν. Οἱ μὲν ἐργάζονται ὡς σκαπανεῖς, μετακομίζοντες εἰς ἕκαστος ἰδίως ἢ καὶ δύο, τρεῖς ἢ τέσσαρες ὁμοῦ, τὰ ὅποια ἀνορύττουσι τεμάχια γῆς· οἱ δὲ παραλαμβάνοντες τὴν ἐξωθεν κομισθεῖσαν ὕλην, ἐποικοδομοῦσιν εἴτε συμπλάττοντες αὐτὴν μετὰ εἶδος τι σιέλου, τὸν ὁποῖον ἐκ τοῦ στόματός των ἐκχέουσιν, εἴτε ἐπισωρεύοντες αὐτὴν εἰς κενοὺς τόπους. Ἐὰν ἐν τῷ μεταξύ ἐπέλθῃ βροχὴ, τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι προσβλέπουσιν, ὁ λαὸς σπεύδει νὰ ἐργασθῇ μετὰ πλείονος δραστηριότητος εἰς τὰ ἐνδότερα καὶ βαθύτερα ἔργα. Ἡ γῆ ζυμῶνεται μετὰ τὸ ῥῆθον ὑγρὸν καὶ γίνεται εἰδὸς τι κεραμωτῶν (κουρασάν), τὸ ὁποῖον μετακομίζεται εἰς τὰ κάτω μέρη τοῦ κτιρίου. Μετ' οὗ πολὺ δὲ εἶναι τοῦτο διηρημένον εἰς στοὰς καὶ θόλους ὑπογείους, προωρισμένους νὰ ἄγωσιν εἰς εὐρυχώρους θαλάμους, εἰς αἰθούσας κοινὰς, εἰς αἷς ἡ οἰκογένεια ἀποθησαυρίζει καὶ διατρεῖ τὰς τροφάς, τὰς προμηθείας καὶ τὴν ἐλπίδα μελλούσης γενεᾶς.

Ὅσαι ἐξωτερικαὶ χρησιμεύουσιν, οὕτως εἰπεῖν, ὡς πύλαι πόλεων καὶ ἀγοῦσιν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς οἰκοδομῆς εἰς τὰ βαθύτερα δωμάτια αὐτῆς. Ἐχει δὲ κυρίως μίαν μόνην, οὗσαν ἐν τῷ μέσῳ ἢ κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς μύρμηκιᾳς μετὰ πολυαριθμῶν διαβάσεων στενωπέρας, δι' ὧν δύο μόνον ἢ τρεῖς μύρμηκες δύνανται συγχρόνως νὰ διέλθωσι. Συνήθως μάλιστα περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὅλοι αὐταὶ αἱ θύραε φράσσονται, ὥστε νὰ μὴ εἰσέλθωσιν ἀλλόφυλα ζῶα, τὰ ὅποια οἱ εἰς τὴν πύλην τεθειμένοι σκοποὶ ἐπιτηροῦσιν. Ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς δὲ τοῦ ἡλίου αἱ εἰσοδοὶ ἀποφράσσονται, τοῦλάχιστον ἐὰν ἡ κατὰστασις τῆς ἀτμοσφαιρας δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν ἐξοδὸν τῶν ἐργατῶν, οἵτινες τότε ἀσχολοῦνται εἰς τὰς ἐσωτερικὰς οἰκοδομὰς.

Οἱ μύρμηκες εἰς οἰσθήποτε φυλάς καὶ ἀν' ἀνήκωσι παρουσιάζουσιν ἐτι λεπτομερείας ἡθῶν καὶ ἐξῶν ὑπερβαλλόντως περιέρχων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναρέραμὲν τινα.

Κατ' ἀρχὰς φαίνονται ὅτι ἔχουσιν εἰδὸς διαλέκτου ἀφῶνου ἢ χειρονομίας, διὰ νὰ ἐκφράζωσι

τὰς ἀμοιβαίας ἀνάγκας των. Οὕτω παρ. χάρ. ὅτι, προσβάλλωνται μύρμηκες εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς κατοικίας των, εἰσέρχονται τινὲς εἰς τὴν μύρμηκιάν καὶ φαίνονται ὅτι σημαίνουσι τὸν κίνδυνον, ἐν ᾧ οἱ προσβληθέντες ἀμύνονται γενναίως, ὅπως δώσωσι καιρὸν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πολιορκουμένης πόλεως νὰ ἐτοιμασθῶσι καὶ μεταφέρωσι βαθύτερα εἰς ἀσφαλεστέρας ἀποθήκας τὰ ὠὰ καὶ τοὺς σκώληκας, οἵτινες κατετέθησαν εἰς τὰ ἐξώτερα μέρη τῆς κατοικίας, διὰ νὰ λαμβάνωσι τὴν ζωογόνην τῆς θερμότητος ἐπιβροχήν. Ἡ κίνησις γίνεται μετ' οὗ πολὺ γενικῆ· οἱ μύρμηκες ὑπάγουσι καὶ ἔρχονται καὶ φαίνονται τρέχοντες μετὰ θόρυβον· ἐκχύνουσι δὲ ὅζῳτι δαυμάτατον, τοῦ ὁποίου ἡ βαρεῖα ὁσμὴ προσβάλλει μεγάλως τὴν ὄσφρησιν, ὡς τὸ ἀπεσταγμένον ὄζος. Ὅταν δὲ αἱ προσβῶλαι καὶ φθοραὶ αὐταὶ ἐπαναλαμβάνονται συχνά, οἱ μύρμηκες μεταναστεύουσιν. Ἡ μετανάστευσις δ' αὐτῆ εἶναι γενικῆ, προσκίζομένη ὑπὸ τινῶν ἀτόμων. Ὁ Χούβερσ, περιγράφων τὰ ἔγνη τῶν μύρμηκων, ἐκφράζειται οὕτω περὶ τῆς μεταναστεύσεως αὐτῶν· ἔβαν κατοικία τις σκιαζήται ἢ ὑγραίνεται, ἢ εἶναι ἐκτεθειμένη εἰς τὰς προσβόλας τῶν διαβρατῶν, ἢ χειτονεύουσα εἰς ἐχθρικὴν μύρμηκιάν, δὲν γοησιεύει πλέον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς, καὶ ἀπέρχονται νὰ θεμελιώσωσιν ἄλλοῦ νέαν κατοικίαν. »

Ὁ συγγραφεὺς οὗτος, παραξέσε ποτὲ τὴν κατοικίαν λαοῦ μύρμηκων, παρετήρησεν ὅτι ἀπόκισαν. Εἰς δὲ δέκα βήματα μακρὰν τῆς φωλεᾶς των, νέαν μύρμηκιάν κωνωνοῦσαν μετὰ τὴν παλαιάν διὰ τινος ἀτραπῶν, δι' οὗ ἀπέρχοντο καὶ ἐπέστρεφον πολυαριθμοί. Παρατήρησεν, ὅτι ὅλοι ὅσοι ἀπέρχοντο εἰς τὴν νέαν κατοικίαν ἦσαν φορτωμένοι μετὰ τὰς συζυγῶν των, ἐν ᾧ ὅσοι διευθύνοντο εἰς τὴν παλαιάν ἤρχοντο νὰ ζητήσωσι κατοίκους διὰ τὴν νέαν.

Ἐπεσε νὰ ἰδῇ τις, λέγει, φθίνοντας τοὺς νεοσυλλεκτοῦντας εἰς τὴν γενέθλιον μύρμηκιάν, διὰ νὰ κρίνῃ μετὰ πότον ζῆλον καταγίνοντο ὑπὲρ τῆς ἀποικίας. Ἐπιτήρησεν κατεσκευασμένως πολλὰ ἄτομα, ἃ τινα ἐκολάκευον ἀλληλοδιαδόχως διὰ τῆς κεφαλῆς των καὶ ἐφαίνοντο ἀλιθῶς, ὅτι τοὺς ἐπρότεινον τὴν ἀποδημίαν. Ἐὰν ὁ προσκλούμενος συγκατετίθετο, ὁ νεοσυλλεκτῶν ἔστρεψε διὰ νὰ ἀρπάσῃ αὐτόν· οὗτος δὲ ἀνηρτᾶτο ἐπ' αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα πάντα ἐγίνοντο φιλικώτατα. Ἐνίοτε ὅμως οἱ ἐπιτηροῦντες τὴν μετανάστευσιν ἤρχοντο ἐξαιρήτως ἄλλους μύρμηκας, τοὺς ὁποίους ὄσουρον ἐκτὸς τῆς μύρμηκιᾳς, χωρὶς νὰ τοῖς δώσωσι καιρὸν ν' ἀντισταθῶσι.

Τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν ἡ νέα κατοικία εἶναι ἐτοιμῆ· ὅταν τὰ χωρίσματα, οἱ θόλοι καὶ αἱ διόδοι εἶναι κατεσκευασμένοι.

Ὅταν ἡ νέα φωλεὰ ἀπέχῃ πολὺ τῆς πρώτης, εὐρίσκονται, κατὰ Χούβερσ, ἐν τῷ μεταξύ τῆς ὁδοῦ οἰκήματα, συγκεῖμενα ἐκ πολλῶν δωματίων, ἱκανῶς εὐρυχώρων, ὅπου οἱ ἐργάται, οἱ θήλειοι καὶ οἱ ἄρρενες ἀνεπαύοντο πρὸς καιρὸν.

Ἐν τῶν περιεργωτέρων εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μύρμηκων εἶναι ἡ τέρψις, μετὰ τῆς τῶν ἔντομα ταῦτα ἐκχύνουσι τὰς ψύλλας (ζώφια τῶν δένδρων), αἵτινες εἶναι ἡ κυριώτερος τροφὴ των. Αὐταὶ δ' εἶναι αἱ ἀγυλάδες τῶν μύρμηκων.

*) Οὗτος εἶναι υἱὸς τοῦ περιφήμου Χούβερσ, τὸν ὁποῖον

Είναι γνωστόν ὅτι αἱ φύλλαι προσκολλῶνται ἐπὶ τῶν φυτῶν, διὰ τὰ ἐκμυζῶσι, παρεισάγουσαι εἰς τὸ πλέγμα των τὴν ἄκραν τῆς ἀντλίας των. Εἶναι ἐπίσης γνωστόν, ὅτι τὰ πλεῖστα τούτων εἶδη, διάφορα κατὰ τὸ εἶδος τοῦ φυτοῦ, φέρουσιν ὀπισθεν δύο κεράτια, δι' ὧν ἐκκρίνουσιν ὑγρὸν τι μᾶλλον ἢ ἥττον ζαχαρώδες, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἐξακοντίζεται εἰς διάστημα ἰκανῶς μακρὸν, καὶ τὸ ὁποῖον ξηραίνομενον ἐπὶ τῶν φύλλων σχηματίζει εἶδος τι βερενικείου, καλούμενον μέλι ὑγρὸν. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο εὐρισκόμενον κατὰ τὸ ἔαρ ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν φυτῶν, ἐνόμισαν ἐπὶ πολὺ ὅτι ἐκχέεται ἀπὸ τὰ φυτὰ αὐτὰ, ἀλλ' ὁ Βοασσιὲ παρατήρησεν ἥδη, ὅτι οἱ μύρμηκες περιέμενον τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν αἱ φύλλαι ἐξέχουν τὸ πολυτιμον τοῦτο μᾶνα, τὸ ὁποῖον ἔρπαζον εὐθὺς.

Κλάδος σκολύμου ἐκαλύπτετο ἐκ μελανῶν μυρμηκῶν καὶ φυλλῶν. Ὁ Χούβερὸς παρατήρησε τὰς φύλλας αὐτάς, διὰ τὰ νοῆσαι, εἰ δυνατόν, πότε ἐκκρίνουσιν αὐτὴν τὴν ὕλην· ἀλλ' εἶδεν ὅτι ἐξέχετο σπανιώτατα, καὶ ὅτι αἱ φύλλαι μακρυνόμεναι τῶν μυρμηκῶν, ἐξέριπτον αὐτὴν μακρὰν. Πῶς συνέβαινε λοιπὸν ὥστε οἱ μύρμηκες, περιφερόμενοι ἐπὶ τῶν κλάδων, νὰ ἔχωσι σχεδὸν ὅλοι κοιλίας γεμάτας προφανῶς; Μόνος εἰς μύρμηξ, παρατηρηθεὶς ἐπιμελῶς, ἐξήγησε τὸ μυστήριον τοῦτο. Πηλοῦθησεν εἰς τὴν πορείαν τοῦ αὐτοῦ διαβαίνοντα, χωρὶς νὰ σταματήσῃ ἐπὶ τινων φυλλῶν, τὰς ὑποίας αὐτὴ ἢ πρόσψασαι δὲν ἠνόηλει παντάπασιν. Μετ' οὗ πολὺ ὁ μύρμηξ ἐσταμάτησε παρά τινι τῶν μικροτέρων φυλλῶν, τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὅτι κολακεύει διὰ τῆς κεραίας του, ἀπτόμενος ἐξ ὑπαμοιβῆς τὴν ἄκραν τῆς κοιλίας της με ζωηροτάτην κίνησιν. Ὁ παρατηρητὴς εἶδε με θαυμασμὸν ἐκκρινόμενον ἐκ τοῦ σώματος τῆς φύλλης τὸ ὑγρὸν, τὸν δὲ μύρμηκα λαμβάνοντα καὶ διαβιβάζοντα παρ' εὐθὺς εἰς τὸ στόμα του τὴν μικρὰν βανίδα. Ἄλλη φύλλη, ὡσαύτως κολακευθεῖσα, ἐξέχευε τὸ θρεπτικὸν βρευστὸν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς μεγαλύτεραν δόσιν. Ὁ μύρμηξ προσῆλθεν ἔπειτα εἰς τρίτην, καὶ μάλιστα εἰς πέμπτην φύλλην. Κορσεθεὶς δ' ἀναμφιβόλως κατέβη τὸν κορμὸν τοῦ σκολύμου καὶ ἐπέστρεψεν οὐκ ἄρα.

Ὁ Χούβερὸς καὶ ἄλλοι ἔλαμον μυριάκις αὐτὴν τὴν παρατήρησιν. Εἶναι δὲ βέβαιον, ὅτι οἱ μύρμηκες γνωρίζουσι νὰ λαμβάνωσι κατὰ τὸ δοκοῦν ἐκ τῶν φυλλῶν αὐτὸ τὸ ὑγρὸν, τὸ ὁποῖον τὸ ζῶον ἠξέυρει ἐπὶ σης νὰ συλλέγῃ, ὅταν ἐκκρίνεται.

Αἱ κίδες (ἐντομον τοῦ κικιδίου) παρέχουσιν ἐπίσης τροφήν εἰς τοὺς μύρμηκας. Ὁ Χούβερὸς παρατήρησεν αὐτάς ἐπὶ τῶν Περσικῶν μηλεῶν (βοδακινέων), ἐπὶ τῆς ἀμπέλου, χρυσομηλέας (πορτοκαλέας), καὶ ἐπὶ συκαμηνέας. Ἀλλὰ τὸ θαυμαστότερον εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μυρμηκῶν εἶναι τὰ ἀκόλουθα, τὰ ὁποῖα ὁ Κ. Χούβερὸς διέγραψεν ὡς ἀποτέλεσμα βιομηχανίας σχεδὸν ἀνθρωπίνου.

Εἶναι μύρμηκες, οἵτινες δὲν ἐξέρχονται ποτὲ τῆς κατοικίας των· δὲν βλέπουσιν αὐτοὺς ἀπερχομένους οὔτε ἐπὶ τῶν δένδρων, οὔτε ἐπὶ τῶν καρπῶν, δὲν ἐκτίθενται μάλιστα ὥστε νὰ γίνωσι θήρα ἄλλων ἐντόμων. Καὶ ὅμως εἶναι ὑπερβαλλόντως πλήρη ἐξ αὐτῶν τὰ λειβάδια, οἱ κήποι, καὶ τὰ δένδρα-

μεῖα τῆς Εὐρώπης. Ὁ αὐτὸς φυσικὸς, ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίσῃ πῶς οἱ μύρμηκες οὗτοι, οἱ οἰκουροῦντες πάντοτε, ἐτρέφοντο, ἀπερῆσεν νὰ μετακινήσῃ τὴν γῆν, ὅπου ἠξέυρειν ὅτι εἶναι μύρμηκες. Ἐξεπλάγη ἐκρίζων φύλλας (φυτὰ), καὶ ἐξετάζων αὐτάς με περισσοτέραν ἐπιμέλειαν, ἀνεγνώρισεν ὅτι αἱ σταχοειδεῖς ρίζαι, τὰς ὁποίας ὄθουν εἰς μυρμηκίαν, ἐκαλύπτοντο ἐκ φύλλων διαφόρων εἰδῶν.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐξήγησε πολὺ καλῶς, διὰ τὴν οἱ τοῦ τοιούτου εἶδους μύρμηκες δὲν ἀπεμακρύνοντο τῆς κατοικίας των, ἐπειδὴ εὐρισκον ἐκεῖ ὅλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Ἀληθῶς οἱ μύρμηκες οὗτοι ἐφρόντιζον πολὺ περὶ τῶν φυλλῶν των καὶ ἐλάμβανον συχνὰ αὐτάς εἰς τὸ στόμα, διὰ νὰ τὰς μεταφέρωσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς φωλεᾶς.

Ὁ Χούβερὸς εἶδε μύρμηκας δύο ὁδῶρων κατοικίῶν ἐρίζοντας περὶ φυλλῶν. Ὅταν οἱ τῆς μίας ἐξ αὐτῶν τῶν φωλεῶν ἠδύναντο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἄλλην, ἀφήρουν αὐτάς τῶν πρώτων κατόχων, καὶ πολλάκις οὗτοι διεφιλονείκουν περὶ αὐτῶν, διότι γνωρίζουσι τὴν ἀξίαν τῶν μικρῶν τούτων ζωῶν. Οὗτος εἶναι ὁ θησαυρὸς των, τὸ μόνον κτήμα των. Ἡ μυρμηκία δ' εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον πλουσία κατὰ τὸ ποσοῦν τῶν ζῶων αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἔχει ταῦτα εἶναι τὰ θρέμματά των, αἱ ἀγελάδες των, αἱ αἰγὲς των. Δὲν ἐμάντευσε κἀνεὶς προσθέτει, ὅτι οἱ μύρμηκες ζῶσιν ὡς οἱ ποιμενικοὶ λαοί.

Φαίνεται ὅτι οἱ μύρμηκες οὗτοι μετακομίζουσιν οὕτω τὰς φύλλας καὶ τὰς τρέφουσιν, διὰ νὰ ἀπολαύωσιν ἀνετώτερα τοῦ ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον ἐκκρίνουσιν.

Οἱ μύρμηκες ἔχουν μέγα συμφέρον εἰς τὴν διατήρησιν τῶν φυλλῶν, περὶ τῶν ὧν μάλιστα αὐτῶν φροντίζουν πολὺ. Κατὰ ἡμέραν τινὰ τοῦ νοεμβρίου, ὁ Χούβερὸς περιεργὸς νὰ μάθῃ, ἐὰν φυλή τις μυρμηκῶν ἤρχισεν νὰ εἰσδύῃ εἰς τὰ ὑπόγεια του, κατεδάρισε μετὰ προσοχῆς ἕκαστον θάλαμον τῆς κατοικίας των χωριστά. Δὲν εἶχε προχωρήσει πολὺ εἰς τὴν κατεδάφισιν, ὅτε ἀνεκάλυψε δωμάτιον, περιέχον σωρὸν μικρῶν ὧν, τὰ ὁποῖα περιεκυκλοῦντο ὑπὸ πολλῶν μυρμηκῶν, οἵτινες ἐφαίνοντο λαμβάνοντας φροντίδα καὶ ζητοῦντες νὰ τὰ μετακομίσωσιν. Οἱ μύρμηκες δὲν ἐγκατέλειψαν τὸ δωμάτιον, τὸ ὁποῖον κατέλαβεν ὁ παρατηρητὴς μας, ἵνα τὸ ἐξετάσῃ καθ' ἴσχυιν. Κατὰ τὴν μεταφορὰν οἱ μύρμηκες οὗτοι διέθοντο τὰ ὠὰ ἄλλως, ὡς διὰ ν' ἀποφύγωσι τὴν ἔρευναν. Τὰ ὠὰ δὲ ταῦτα ἦσαν ἀναμφιβόλως ὠὰ φυλλῶν.

Ἀκολουθοῦντες πάντοτε ὡς ὀδηγὸν εἰς τὴν περὶ τῶν μυρμηκῶν ἱστορίαν τὸν καρτερικὸν καὶ δευρὸν παρατηρητὴν, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἤδη κρύσθημεν τὰ περὶ τὰς πράγματα, ὑπολείπεται νὰ κἀμωμεν γνωστόν τὸν πληθυσμὸν τῶν μυρμηκῶν, εἰς ὃν εὐρίσκονται ἠνωμένα διασπορα εἶδη, ἃ τινὰ φαίνονται ἀποτελοῦντα κοινωνίας μικτάς, τούτεστιν ὅπου παρατηροῦνται συγχρόνως ἐργάται μύρμηκες, ἀνέκοντες ἐναργῶς εἰς ἄλλα εἶδη. Οἱ μύρμηκες οὗτοι, ἐργάται διάφοροι, ἠρπάχθησαν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἡλικίαν ἀπὸ τὴν κοινότητα, ἐν ἣ ἐγεννήθησαν κατέστησαν αἰγμάλωτοι, καὶ ἐπεσορτίσθησαν μοναδικῶς ἔργα, φροντίδας οἰκιακῆς, τὴν τῶν σκωλήκων τῶν ἀρπάγων

ἀνατροφῆν, καθὼς καὶ τῶν τῆς ἰδίας αὐτῶν φυλῆς, οἵτινες, ὡς αὐτοὶ, θέλουσιν ἀρπαχθῆ ἐκ τῆς οἰκογενείας παρ' αὐτῶν, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ἤδη ὑποτεταγμένα. Αὐτοὶ εἶναι οἱ μύρμηκες, τοὺς ὁποῖους ὁ Χούβερὸς ὀνομάζει *μαχίμους*, *ἀμαζόντας*, *λεγεῶνας*.

Τὰ ὄργανα τῶν μυρμηκῶν αὐτῶν δὲν εἶναι, ὡς παρὰ τοῖς ἐργάταις, ἐργαλεῖα, ἀλλ' ὄπλα. Διὰ τοῦτο ὁ Χούβερὸς περιέγραψεν ἐπιμελῶς πολλοὺς ἐκ τῶν πολέμων αὐτῶν, εἰς τοὺς ὁποῖους ἦτο παρών.

Ὅταν ἐν ἡμέρᾳ αἰθρία ἢ θερμότης τῆς ἀτμοσφαιρας ἀρχίζῃ νὰ ἐλαττοῦται τακτικῶς τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ κατὰ πολλὰς ἡμέρας κατὰ συνέθειαν, αἱ ἀμαζόντες μύρμηκες ἐξέρχονται τῶν οἰκιῶν των πορεύονται εἰς πυκνὰς στῆλας καὶ διευθύνονται ὡς σῶμα στρατοῦ εἰς τὴν μυρμηκίαν, καθ' ἣς προτίθενται νὰ εἰσβάλωσι καὶ τῆς ὁποίας πιθανῶς ἐγνώρισαν προηγουμένως τὰς ἐσωτερικὰς διαιρέσεις. Μόλιθ τὴν ἰσχυρὰν ἀντίστασιν καὶ πεισματώδη ἀπόκρουσιν τῶν κατοίκων, οἱ μαχηταὶ εἰσδύουσιν· ὁ μόνος δὲ σκοπὸς αὐτῶν εἶναι νὰ καταλάβωσι τοὺς σκωλήκας καὶ τὰς νύμφας, αἵτινες μέλλουσι νὰ γεννήσωσιν ἐργάτας, καὶ νὰ τοὺς μεταφέρωσιν ἐν μέσῳ τῆς μεγαλύτερας ἀταξίας εἰς τὴν κατοικίαν των. Ὁ Χούβερὸς, περιγράφων αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν, παρατηρεῖ ὅτι αὐτὰ τὰ ἐντομα δὲν ἔχουσιν εἰς τὰς ἐπιδρομάς των, εἰμὴ ἓνα μόνον σκοπὸν, νὰ ἀρπάσωσι τοὺς ἐργάτας μύρμηκας, εὐρισκόμενοι εἰσέτι εἰς τὰ σπάρρανα, καὶ νὰ τοὺς καταστήσωσιν εἰλωτας, διὰ νὰ ἐργάζωνται μετ' αὐτῶν, νὰ ἀνατρέψωσι τὰ τέκνα των, καὶ νὰ τοῖς παρέχωσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Διὰ τοῦτο δὲν ἀρπάζουσι ποτὲ, εἰμὴ τοὺς σκωλήκας καὶ τὰς νύμφας, ἀτομα οὐδέτερα, τούτεστιν ἐργάτας. Οἱ ἄρρηνες καὶ θήλειες δὲν χρησιμεύουσι παντάπασιν εἰς αὐτούς.

Ὁ αὐτὸς ἀκάματος τῶν μυρμηκῶν παρατηρητὴς προσθέτει περὶ τῶν πολέμων αὐτῶν· α Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἰδῶμεν παρατεταγμένους στρατοὺς, μάχην καθ' ὅλας τὰς φάσεις, πρέπει ν' ἀπέλθωμεν εἰς τὰ δάση, ὅπου οἱ ξανθοὶ μύρμηκες γίνονται κύριοι ὄλων τῶν ἐντόμων, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὰς διαβάσεις των. Θέλωμεν ἰδεῖ ἐκεῖ πόλεις πολυπληθεῖς καὶ ἀντιζήλους, δρόμους πεπατημένους ἀναχωροῦντας ἀπὸ τὴν μυρμηκίαν ὡς τόσαι ἀκτίνες, ἐφ' ὧν παρεύεται ἀναριθμητὸν πλῆθος μαχητῶν πολέμου μεταξὺ τῶν στιφῶν τοῦ αὐτοῦ εἶδους, διότι εἶναι φυσικῶς ἐχθροὶ καὶ ζηλότυποι πρὸς τὴν γείτονα πρωτεύουσαν. Αὐτόθι παρετήρησα δύο ἐκ τῶν μεγαλύτερων μυρμηκῶν συμπλεκόμενας μεταξὺ των. Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ἄτι ἐξῆψε τὴν ἔριν μεταξὺ αὐτῶν τῶν δημοκρατιῶν, αἵτινες ἦσαν τοῦ αὐτοῦ εἶδους, τοῦ αὐτοῦ μεγέθους καὶ πληθυσμοῦ καὶ κείμεναι ἀπ' ἀλλήλων ἑκατὸν βήματα· δύο αὐτοκρατορεῖς δὲν ἔχουσι περισσοτέρους μαχητάς. Πλήθος ἀπειρον ἐκ τῶν ἐντόμων αὐτῶν κατελάμβανε ὅλα τὰ διαστήματα, τὰ ὁποῖα ἐχώριζον τὰς μυρμηκίας· οἱ στρατοὶ συνιπαντῶντο ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ δρόμου, ὅπου συνεκροτεῖτο ἡ μάχη. Μυριάδες μύρμηκες ἐμάχοντο ἀνά δύο ἰστάμενοι ἀπέναντι ἀλλήλων· πολυπληθέστεροι ἐτι ἀνέζητοῦντο, προσεβέλλοντο καὶ ἐσύροντο δεσμιοί· οὗτοι δὲ ματαιῶς ἐπειρῶντο νὰ διαφύγωσιν, ὡς νὰ προσέβλεπον

ὅτι, φθάσαντες εἰς τὴν ἐχθρικήν μυρμηκίαν, θέλουσιν ὑποστῆ τὴν σκληρὰν.

α Τὸ πεδῖον τῆς μάχης εἶχεν ἕκτασιν δύο ἢ τριῶν ποδῶν τετραγωνικῶν. Ὁσμὴ ὀξεῖα ἐξεκρίνετο πανταχόθεν, καὶ ἐβλέπε τις πολυπληθεῖς μύρμηκας νεκροὺς καὶ κεκαλυμμένους ὑπὸ τοῦ δηλητηρίου· ἄλλους δὲ κρεμαμένους ἀπὸ τοὺς πόδας των καὶ συρομένους ἀμοιβαδὸν ἀντιθέτως. Ὁ πόλεμος ἤρχιζε μεταξὺ δύο μυρμηκῶν, οἵτινες συνεπλέκοντο διὰ τῶν γνάθων των, ὑφούντο ἐπὶ τῶν ποδῶν, διὰ νὰ προβῆ ἢ κοιλία των καὶ ἐξηκόντιζον ἀμοιβαίως τὸ δηλητήριο κατὰ τῶν πολεμίων αὐτῶν. Συμπλεκόμενοι ἐπλάγιαζον καὶ διηγωνίζοντο ἐπὶ πολὺ εἰς τὸν κονιορτὸν· ἀνεγείροντο μετ' οὐ πολὺ καὶ ἠεροβολίζοντο. Ἀλλ' ὅταν αἱ δυνάμεις ἦσαν ἴσαι, οἱ ἀθληταὶ ἔμενον ἀκίνητοι καὶ προσεκολλῶντο εἰς τὴν γῆν, ἕως οὗ τρίτος μύρμηξ ἔλθῃ καὶ ἀποφασίσῃ τὴν νίκην· ἀλλὰ συνηθέστερον συγχρόνως ἀμφοτέρω ἐλάμβανον συνδρομὴν· ἡ ἰσορροπία δὲ δὲν διερρηγνύετο, εἰμὴ ὅταν πολλοὶ μαχηταὶ προσέβαινον συγχρόνως καὶ ἠνάγκασον τοὺς πολεμίους των νὰ φύγωσι.

α Περὶ λύγων ἀφὰς ἕκαστος στρατὸς ἐπέστρεψε βραχυμῆδον εἰς τὴν πόλιν, ἥτις τῷ ἐρησιμειν ὡς ἀσυλον τῶν δὲ φονευθέντων καὶ συλληφθέντων μυρμηκῶν μὴ ἀντικαταθέντων, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαχητῶν ἠλαττοῦτο ἕωσ' οὐδὲν ἔμενον οὐδεὶς. Οἱ μύρμηκες ἐπέστρεφον τὴν αὐριον εἰς τὴν μάχην πρὸ τῆς ἑω, ἡ σφαγὴ ἐπανελαμβάνετο με περισσοτέραν μακρίαν· ἡ νίκη ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺ ἀμφιρροπῆς· ἐν τούτοις περὶ μεσημβρίαν τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἀπεμακρύνθη δώδεκα πόδας ἐκ τῆς ἐχθρικής μυρμηκίας καὶ ἐκ τούτου συμπέρανα, ὅτι αὐτὴ ἐκέρδισε τὴν θέσιν. Ἡ βόρρη τῶν μυρμηκῶν ἦτο τοιαύτη, ὥστε τίποτε δὲν ἐδύνατο νὰ τοὺς ἀποτρέψῃ ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησιν των.

Ἐν τούτοις τὰ συνήθη ἔργα ἀμφοτέρων τῶν ἀντιζήλων πόλεων δὲν διεκόπησαν παντελῶς, τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας ἐπικρατούσης αὐτόθι. Ἡ μάχη ἐτελείωσεν ἄνευ ἀποτελέσματος δυσαρέστου, διότι ἐπῆλθε βροχὴ, διαρκέσασα ἐπὶ πολὺ, καὶ οἱ μύρμηκες δὲν ἐδύναντο νὰ διέλθωσι τὴν ὁδὸν, ἥτις ἐδύνατο νὰ γίνῃ ἀφορμὴ νέων μαχῶν.

Οἱ αἱματόχροες μύρμηκες προμηθεύονται ἐργάτας ἐκ τῶν φαιῶν μυρμηκῶν δι' ἐκστρατειῶν ἀναλόγων πρὸς τὰς τῶν ἀμαζόντων. Τὴν τακτικὴν αὐτῶν ὁ αὐτὸς Χούβερὸς περιγράφει ὡς ἀκόλουθος.

α Τὴν 15 ἰουλίου τὴν 10 ὥραν π. μ. ὁ αἱματόχρους μύρμηξ πέμπει ὡς ἐμπροσθαφυλακὴν ὀλίγους μαχητάς. Ὁ μικρὸς οὗτος στρατὸς ὁδοιπορεῖ ταχέως μέχρι τῆς εἰσόδου τῆς τῶν φαιῶν μυρμηκῶν φωλεᾶς, καὶ διασκορπίζεται περὶ αὐτήν. Οἱ κάτοικοι βλέποντες τοὺς ξένους, ἐξέρχονται παμπληθεῖ πρὸς ἀπόκρουσιν αὐτῶν, ἐξ ὧν συλλαμβάνουσι πολλοὺς. Οἱ αἱματόχροες δὲν προχωροῦσι πλέον, καὶ φαίνονται περιμένοντες ἐπικυρίαν, ἥτις μετ' οὐ πολὺ φθάνει πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῶν. Προχωροῦσιν οὗτοι ὀλίγον, καὶ φαίνονται ὅτι βίψοκινδυνεύουσιν ἀσμένως συμπλεκόμενοι· ἀλλ' ὅσον πλησιάζουσιν εἰς τοὺς πολιορκουμένους, τόσον ἐπισπεύδουσι νὰ πέμψωσι ταχυδρόμους εἰς τὴν κατοικίαν των. Οἱ μύρμηκες φθάταιῶς ἐπειρῶντο νὰ διαφύγωσιν, ὡς νὰ προσέβλεπον

μικτήν κοινωνίαν, και παρευθὺς νέον στίφος ἀναχωρεῖ εἰς τὸν στρατόν. Οἱ αἱματόχροες δὲν σπεύδουσιν εἰσεῖτι νὰ συνάψωσι μάχην, ἀλλ' ἐνασχολοῦνται νὰ καταλάβωσι διάστημα τι δύο τετραγωνικῶν ποδῶν ἔμπροσθεν τῆς μυρμηκίας, τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον μέρος ἐξῆλθε νὰ προσμεῖνῃ τὸν ἐχθρόν. Περὶ τὸ πεδῖον ἀρχίζουσιν οἱ ἀκροβολισμοί· συνήθως δὲ πάντοτε οἱ πολιορκούμενοι προσβάλλουσι τοὺς πολιορκούντας. Ὁ ἰκανὰ πολυάριθμος στρατὸς τῶν πρώτων προπρομηνύει γενναίαν ἀντίστασιν, ἀλλὰ δυσπιστοῦσιν εἰς τὰς δυνάμεις των, και ἀκέπτονται προηγουμένως περὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἐμπειστευμένων αὐτοῖς νεογνῶν.

Πρὶν ἢ νίκη καταστῆ ἀμφιβολος, ἐκβάλλουσι τῶν ὑπογείων των τὰς νύμφας, συσσωρεύουσιν αὐτὰς εἰς μέρος τι τῆς φωλεᾶς ἀντίθετον πρὸς ἐκεῖνο, ὅθεν ἐρχονται οἱ πολέμιοι, ἵνα δυνηθῶσι νὰ τὰς μετακομίσωσιν εὐχερύτερον, ἐὰν ἡ ἐκβάσις τοῦ πολέμου ἤθελεν εἶσθαι εἰς αὐτοὺς ἐναντία. Οἱ νέοι θήλειοι φεύγουσιν ἐκεῖθεν ὁ κίνδυνος πλησιάζει· οἱ αἱματόχροες, ἐνδυναμωμένοι ἤδη, ῥίπτονται ἐν μέσῳ τῶν φαιῶν, προσβάλλουσιν αὐτοὺς· νταχόθεν και φθάνουσι μέχρι τῆς φωλεᾶς των· οἱ δὲ φαιοὶ μετὰ ἰσχυρὰν ἀντίστασιν παραιτοῦνται τῆς ἀμύνης, καταλαμβάνουσι τὰς ὑποαίας συνέλεξαν νύμφας και φέρουσιν αὐτὰς μακρὰν. Ἀλλ' οἱ νικηταὶ καταδιώκουσιν αὐτοὺς και ζητοῦσι νὰ ἀρπάσωσι τὸν θησαυρόν των. Ἐν τούτοις τινὲς ἐκ τῶν φαιῶν ῥίπτονται ὀρμητικῶς ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν, εἰσδύουσιν εἰς τὰ ὑπόγεια και σώζουσι τῆς λαφυραγωγίας σκώληκας τινας, τοὺς ὁποίους μεταφέρουσι ταχέως. Οἱ νικηταὶ μύρμηκες εἰσέρχονται εἰς τὸ ἐσωτερικόν, καταλαμβάνουσιν ὅλας τὰς διόδους, και γίνονται κύριοι τῆς πορθηθείσης πόλεως. φθάνει δὲ τότε στίφος μυρμηκῶν, τὸ ὁποῖον ἀρπάζει τὰς καταλειφθείσας νύμφας και σκώληκας, μετακομίζει και ὅλα τὰ λάφυρα. Ἀφ' οὗ δ' ἀρπάσωσιν ὅλα ταῦτα, ἐπανέρχονται εἰς τὴν πόλιν των. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἤξησεν, ἀποφασίζεται νεοσυλλεξία ὑπὸ τῶν μαχητῶν ἐντόμων ὑπὲρ τῆς λαφυραγωγηθείσης πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν, ἀφ' οὗ μεταφέρωσι με ταχύτητα τὰς νύμφας, τοὺς σκώληκας, ἄρβενας και θήλειοι, και τοκοῦσι, και ἐκεῖθεν ἐπιχειροῦσι νέας ἐπιδρομάς.

Εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίζωμεν τὸσον καλῶς τὴν ἱστορίαν τῶν ξένων μυρμηκῶν, ὅσον τῶν τῆς Ἑυρώπης. Ἐν τούτοις εἶναι τινὲς, παράξενοι διὰ τε τὸ σχῆμα και τὸ μέγεθος τῆς κεφαλῆς, και διὰ τὰ ἔθη και τὰς ἐξεις αὐτῶν τὰς ποικίλας. Εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀσίαν και Ἀμερικὴν μύρμηκες, οἵτινες προξενοῦσι μεγίστας βλάβας, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπου καλλιεργείται ὁ ζαχαροκάλαμος. Οἱ φοβερώτεροι δὲ εἶναι οἱ λεικοὶ μύρμηκες. Ὅταν εἰς και μόνος φανῆ ἐντὸς οἰκίας, λέγεται ὅτι οἱ κάτοικοι πρέπει ἀφύκτως νὰ τὴν ἐγκαταλείψωσι· διότι τὸν ἕνα ἀκολουθοῦσιν ἀνεγκλίτως ἄλλοι, και ἐκείνους ἄλλοι, στρατὸς πολλῶν ἐκατομμυρίων, και οὐδεμία δύναμις και οὐδεμία προφύλαξις δύναται νὰ τοὺς ἀποτρέψῃ. Καὶ ὅπου διέλθουσι καταστρέφουσι τὰ πάντα, και ἡ οἰκία εἰς ἣν εἰσῆλθον ὁμοιάζει ὡς ἂν ἐξετέθη εἰς ἐχθρικὴν λεηλασίαν.

Κ. Σ. Κ.

Ο ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΡΑΖΕΛΟΝΝΗΣ. ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φυλλάδιον ΚΣΤ.)

Γ.

ΟΠΟΥ ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΜΕΝ Ο ΑΡΑΜΗΣ, ΑΠΑΝΤΑΤΑΙ
ΔΕ Ο ΒΑΖΕΝ.

Δὲν εἶχαν περάσει δύο ὥραι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ οἰκοδεσπότη, ὅστις, καθὼς εἶδεν ὁ Βλαϊζουά, εἶχε διευθυνθῆ εἰς τὸν δρόμον τῶν Παρισίων, ὅταν ἵππεὺς, ἵππεῦσαν ἵππον ὠραῖον ψαρὸν, ἐστάθη ἔμπροσθεν τῶν κιγκλιδίων, και, ἐκφωνήσας ἠχητικώτατον *Αἴ!* ἐπροσκάλεσε τοὺς ἵπποκόμους, ὅτινες ἐπεριστοιχίζαν ἀκόμη με τοὺς κηπουροὺς τὸν Βλαϊζουά, τον συνήθη τοῦτον τῶν ὑπηρετῶν τοῦ φρουρίου ἱστορικόν. Τὸ *Αἴ!* τοῦτο, γνωστὸν ἀναμφιβόλως εἰς τὸν καλὸν Βλαϊζουά, τὸν ἔκαμε νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν και νὰ φωνάξῃ·

— Ὁ κύριος Ἀρτανιάν! ... Τρέξατε γρήγορα νὰ τοῦ ἀνοίξετε τὴν θύραν!

Σμῆνος ὀκτῶ ὑπηρετῶν ἔδραμεν εἰς τὴν κιγκλιδιωτὴν θύραν, ἀνοιχθεῖσαν τότε ὡς νὰ ἦτον ἀπὸ περᾶ· και καθεὶς ἐφιλοτιμεῖτο νὰ κάμῃ τὰς περισσοτέρας περιποιήσεις, διότι ἐγνωρίζαν με ποίαν φιλοφροσύνην ὑπεδέχετο ὁ οἰκοδεσπότης τὸν φίλον τοῦτον. Εἰς τὰς τοιαύτας παρατηρήσεις οἱ ὑπηρεταὶ εἶναι πάντοτε ὀξυδερκέστατοι.

— Ἄ! εἶπε μεριδιῶν εὐαρέστως ὁ κύριος Ἀρτανιάν, κινούμενος ἐπὶ τοῦ ἀναβολέως και ἔτοιμος ὦν νὰ πηδήσῃ κατὰ γῆς, — ποῦ εἶναι ὁ φίλιτατος κόμης.

— Ἄ! κύτταξε, κύριε, πόσον εἶσαι ἀτυχῆς, εἶπεν ὁ Βλαϊζουά, και πόσον ἀτυχῆς ἀκόμη θὰ ἦναι ὁ κύριος κόμης ὁ κύριός μου, ὅταν μάθῃ ὅτι ἦλθες! Ὁ κύριος κόμης κατὰ συγκυρίαν ἀνεχώρησε μόλις πρὸ δύο ὥρων.

Ὁ Ἀρτανιάν δὲν ἀπηλπίσθη διὰ τὸσον μικρὰν ἀποτυχίαν.

— Καλὰ, εἶπε, βλέπω ὅτι ὁμιλεῖς πάντοτε καθαρῶτατα τὰ γαλλικά· θὰ μοῦ δώσης λοιπὸν μάθημα γραμματικῆς και λεκτικῆς εὐφραδείας, ἐνῶ θὰ περιμένω τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κυρίου σου.

— Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, κύριε, εἶπεν ὁ Βλαϊζουά, διότι θὰ περιμένῃς πολὺν καιρὸν.

— Δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ σήμερον;

— Οὔτε οὐρίον, κύριε, οὔτε μεθαύριον. Ὁ κύριος κόμης εἶναι εἰς ταξίδιον.

— Εἰς ταξίδιον! εἶπεν ἔκθαμβος ὁ Ἀρτανιάν, παραμυθία μοῦ διηγείσαι.

— Κύριε, σοῦ διηγούμαι τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν. Ὁ κύριός μου με ἐτίμησε συστήσας εἰς ἐμὲ τὴν οἰκίαν, και προσθέσας με τὴν φωνὴν του ἐκείνην τὴν πλήρη ἐξουσίαν και γλυκύτητα (διότι δι' ἐμὲ εἶναι τὸ ἴδιον)· ἄ νὰ εἰπῆς ὅτι ἀναχωρῶ εἰς Παρισίους. »

— Καλὰ λοιπὸν, ἐφώνασεν ὁ Ἀρτανιάν, ἐπειδὴ πηγαίνει εἰς Παρισίους, τοῦτο μόνον ἤθελα νὰ γνω-

ρίζω· ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃς ἀπ' ἐκεῖ, ἀνόητε ... Εἶναι λοιπὸν δύο ὥρας ἔμπρὸς.

— Ναι, κύριε.

— Ὅθι τὸν φθάσω γρήγορα. Εἶναι μόνος;

— Ὁχι, κύριε.

— Ποῖος λοιπὸν εἶναι μαζί του;

— Εἰς εὐγενὲς τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζω, εἰς γέρον και ὁ κύριος Γριμῶ.

— Ὅλοι αὐτοὶ δὲν θὰ τρέχουν τὸσον γρήγορα καθὼς ἐγὼ ... ἀναχωρῶ.

— Κύριε, θέλεις νὰ μ' ἀκούσης μίαν στιγμὴν; εἶπεν ὁ Βλαϊζουά ἀκουμῶν ἤσυχά εἰς τὰς ἡνίας τοῦ ἵππου.

— Ναι, ἂν δὲν μοῦ ἀραδιάσης φράσεις, και ἂν κάμῃς γρήγορα.

— Τὸ λοιπὸν, κύριε, ἡ λέξις *Παρίσιοι* μοῦ φαίνεται δόλωμα.

— Ἄ! ὦ! εἶπε σύννοος ὁ Ἀρτανιάν, δόλωμα!

— Ναι, κύριε, και ὁ κύριος κόμης δὲν πηγαίνει εἰς Παρισίους, ἤμπορῶ νὰ ὀρκισθῶ.

— Ποῖον διδόμενον ἔχεις;

— Τοῦτο· ὁ κύριος Γριμῶ ἤξεύρει πάντοτε ποῦ πηγαίνει ὁ κύριός μας, και μοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ, τὴν πρώτην φοράν ὅταν πηγαίῃ εἰς Παρισίους, νὰ λάβῃ μαζί του ὀλίγα χρήματα τὰ ὁποῖα στέλλω εἰς τὴν σύζυγόν μου.

— Ἄ! ἔχεις σύζυγον;

— Εἶχα μίαν, και ἦταν ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον· ἀλλ' ὁ κύριος τὴν εὗρισκε φλύαρον και τὴν ἔστειλεν εἰς Παρισίους. Εἶναι ὀχληρὸν κάποτε, ἀλλὰ και κάποτε πολὺ εὐάρεστον.

— Καταλαμβάνω, πλὴν τελείωσε· δὲν πιστεύεις ἔτι ὁ κόμης πηγαίνει εἰς Παρισίους;

— Ὁχι, κύριε, διότι τότε ὁ κύριος Γριμῶ θὰ ἔλειπεν ἀπὸ τὸν λόγον του, θὰ ἦτον ἐπιόρκος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον.

— Τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον, ἐπανέλαθεν ὁ Ἀρτανιάν ὅλως σκεπτικῶς, διότι ἐπέισθη κατὰ πάντα. Ἄς πηγαίνω λοιπὸν. Σ' εὐχαριστῶ, Βλαϊζουά.

Ὁ Βλαϊζουά ἐπροσκύνησεν.

— Ἄς ἰδοῦμεν, γνωρίζεις ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι περίεργος ... Ἐγὼ ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ ἰδῶ τὸν κύριόν σου ... Δὲν ἤμπορεῖς ... με μίαν ἀκραν μόνον λέξεως ... σὺ ὅστις ὁμιλεῖς τὸσον καλὰ τὰ γαλλικά, νὰ με κάμῃς νὰ νοήσω ... Μίαν συλλαβὴν μόνον ... και ἐγὼ μαντεύω τὸ ὑπόλοιπον.

— Λόγον τιμῆς, κύριε, δὲν ἤμπορῶ ... Ἀγνωστὸν ὀλωσδιόλου τὸν σκοπὸν τοῦ ταξιδίου τοῦ κυρίου μου ... Ὅσον τὸ ν' ἀκροάζωμαι εἰς τὰς θύρας, αὐτὸ μοῦ εἶναι ἀντιπαθητικόν, και ἔπειτα ἐδῶ εἶναι ἀπηγορευμένον.

— Φίλιτατέ μου, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν, ἰδοὺ κακὴ ἀρχὴ δι' ἐμὲ. Δὲν πειράζει, γνωρίζεις τοῦλάχιστον πότε ὁ κόμης θὰ ἐπιστρέψῃ.

— Τὸσον ὀλίγον, κύριε, ὅσον και ποῦ ἐπῆγεν.

— Ἐλα, Βλαϊζουά, ελα, συλλογίσου.

— Κύριε, ἀμφιβάλεις περὶ τῆς εὐλικρινείας μου;

— Ἄ! κύριε, με λυπεῖς κατὰκαρδὰ.

— Ὁ διάβολος νὰ πάρῃ τὴν χρυσὴν του γλῶσσαν!

ἐμοιρομύρισην ὁ Ἀρτανιάν. Ἀξίζει καλῆτερα ὁ χωριότης με μίαν λέξιν μόνον! ... Ἰγίαινε.

— Κύριε, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προσφέρω τὸ σέβας μου.

— Ἀχρεῖ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀρτανιάν. Ἀνυπόφορος εἶναι ὁ διάβολος!

Ἐρρίψε και τελευταῖον βλέμμα εἰς τὴν οἰκίαν, ἐγύρισε τὸν ἵππον του και ἀνεχώρησεν ὡς ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον δὲν κυριεύει οὔτε λύπη οὔτε ἀμηχανία.

Ὅταν δὲ ἦτον εἰς τὴν ἀκραν τοῦ τοίχου, και δὲν ἐφάνετο καθόλου·

— Ἄς ἰδοῦμεν, εἶπεν ἀναπνέων δυνατὰ, ὁ Ἄθως ἦτον εἰς τὴν οἰκίαν του; ... Ὁχι. Ὅλοι οἱ ἀργοὶ ἐκεῖνοι, οἱ καθήμενοι με σταυρωμένας χεῖρας εἰς τὴν αὐλὴν, θὰ ἦσαν μούσκεμμα ἂν τοὺς ἐβλεπεν ὁ κύριός των. Ὁ Ἄθως εἰς ταξίδιον; ... Τοῦτο εἶναι ἀκατανόητον. Ἄ πᾶ! Αὐτὸς ἐδῶ εἶναι μυστικὸς ὡς διάβολος ... Και ἔπειτα, ὄχι, τοιοῦτος ἄνθρωπος δὲν μοῦ χρειάζεται. Ἐγὼ ἀνάγκην ἀνθρώπου πονηροῦ και ὑπομονητικοῦ. Πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς Μελὸν, εἰς κάποιον πρεσβυτέριον τὸ ὁποῖον γνωρίζω. Τεσσαράκοντα πέντε λεύγας! τέσσαρας και κάτι ἡμέρας! Ἄς πηγαίνωμεν ὁ καιρὸς εἶναι καλὸς, και ἐγὼ εἶμαι ἐλεύθερος. Ἄς καταφάγωμεν τὰς ἀποστάσεις.

Και ἐκτύπησε τὸν ἵππον του διευθυνόμενος εἰς Παρισίους. Τὴν τετάρτην ἡμέραν κατέλυσεν εἰς Μελὸν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του.

Ὁ Ἀρτανιάν εἶχε συνήθειαν νὰ μὴ ἐρωτᾶ κανένα περὶ τοῦ δρόμου, ἢ περὶ ἄλλης τινὸς κοινῆς πληροφορίας. Διὰ τὰς τοιαύτας λεπτομερείας, ἐκτὸς μεγάλου τινὸς λάθους, ἐπιστεῦετο εἰς τὴν πάντοτε ἐπιτυγχάνουσαν ὀξυδερκειαν αὐτοῦ, εἰς πείραν τριακονταετῆ, και εἰς μεγάλην τινὰ ἔξιν τοῦ ν' ἀναγινώσκῃ τὰς φυσιογνωμονίας τῶν οἰκιῶν, καθὼς και τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς Μελὸν, ὁ Ἀρτανιάν ἤρεν ἀμέσως τὸ πρεσβυτέριον, οἰκίαν χαριστάτην, ἀσβεστομένην με γύψον, με πλινθίρια κόκκινα, με κλήματα ἄγρια ἀναβαίνοντα εἰς τὰς ὑδροφόας, και με σταυρὸν πέτρινον σκαλισμένον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς στέγης. Ἀπὸ τὴν κάτω αἰθούσῃ τῆς οἰκίας ταύτης, ἦχος ἢ μάλλον θόρυβος πολλῶν συνάμα φωνῶν ἐξήρχετο ὡς κελὰδημα μικρῶν κουλιῶν, ὅταν περιμένουν εἰς τὴν φωλεὰν τὴν τροφὴν των. Μία τῶν φωνῶν τούτων ἐτυλλάβιζε καθαρὰ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαδήτου φωνῆ δὲ ἄλλη, παχέια και λιγυρὰ σιγχερόνως, ἐπέπληττε τοὺς φλύαρους, και διώρθενε τὰ σφάλματα τοῦ ἀναγνώστου.

Ὁ Ἀρτανιάν ἐγνωρίζε τὴν φωνὴν ταύτην, και, ἐπειδὴ τὸ παράθυρον τῆς κάτω αἰθούσῃς ἦτον ἀνοικτὸν, ἐσκυψεν ἀπὸ τον ἵππον του, ὑπὸ τὰ φύλλα και τὰ κοκκινα ψαλίδια τοῦ κληματος, και ἐφώνασε·

— Βάζεν, φίλιτατε Βάζεν, καλημέρα.

Ἀνθρώπος καντὸς ἀλλὰ παχὺς τὸ ἀνάστημα, πλατυπρόσωπος, τὸ σκερῆριον ἔχων στολισμένον με στέφανον μαλλίων ψαρῶν, κοντοκοιμένον ἐν εἴδει κουρᾶς, και φορῶν πῖλον παλαιὸν ἀπὸ θελοῦδου μαῦρον, ἐσηκώθη ὅταν ἤκουσε τὸν Ἀρτανιάν. Ἐσηκώθη, δὲν εἶναι κυριολεξία, ἐπήδησε μάλλον. Ὁ Βάζεν ἐπήδησε τῶ ὄντι, και ἔσπερε μαζί του τὸ

μακρὸν θρονίον του, τὸ ὁποῖον τὰ παιδιά ἠθέλησαν νὰ σηκώσουν, συγκροτούτα μάχας πεισματωδεστέρας ἀπὸ τὰς τῶν Ἑλλήνων, ὅταν ἐμάχοντο μετὸς Τρώας διὰ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου. Ὁ Βαζὲν ἔκαμε περισσότερον παρὰ νὰ πηδήσῃ, διότι τοῦ ἔπεσαν ἀπὸ τὰς χεῖρας τὸ ἀλφάβητον καθὼς καὶ ἡ ράβδος του.

— Σὺ! εἶπε, σὺ, κύριε Ἀρτανιάν!
— Ναί, ἐγὼ, ποῦ εἶναι ὁ Ἀραμῆς; ... Ὁχι, ὁ κύριος ἱερότης Δεβλαί ... Ὁχι, πάλιν ἀπατώμαι, ὁ κύριος πρωτοσύγκελλος;

— Ἄ! κύριε, εἶπεν ἀξιοπρεπῶς ὁ Βαζὲν, ὁ θεοφιλέστατος εἶναι εἰς τὴν ἐπαρχίαν του.

— Πῶς εἶπες; ἠρώτησεν ὁ Ἀρτανιάν.
Ὁ Βαζὲν ἐπανελάβε τὴν φράσιν του.

— Καλῆ, τί! Ὁ Ἀραμῆς ἔχει ἐπαρχίαν;

— Ναί, κύριε. Διατί ὄχι;

— Εἶναι λοιπὸν ἐπίσκοπος;

— Πόθεν ἔρχεσαι λοιπὸν, εἶπε μετ' ἀπερίεστην σγερδὸν ὁ Βαζὲν, καὶ ἀγνοεῖς ὅλα ταῦτα;

— Φίλτατέ μου Βαζὲν, ἡμεῖς οἱ ἔθνηκοι, ἡμεῖς οἱ σπυθοφόροι, ἤξεύρομεν κάλλιστα ἂν ὁ δεῖνα ἦναι συνταγματάρχης, ἢ στρατοπεδάρχης, ἢ στρατάρχης τῆς Γαλλίας; ἀλλ' ἂν ἦναι ἐπίσκοπος, ὄρχιεπίσκοπος ἢ πάπας ... διάβολ' ἐπαρέ με ἂν τὸ μανθάνωμεν πρὸ τοῦ τὸ μάθουν, καὶ ὠφελήθω ἀπ' αὐτὸ, τὰ τρία τέταρτα τῆς οἰκουμένης!

— Σιούτ! σιούτ! εἶπεν ἔντρομος ὁ Βαζὲν, μὴ μοῦ διαφθεῖρῃς τὰ παιδιά αὐτὰ, εἰς τὰ ὁποῖα προσπαθῶ νὰ ἐντυπώσω τόσον καλὰς ἀρχάς.

Τὰ παιδιά τῶ ὄντι ἐτριγύριζαν τότε τὸν Ἀρτανιάν, τοῦ ὁποῖου ἐθαύμαζαν τὸν ἵππον, τὸ μέγα ξίφος, τοὺς περυσιστήρας καὶ τὸ πολεμικὸν ἦθος. Ἐθαύμαζαν πρὸ πάντων τὴν χονδρὴν του φωνήν, εἰς τρόπον ὥστε, ὅταν ἐπρόφερε τὴν βλασφημίαν του, ὅλον τὸ σχολεῖον ἐπανελάβε. *Διάβολ' ἐπαρέ με!* με κρότον φοβερὸν κατγασμῶν, ἀλαλαγμῶν καὶ παροβολῶν, ὅστις ὑπερῆφρανε τὸν ὑπολοχαγόν, τὸν δὲ γέροντα παιδαγωγὸν ἔκαμε νὰ χάσῃ τὰς φρένας του.

— Αἱ! ἐρώναξ, σιωπῆ, παιδάρια! σιωπῆ ... μᾶς ἄλθες λοιπὸν, κύριε Ἀρτανιάν, καὶ ὅλα τὰ καλὰ μου μαθήματα ἐματαιώθησαν ... Τέλος πάντων, μαζί σου, κατὰ τὴν συνήθειαν, μᾶς ἦλθεν ἐδῶ ἡ ἀταξία ... Τί θαυλωνία! ... Ἄ! Θεέ μου! σιωπῆ, ἠρωμεροί!

Καὶ ὁ καλὸς Βαζὲν εἶδιδε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ κτυπήματα, τὰ ὁποῖα ἐδιπλασιάζαν τὰς κραυγὰς τῶν μαθητῶν του, καὶ τὰς ἔκαμναν ν' ἀλλάξουν φύσιν.

— Τοῦλάχιστον, εἶπε, δὲν θὰ διαφθεῖρῃς πλέον κἀνένα ἐδῶ, κύριε.

— Τὸ πιστεύεις; εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν μετ' ἐμειδίαν προξενῆσαν βίγος εἰς τοὺς ὤμους τοῦ Βαζὲν.

— Ὡ! καὶ μᾶπως τὸ ἔχει δύσκολον! ἐμουμουρίσει.

— Ποῦ εἶναι ἡ ἐπαρχία τοῦ κυρίου σου;

— Ὁ θεοφιλέστατος Ἰρνεὲ εἶναι ἐπίσκοπος τοῦ Βάν.

— Ποῖος τὸν διώρισεν;

— Ὁ κύριος γενικός ἐπιμελητής, ὁ γείτων μας.

— Πῶς! ὁ κύριος Φουκέ;

— Ἄναμφιβόλως.

— Ὁ Ἀραμῆς τὰ ἔχει καλὰ λοιπὸν μαζί σου;

— Ἡ Θεοφιλία Του ἐδίδασκεν ὅλας τὰς κυριακάς

εἰς τοῦ κυρίου γενικοῦ ἐπιμελητοῦ, εἰς Βώ ἐπέταξε ἐπήγειναν μαζί εἰς τὸ κυνήγιον.

— Ἄ!

— Καὶ ἡ Θεοφιλία Του ἐκτένιζε συχνὰ τὰς ὀμιλίας του ... ὄχι, θὰ εἰπῶ τὰς διδασκὰς του, μετὸν κύριον γενικὸν ἐπιμελητήν.

— Πᾶ! διδάσκει λοιπὸν εἰς στίχους ὁ καλὸς ἐπίσκοπος;

— Κύριε, μὴ ἀστείότητας μετὰ τὰ θρησκευτικὰ, διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ!

— Καλὰ, Βαζὲν, καλὰ. Ὁ Ἀραμῆς λοιπὸν εἶναι εἰς Βάν;

— Εἰς Βάν τῆς Βρετανίας.

— Εἶσαι πονηρός, Βαζὲν, δὲν εἶναι ἀλήθεια.

— Κύριε, ἰδὲ, τὰ δωμάτια τοῦ πρεσβυτερίου εἶναι εὐκαίρα.

— Ἐχει δίκαιον, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν παρατηρῶν τὴν οἰκίαν, τῆς ὁποίας ἡ θεωρία ἐδειχνεν ὅτι ἦτον ἐρημος.

— Ἡ Θεοφιλία Του θὰ σοῦ ἐγγράψῃ βέβαια τὸν προβιβασιμὸν σου.

— Πότε ἔγεινε;

— Πρὸ ἐνὸς μηνός.

— Ὡ! τότε δὲν ἐχάσαμεν καιρόν. Ὁ Ἀραμῆς δὲν πρέπει νὰ ἔλαβεν ἀνάγκην ἀπ' ἐμέ. Πλὴν, ἂς ἰδοῦμεν, Βαζὲν, διατί δὲν ἀκολουθεῖς τὸν γέροντά σου;

— Κύριε, δὲν ἠμπορῶ, ἔχω ἀσχολίας.

— Τὸ ἀλφάβητόν σου;

— Καὶ τὰ πνευματικὰ μου τέχνα.

— Πῶς! ἐξομολογεῖς; λοιπὸν εἶσαι ἱερεὺς;

— Εἶπέ πῶς εἶμαι. Ἐκεῖ πάντοτε κλίνω.

— Καὶ ἡ χειροτονία;

— Ὡ! εἶπεν ὁ Βαζὲν θαρραλέως, τώρα ὅταν ἡ Θεοφιλία Του ἦναι ἐπίσκοπος, εἶναι εὐκόλος ἡ χειροτονία, ἢ τοῦλάχιστον ἡ ἄδεια.

Καὶ, ταῦτα λέγων, ἐτριβε τὰς χεῖράς του.

— Βέβαια, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀρτανιάν, οἱ τοιοῦτοι δὲν ἀλλάζουν γνώμην.— Ἐποίησας νὰ φάγω, Βαζὲν.

— Μετὰ χαρᾶς, κύριε.

— Ὁρνια, σοῦπκν καὶ κρασίον.

— Σήμερον εἶναι παρασκευὴ, ἡμέρα νηστείας, εἶπεν ὁ Βαζὲν.

— Ἐχω συγχωροχάρτιον, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν.

Ὁ Βαζὲν τὸν ἐκύταξε μετ' ἐμείλιμα ὑποπτον.

— Ἄ! ἀρχιὑποκριτὰ, ὡς ποῖον μ' ἐλαμβάνεις; εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός· ἂν σὺ, ὁ δούλος, ἐπιτίξῃς ἄδειαν νὰ κάμῃς ἐγκλημα, νὰ μὴν ἔχω ἄδειαν ἐγὼ, ὁ φίλος τοῦ γέροντός σου, νὰ φάγω κρέας κατὰ τὴν ὄρεξιν τοῦ στομάχου μου; Βαζὲν, νὰ με περιποιηθῆς καθὼς πρέπει· ἄλλως, μετὸν Θεὸν! παραπονοῦμαι εἰς τὸν βασιλέα, καὶ δὲν θὰ ἐξομολογήσῃς ποτέ! Καὶ σὺ ἠξεύρεις ὅτι ὁ διορισμὸς τῶν ἐπισκόπων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ἐχων τὸν βασιλέα, εἶμαι ἄρα ὁ ἰσχυρότερος.

Ὁ Βαζὲν ἐμειδίασεν ὑποκριτικῶς.

— Ὡ! ἡμεῖς ἔχομεν τὸν κύριον γενικὸν ἐπιμελητήν, εἶπε.

— Καὶ λοιπὸν, δὲν σὲ μέλει διὰ τὸν βασιλέα;

Ὁ Βαζὲν δὲν ἀπεκρίθη· ἡ σιωπῆ του ἦτον ἀρετὰ ἐγγλωττος.

— Τὸ δειπνόν μου, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν. Ἴδου ὅτι πλησιάζουν αἱ ἐπτά.

Ὁ Βαζὲν ἐστράφη καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν πρεσβύτερον τῶν μαθητῶν του νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν μαγειρίσσαν. Ἐν τούτοις, ὁ Ἀρτανιάν ἐκύτταζε τὸ πρεσβύτεριον.

— Ἡἱ! εἶπε περιφρονητικῶς, ἡ Θεοφιλία Του κακὰ ἐδέχετο ἐδῶ τὴν ἐξοχότητά Του.

— Ἐγομεν τὸ φρούριον τοῦ Βώ, εἶπεν ὁ Βαζὲν.

— Τὸ ὁποῖον εἶναι ἴσως ὡς τὸ Λουδρε; ἐπανελάβε γελοιοδῶς ὁ Ἀρτανιάν.

— Εἶναι καλῆτερον, εἶπεν ὁ Βαζὲν μετ' ἐμείλιμα τὸν κλισίον τοῦ κόσμου ἀταραξίαν.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν.

Ἴσως ἐμελλε νὰ παρατείνῃ τὴν συζήτησιν, ὑποστηρίζων τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Λουδρε· ἀλλ' ἐνόησεν ὅτι ὁ ἵππος του εἶχε μείνει δεμένος εἰς τὰς κιγκλίδας μιᾶς τῶν θυρῶν.

— Ὡ! διάβολε! εἶπε πρόσταξε νὰ περιποιηθῶν τὸν ἵππον μου. Ὡσὰν αὐτὸν δὲν ἔχει κἀνένα εἰς τοὺς ἵππωνάς του ὁ κύριός σου ὁ ἐπίσκοπος.

Ὁ Βαζὲν ἐβρίβε βλέμμα πλάγιον εἰς τὸν ἵππον καὶ ἀπεκρίθη·

— Ὁ κύριος γενικός ἐπιμελητής τοῦ ἔδωκε τέσσαρας ἀπὸ τοὺς ἵππωνάς του, καὶ εἰς μόνος ἀπὸ τοὺς τέσσαρας τούτους ἀξίζει τέσσαρας ὡς τὸν ἐδικόν σου.

Τὸ αἶμα ἀνέβη εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρτανιάν. Ἡ παλάμη του τὸν ἐτρωγε, καὶ ἐκύτταζεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Βαζὲν τὸν τόπον ὅπου ἐμελλε νὰ πέσῃ ὁ γρόνθος του. Ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη παρήλθεν ὡς ἀραπὴ ἦλθεν ἡ σκέψις, καὶ ὁ Ἀρτανιάν περιωρίσθη νὰ εἰπῇ·

— Διάβολε! διάβολε! ἔκαμα καλὰ ὅτι ἄφησα τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως. Εἶπέ μου, θαυμάσιε Βαζὲν, ἐπρόσθεσε, πόσους δορυφόρους ἔχει ὁ κύριος γενικός ἐπιμελητής;

— Ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ ὅλους τοὺς δορυφόρους τοῦ βασιλείου μετὰ τὰ χρήματά του, ἐπανελάβε ὁ Βαζὲν κλισίον τὸ βιβλίον του καὶ ἀπολύων τοὺς μαθητάς του μετὰ μέγαν τῆς ράβδου του κτυπήματα.

— Διάβολε! διάβολε! εἶπε καὶ τελευταίαν φωνὴν ὁ Ἀρτανιάν.

Καὶ, ἐπειδὴ τοῦ εἶπαν ὅτι τὸ δειπνόν ἦτον ἔτοιμον, ἠκολούθησε τὴν μαγειρίσσαν, ἦτις τὸν ἐμβάσεν εἰς τὸ ἐστιατόριον ὅπου τὸν ἐπερίμενε τὸ δειπνόν.

Ὁ Ἀρτανιάν ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἐπέπεσεν ἀνδρείως κατὰ τῆς ὀρνίθος.

— Μοῦ φαίνεται, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν δαγκάνων βαθείως τὸ παρυσιασθῆν εἰς αὐτὸν πτηνόν, τὸ ὁποῖον, καθὼς ἐφαίνετο, εἶχαν λησμονήσει νὰ παχύνουν, μοῦ φαίνεται ὅτι κακὰ ἔκαμα νὰ μὴ ζητήσω ἀμέσως ὑπηρεσίαν ὑπὸ τοιοῦτον κύριον. Αὐτὸς ὁ γενικός ἐπιμελητής, καθὼς φαίνεται, εἶναι κύριος μέγας καὶ δυνατός. Τῆ ἀληθεία, ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι τῆς αὐλῆς δὲν γνωρίζομεν τίποτε, διότι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου μᾶς ἐμποδίζουν ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπωμεν τοὺς μεγάλους ἀστέρας, οἵτινες ἡλιοὶ μὲν εἶναι καὶ αὐτοὶ, ἀλλ' ὀλίγον ἀπώτεροι τῆς σφαίρας μας, καὶ τοῦτο εἶναι ἡ μοναχὴ διαφορά.

Ἐπειδὴ ὁ Ἀρτανιάν ἠρέσκετο πολλὸν, κατὰ κλισίαν καὶ κατὰ σύστημα, νὰ κάμῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὀμιλοῦν περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα τὸν ἐνδιέφεραν, ἐπάσχισε νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν συνήθειάν του ταύτην καὶ εἰς τὸν Βαζὲν· ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην. Παρεκτός τοῦ ἐργώδους καὶ ὑπερβολικοῦ ἐγκωμίου τοῦ κυρίου γενικοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν οικονομικῶν, ὁ Βαζὲν, ὅστις ἤξευρε καλὰ νὰ προφυλαχθῆ, μόνον ἀνούσιά τινα πράγματα ἐπρόσφερον εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ Ἀρτανιάν· εἰς τρόπον ὥστε ὁ τελευταῖος οὗτος, ἠργισθεὶς καὶ μελαγχολήσας, ἐζήτησε νὰ πηγαίῃ νὰ κοιμηθῆ ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ δειπνόν του.

Ὁ Ἀρτανιάν ὠδηγήθη ἀπὸ τὸν Βαζὲν εἰς μετριώτατον τινα κλιτῶνα, ὅπου κλίνη πενιχρὰ ἦτον ἡτοιμασμένη· ἀλλ' ὁ Ἀρτανιάν δὲν ἦτον ἄνθρωπος δύσκολος. Τοῦ εἶχαν εἰπεῖ ὅτι ὁ Ἀραμῆς εἶχε λάβει μαζί του τὰ κλειδιά τοῦ ἰδιαιτέρου του δωματός, καὶ, ἐπειδὴ ἤξευρεν ὅτι ὁ Ἀραμῆς ἦτον ἄνθρωπος τακτικός, καὶ ἐν γένει εἶχε πολλὰ πράγματα νὰ κρύψῃ εἰς αὐτὸ, ἡ τοιαύτη πράξις ποσῶς δὲν τὸν ἐξέπληξε. Μολοντί λοιπὸν συγκριτικῶς τοῦ ἐφάνη πολὺ τραχυτέρα, ἐπέπεσε καὶ κατὰ τῆς κλίνης μετ' ἐμείλιμα τὴν ἀνδρείαν, μετ' ἐμείλιμα εἶχεν ἐπιπέσει καὶ κατὰ τῆς ὀρνίθος, καὶ, ἐπειδὴ εἶχε τόσον καλὸν ὕπνον ὅσον εἶχε καὶ ὄρεξιν, δὲν τοῦ ἐχρειάσθη περισσότερος καιρὸς ν' ἀποκοιμηθῆ, παρ' ὅσον εἶχε μεταγχειρισθῆ θυζαίων τὸ τελευταῖον κόκκαλον τῆς ὀρνίθος.

Ἀφοῦ δὲν ἦτον πλέον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν κἀνενός, ὁ Ἀρτανιάν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ κοιμηθῆ ὕπνον πόσον βαρύν, ὅσον ἐλαφρὸν ἐκοιμήτο ἄλλοτε· ἀλλ' ἂν καὶ εὐκρινῶς ἔκαμε τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ Ἀρτανιάν, ἂν καὶ ἐπεθύμει μεγάλως νὰ τὴν τηρήσῃ θρησκευτικῶς, ἐξύπνισε πρὸς τὰ μέσα τῆς νυκτὸς ἀπὸ μέγαν κρότον ἀμαξῶν καὶ ὑπηρετῶν ἐφιππων. Αἰφνιδίᾳ φωτογυσία διεσχίθη εἰς τοὺς τοίχους τοὺς κοιτῶνός του· ὅθεν ἐπήδησε κάτω τῆς κλίνης μετὰ τὸ ὑποκάμισον, καὶ ἐδραμεν εἰς τὸ παράθυρον.

— Μήπως κατὰ τύχην ἐπιστρέφει ὁ βασιλεὺς; ἐσυλλογίζετο τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς του, διότι τόση συνοδία εἰς βασιλικὸν πρόσωπον μόνον ἀρμόζει.

— Ζήτω ὁ κύριος γενικός ἐπιμελητής! ἐρώναξεν ἡ μάλλον ἐπρόφραξεν εἰς ἐν τῶν παραθύρων τοῦ κάτω πατώματος φωνὴ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀρτανιάν ἐγνωρίζετο εὐθὺς ὡς φωνὴν τοῦ Βαζὲν, ὅστις, ἐνῶ ἐρώναξε, μετ' ἐμείλιμα τῶν γειτῶν ἔσειε μαντίλιον, καὶ μετ' ἐμείλιμα ἄλλην ἐκράτει μέγαν λύγρον.

Ὁ Ἀρτανιάν εἶδε τότε λαμπρὰν τινα ἀνθρωπίνην μορφήν κύπτουσαν εἰς τὴν θυρίδα τῆς καλῆτερας ἀμαξῆς· εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, μεγάλοι γέλωτες, κινηθέντες ἀναμφιβόλως ἀπὸ τὴν ἀλλόκοτον μορφήν τοῦ Βαζὲν, καὶ ἐξεληθόντες ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἀμαξάν, ἄφιναν ὡς αὐλακα χαρᾶς μετὰ τὸ ταχὺ πέρασμα τῆς συνοδίας ἐκείνης.

— Ἐπρεπε νὰ καταλάβω, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν, ὅτι δὲν ἦτον ὁ βασιλεὺς· δὲν γελοῦν με τόσην ὄρεξιν ὅταν ὁ βασιλεὺς διαβαίῃ.

— Αἱ! Βαζὲν! ἐρώναξε πρὸς τὸν γείτονά του ὅστις ἐξήραγετο κατὰ τὰ τοιαῦτα τέταρτα ἐκτὸς τοῦ

παραθύρου θέλων ν' ακολουθήσῃ μακρύτερα με τοὺς ὀφθαλμούς του τὴν ἀμαξάν. Αἶ! ποῖος διαβαίνει;

— Ὁ κύριος Φουκέ, εἶπεν ὁ Βαζέν με ὕφος προστατευτικόν.

— Καὶ ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος;

— Εἶναι ἡ αὐλὴ τοῦ κυρίου Φουκέ.

— Ὡ! ὦ! εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν· τί θά ἐλεγεν ὁ κύριος Μαζαρίνος ἂν ἤκουεν αὐτά;

Καὶ ἔπεσε πάλιν εἰς τὴν κλίνην του, ὅπως σκεπτικός καὶ ἀπορῶν πῶς ὁ Ἀραμῆς ἐπροστατεύετο πάντοτε ἀπὸ τὸν ἰσχυρότερον τοῦ βασιλείου.

— Ἐχει ἀρὰ γε περισσότερα προσόντα ἐπιτυχίας ἀπ' ἐμέ, ἢ εἶμαι ἐγὼ ἀνοητότερος ἀπ' αὐτόν;— Πᾶ!

Αὐτὴ ἦτον ἡ συμπερασματικὴ λέξις διὰ τῆς ὁποίας ὁ Ἀρτανιάν, γενόμενος φρόνιμος, ἐτελείονε τότε πᾶσαν σκέψιν καὶ πᾶσαν περίουδον τῆς ἡμετέρας αὐτοῦ. Ἄλλοτε ἔλεγε· *Διαβόλου νιέ!* τὸ ὅποιον ὠμοιάζει με κτύπημα πτεροιστήρος· ἀλλὰ τώρα ἐγήρασε, καὶ ἐμουρμούριζε τὸ φιλοσοφικόν τοῦτο Πᾶ! τὸ ὅποιον ἐχρησίμευσεν ὡς χαλινὸς εἰς ὅλα του τὰ πάθη.

Δ.

ΟΠΟΥ Ο ΑΡΤΑΝΙΑΝ ΖΗΤΕΙ ΜΕΝ ΤΟΝ ΠΟΡΘΟΝ, ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΔΕ ΜΟΝΟΝ ΤΟΝ ΜΟΥΣΚΕΤΩΝ.

Ἀφοῦ ὁ Ἀρτανιάν ἐπέισθη ἐντελῶς ὅτι ἡ ἀπουσία τοῦ κυρίου πρωτοσυγκέλλου Δερβλαί ἦτον πραγματικὴ, καὶ ὅτι ὁ φίλος του δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ εὐρεθῇ εἰς Μελόν, οὔτε εἰς τὰ πέριξ, ἄφησε τὸν Βαζέν χωρὶς λύπην, ἔβριψε θλέμμα πονηρὸν εἰς τὴν μεγαλοπρεπέως φρούριον τοῦ Βῶ, τὸ ὅποιον ἀρχίζε νὰ λάμπη τὴν λάμψιν ἐκείνην ἣτις ἐπέφερε τὸν ὀλεθρὸν του, καὶ, δαγκάνων τὰ χεῖλη του ὡς ἄνθρωπος πλήρης ὑποψίας καὶ δυσπιστίας, ἐκτύπησεν ἐμπρὸς τὸν ψαρὸν ἵππου του, λέγων·

— Πηγαίνωμεν, πηγαίνωμεν· εἰς τὸ Πιερρόν πάλιν θὰ εὐρῶ τὸν καλῆτερον ἄνθρωπον καὶ τὸ καλῆτερον ταμειῖον. Τούτου μόνου ἔχω ἀνάγκην, διότι ἐγὼ τὴν ἰδέαν τὴν ἔχω.

Δὲν θέλομεν νὰ θαρύνωμεν τοὺς ἀναγνώστους με τὴν περιγραφὴν τῶν κοινῶν συμβάντων τοῦ ταξιδίου τοῦ Ἀρτανιάν, φθάσας εἰς Πιερρόν τὴν αὐγὴν τῆς τρίτης ἡμέρας. Ὁ Ἀρτανιάν ἤρχετο ἀπὸ Ναντώλ Χωδοῦν καὶ Κρεπύ. Ἀπὸ μακρὰν ἀνεκάλυψε τὸ φρούριον τοῦ Λουδοβίκου Ὀρλεάνς, τὸ ὅποιον, γενόμενον κτήμα τοῦ στέμματος, ἐρύλαττε τότε γηραιὸς φύλαξ. Τὸ φρούριον τοῦτο ἦτον εἰς τῶν θαυμασιῶν ἐκείνων οἰκῶν τοῦ μεσαιῶνος, ἔχων τοίχους πλατεῖς εἰκοσι ποδῶν, καὶ πύργους ὑψηλοὺς ποδῶν ἑκατόν.

Ὁ Ἀρτανιάν περιῆλθε τοὺς τοίχους τούτους, ἐμέτρησε τοὺς πύργους με τὸ θλέμμα του, καὶ κατέβη εἰς τὴν κοιλάδα. Μακρόθεν ἔβλεπε τὸ φρούριον τοῦ Πόρθου, κείμενον εἰς τὰς ὄχθας μεγάλης λίμνης, καὶ συνορεῦον με μεγαλοπρεπέως δάσος. Τὸ φρούριον τοῦτο ἐλάμβανεν τὴν τιμὴν νὰ τὸ περιγράφωμεν ἄλλοτε εἰς τοὺς ἀναγνώστους μας· ὅθεν καὶ περιοριζόμεθα ἤδη νὰ τὸ ἀναφέρωμεν μόνον. Ὅ,τι κατὰ πρῶτον εἶδεν ὁ Ἀρτανιάν μετὰ τὰ ὠραία δένδρα, μετὰ τὸν ἥλιον τοῦ μαῖου χρυσόνοντα τὰ πράσινα λοφίδια, μετὰ τοὺς μακροὺς καὶ πυκνοτάτους

δρυμοὺς, ἐκτεινομένους πρὸς τὴν πόλιν Καμπιεν, ἦτον κιβώτιον μέγα, κυλιστὸν, ὠθούμενον ἀπὸ δύο ὑπηρετάς καὶ συρόμενον ἀπὸ ἄλλους δύο. Ἐντὸς τοῦ κιβωτίου τούτου ἔκειτο ὄγκος γιγαντώδης, πρᾶσιμος καὶ χρυσοῦς, ὅστις, συρόμενος οὕτω καὶ ὠθούμενος, διέτρεχε τὰς φαιδράς δενδροστοιχίας τοῦ δάσους. Ὁ ὄγκος οὗτος μακρόθεν μὲν ἦτον ἀκατανόητος καὶ δὲν ἐσήμαινε κυρίως τίποτε· πλησιέστερα δὲ, ἦτον πῆθος ἐνδυμένους με βούχον πρᾶσινον στολισμένον με σειρίτικ· πλησιέστερα ἀκόμη, ἦτον ἄνθρωπος, ἢ μάλλον σῶμα ἀνθρώπινον, τοῦ ὁποίου ἡ κάτω ἄκρα, ἐκτεινομένη εἰς τὸ κιβώτιον, ἐγέμιζε τὸ ἐμβαδόν του· καὶ ἀκόμη πλησιέστερα, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ὁ Μουσκετών, ὁ Μουσκετών λευκὸς τὰς τρίχας καὶ ἐρυθρὸς τὸ πρόσωπον, καθὼς ὁ Πολσινέλλας.

— Αἶ! Χριστὲ καὶ Παναγία! ἐφώναζεν ὁ Ἀρτανιάν, εἶναι ὁ ἀγαπητός μου κύριος Μουσκῶν.

— Ἄ! ... ἐφώναζεν ὁ παχύσωμος ἐκεῖνος, ἄ! ποῖα εὐτυχία! ποῖα χαρὰ! Εἶναι ὁ κύριος Ἀρτανιάν. ... Σταθῆτε, ἀχρεῖοι!

Αἱ τελευταῖαι αὗται λέξεις ἀπευθύνοντο πρὸς τοὺς ὑπηρετάς, τοὺς ὠθοῦντας καὶ σύροντας. Τὸ κιβώτιον ἐστάθη, καὶ οἱ τέσσαρες ὑπηρεταί, με ἀκριβεῖαν ὅπως στρατιωτικὴν, ἐβγαλὰν διὰ μίαν τοὺς στολισμένους με σειρίτικ πύλους των, καὶ ἐκπατάχθησαν ὀπίσθεν τοῦ κιβωτίου.

— Ὡ! κύριε Ἀρτανιάν, εἶπεν ὁ Μουσκετών, διατί δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐναγκαλισθῶ τὰ γόνατά σου; ἀλλὰ, καθὼς βλέπεις, ἐγείνα ἀκίνητος.

— Ὡ! Μουσκετών φίλτατε, εἶναι ἡ ἡλικία.

— Ὁχι, κύριε, δὲν εἶναι ἡ ἡλικία· εἶναι ἡ ἀσθένεια, τὰ βράσανα.

— Βάσκανα! σὺ Μουσκετών, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν φέρων τὸν γῦρον τοῦ κιβωτίου· εἶσαι τρελλὸς, ἀγαπητέ μου φίλε; Δόξα τῷ Θεῷ, στέκει καλὰ ὡς δρῦς τριακοσίων ἐτῶν.

— Ἄ! τὰ σκέλη, κύριε, τὰ σκέλη! εἶπεν ὁ πιστὸς ὑπηρετής.

— Πῶς τὰ σκέλη;

— Ναί, δὲν θέλουν πλέον νὰ με βαστάξουν.

— Γὰ ἀχάριστα! ἐν τούτοις, τὰ τρέφεις καλὰ, Μουσκετών, καθὼς βλέπω.

— Ἀλλοίμονον! ναί. Κατὰ τοῦτο δὲν ἔχουν αἰτίαν νὰ παραπονεθοῦν ἐναντίον μου, εἶπεν ἀναστενάζων ὁ Μουσκετών· ἕκαμα πάντοτε ὅ,τι ἠμπούρησα διὰ τὸ σῶμά μου· δὲν εἶμαι ἐγωιστής.

Καὶ ὁ Μουσκετών ἀνυστέναζεν ἐκ νέου.

— Μήπως καὶ ὁ Μουσκετών ἀκόμη θέλει νὰ γείνη βαρόνος, καὶ ἀναστενάζει τοιοῦτοτρόπως; ἐσυλλογίσθη ὁ Ἀρτανιάν.

— Ὡ! κύριε μου, εἶπεν ὁ Μουσκετών συνεχόμενος εἰς αὐτὸν μετ' ἀλγεινὴν σύννοιαν. Ὡ! πόσον ἡ Εὐγενία Του θὰ χαρῆ ὅτι τὸν ἐνθυμήθης!

— Ὡ τὸν καλὸν μου Πόρθον! ἐφώναζεν ὁ Ἀρτανιάν πόσον λακταρῶ νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶ!

— Ὡ! εἶπε κατακυγχεῖς ὁ Μουσκετών, θὰ τοῦ τὸ γράψω βέβαια, κύριε.

— Πῶς! ἐφώναζεν ὁ Ἀρτανιάν, θὰ τοῦ τὸ γράψης; — Σήμερον μάλιστα, χωρὶς ν' ἀργοπορήσω.

— Δὲν εἶναι λοιπὸν ἐδῶ;

— Ἄ! ὄχι, κύριε.

— Ἄλλ' εἶναι πλησίον; εἶναι μακρὰν;

— Αἶ! καὶ τὸ ἤξεύρω ἐγὼ, κύριε; τὸ ἤξεύρω ἐγὼ; εἶπεν ὁ Μουσκετών.

— Ὡ! διάβολε! ἐφώναξε ποδοκτυπῶν ὁ ὑπολογαγός· ἀπὸ ἀτυχίαν εἰς ἀτυχίαν μεταβαίνω! Ὁ Πόρθος, ὁ τόσον οἰκουρὸς πάντοτε Πόρθος!

— Κύριέ μου, δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος διαμένων τόσον εἰς τὴν οἰκίαν του καθὼς ἡ Εὐγενία Του ... ἀλλὰ ...

— Ἄλλὰ τί!

— Ὅταν σὲ διαζῆ φίλος ...

— Φίλος!

— Αἶ! ἀναμφιβόλως ὁ ἀξιότιμος ἐκεῖνος κύριος Δερβλαί.

— Ὁ Ἀραμῆς ἐβίασε τὸν Πόρθον;

— Ἰδοῦ πῶς τὸ πρᾶγμα συνέβη, κύριε Ἀρτανιάν· ὁ κύριος Δερβλαί ἔγραψε πρὸς τὴν Εὐγενίαν Του ...

— Ἀλήθεια!

— Ἐπιστολὴν, κύριε, ἐπιστολὴν τόσον ἐντονον, ὥστε ἐφερῶν ἐδῶ τὸν διάβολον ἄνω κάτω!

— Διηγῆσου, ἀγαπητέ μου φίλε, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν· ἀλλὰ πρῶτον ἀπομάκρυνε ὀλίγον αὐτοὺς τοὺς κυρίους.

Ὁ Μουσκετών τότε ἐφώναξε· *Μακρὰν, ἀχρεῖοι!* με πνεύμονας τόσον δυνατοὺς, ὥστε ἐφθασε τὸ φύσημα μόνον χωρὶς τὰς λέξεις νὰ στείλῃ εἰς νεφέλας ἀέρων τοὺς τέσσαρας ὑπηρετάς. Ὁ Ἀρτανιάν ἐκάθησεν εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς ἄξονας τοῦ κιβωτίου καὶ ἐτέντωσε τὰ αὐτὰ του.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Μουσκετών, ἡ Εὐγενία Του λοιπὸν ἔλαβεν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν κύριον πρωτοσυγκέλλον Δερβλαί πρὸ ὀκτώ ἢ ἐννέα ἡμερῶν· ἦτον ἡμέρα τῶν ἡδονῶν ... τῶν ἀγροτικῶν ... ναί, καὶ ἐπομένως τετάρτη τῆς ἐβδομάδος.

— Πῶς; εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν, ἡμέρα τῶν ἡδονῶν τῶν ἀγροτικῶν;

— Ναί, κύριε· ἔχομεν τόσας ἡδονὰς εἰς τὸν ἡδονικώτατον τοῦτον τόπον, ὥστε μᾶς ἐπεσωρεύθησαν ὅλα ὁμοῦ· ὅθεν ἐβιάσθημεν νὰ κάμωμεν τὴν διανομήν εἰς τὰς διαφόρους ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος.

— Ἀναγνωρίζω τὴν ἀγάπην τοῦ Πόρθου πρὸς τὴν ἀξίαν! Εἰς ἐμὲ βέβαια δὲν θὰ ἤρχετο τοιαύτη ἰδέα. Εἶναι ἀληθινὸν ὅτι εἰς ἐμὲ δὲν ἐπισωρεύονται ἡδοναί.

— Εἰς τὴν ὁμοίαν ναί, εἶπεν ὁ Μουσκετών.

— Καὶ πῶς ἐκάμετε τὴν διανομήν; ἄς ἰδοῦμεν, κρώτησεν ὁ Ἀρτανιάν.

— Ἡ διηγήσις εἶναι ὀλίγον διεξοδική, κύριε.

— Δὲν πειράζει, ἔχομεν καιρὸν· καὶ ἔπειτα, ὁμιλεῖς τόσον καλὰ, φίλτατε Μουσκετών, ὥστε αἰσθάνεται κανεὶς ἀλθινὴν εὐχαρίστησιν νὰ σ' ἀκούῃ.

— Εἶναι ἀληθινόν, εἶπεν ὁ Μουσκετών, κολακευθεὶς προφανῶς ἀπὸ τὴν ἀποδοδομένην εἰς αὐτὸν δικαιοσύνην. — εἶναι ἀληθινόν ὅτι ἕκαμα μεγάλας προσόδους συζῶν με τὴν Εὐγενίαν Του.

— Περιμένω τὴν διανομήν τῶν ἡδονῶν, Μουσκετών, καὶ τὴν περιμένω ἀνυπομόνως· θέλω νὰ μάθω ἂν εἰς καλὴν ἡμέραν ἐφθασα.

— Ὡ! κύριε Ἀρτανιάν, εἶπε μελαγχολικῶς ὁ Μουσκετών, ἀφοῦ ἡ Εὐγενία Του ἀνεχώρησε, κατ' ἀνέμου ἐπῆγαν ὅλα αἱ ἡδοναί!

— Τὸ λοιπὸν, Μουσκετών φίλτατε, ἀνακάλεσε τὴν μνήμην σου.

— Ἀπὸ ποῖαν ἡμέραν θέλεις ν' ἀρχίσωμεν;

— Αἶ! Χριστὲ καὶ Παναγία μου! ἀρχίσε ἀπὸ τὴν κυριακὴν, ἡμέραν τοῦ Κυρίου.

— Τὴν κυριακὴν, κύριε;

— Ναί!

— Τὴν κυριακὴν, ἡδοναί θρησκευτικαί· ἡ Εὐγενία Του πηγαίνει εἰς τὴν λειτουργίαν, λαμβάνει τὸ ἀντίδωρον, ἀκούει τὴν διδαχὴν καὶ τὰς συμβουλὰς τοῦ τακτικοῦ ἐφημερίου του. Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν εἶναι τόσον εὐγλωττος ἀλλὰ προσμένομεν ἄλλον τινὰ μοναχὸν ἀπὸ τοὺς Παρισίους, ὅστις θὰ ἐκπληροῖ τὰ χρέη τοῦ ἐφημερίου, καθ' αὐτὸς λέγουσιν ὅτι ὁμιλεῖ ἡαμασία· ἡ διδαχὴ του θὰ μᾶς ἐξυπνίζει, διότι ὁ σημερινὸς μᾶς ἀποκοιμίζει πάντοτε. Τὴν κυριακὴν λοιπὸν, ἡδοναί θρησκευτικαί. Τὴν δευτέραν, ἡδοναί κοσμικαί.

— Ἄ! ἄ! εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν, τί ἐννοεῖς με αὐτὸ, Μουσκετών; Ἄς ἰδοῦμεν, ἔλα, τὰς κοσμικὰς ἡδονὰς, ἄς ἰδοῦμεν.

— Κύριέ μου, τὴν δευτέραν, ἐβγαίνομεν εἰς τὸν κόσμον, δεχόμεθα καὶ κάμνομεν ἐπισκέψεις, παίζομεν τὴν κιθάραν, χορεύομεν, στιχοῦργοῦμεν τέλος πάντων, καίνομεν ὀλίγον θυμιάμα εἰς τιμὴν τῶν γυναικῶν.

— Ὡ! διάβολε! γυναικαρέσκεια εἰς τὸν ὑψιστον βαθμόν! εἶπεν ὁ ὑπολογαγός, ἀναγκασθεὶς νὰ καλέσῃ εἰς βοήθειάν του ὄλην τὴν δύναμιν τῶν μαστοσιδῶν μύωνων του, ὥστε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀκράτητον πρὸς τὸν καρχασιμὸν ἐπιθυμίαν του.

— Τὴν τρίτην, ἡδοναί ἐπιστημονικαί.

— Ἄ καλὰ! εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν, τί λογῆς; ἐξηγήσου λεπτομερέστερα, φίλτατε Μουσκετών.

— Ἡ Εὐγενία Του ἠγόρασε σφαῖραν, — θὰ σοῦ τὴν δεῖξω, — ἣτις γεμίζει ὄλην τὴν περίμετρον τοῦ μεγάλου πύργου, ἐκτὸς τῆς στοᾶς ἣτις οἰκοδομήθη ἐπάνω τῆς σφαίρας· ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη κρατοῦνται με σχολιὰ καὶ με ταινίας λευκαργύρου καὶ γυρίζουν, γυρίζουν. Πράγματα ὠραία! Ἡ Εὐγενία Του μοῦ δείχνει τὰς μακρυνὰς ξηρὰς καὶ θαλάσσας· καὶ ποτὲ, λέγομεν, νὰ μὴ πηγαίνωμεν ἐκεῖ. Πράγματα τῇ ἀληθείᾳ ἀξιοθέατα.

— Πράγματα, ναί, ἀξιοθέατα! Εὐγε. Μουσκετών, διὰ τὴν λέξιν, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν. Καὶ τὴν τετάρτην;

— Ἠδοναί ἀγροτικαί, καθὼς ἔλαβα ἤδη τὴν τιμὴν νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ, κύριε ἱππότη· ἀναζητοῦμεν τὰ κριάρια καὶ τὰ αἰγίδια τῆς Εὐγενίας Του· χορεύουν τότε αἱ βοσκοποῦλαι εἰς τὸν ἤχον τῆς φλογέρας καὶ τοῦ ἀσκού, καθὼς περιγράφεται εἰς βιβλίον τὸ ὅποιον ἔχει ἡ Εὐγενία Του εἰς τὴν βιβλιοθήκην του, ὀνομαζόμενον *Ποιμεικά*. Ὁ συγγραφεὺς ἀπέθανε, μὴ εἰς πρὸ ἐνὸς μηνός.

— Ὁ κύριος Ρακάν, ἴσως; εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν.

— Μάλιστα, ὁ κύριος Ρακάν. Ἀλλὰ δὲν παύομεν ἐδῶ. Ψαρεύομεν με τὸ ἀγίστριον εἰς τὸ μικρὸν

αυλάκιον, και μετά ταυτα γευματίζομεν στεφανω- μένοι με άνθη. Ιδου τὰ τῆς τετάρτης.

— 'Ανάθεμά την διά τετάρτην, εἶπεν ὁ 'Αρτα- νιάν καλά τὴν ἐπειροκίσατε. Καί τὴν πέμπτην! και τότε τί τῆς μένει τῆς πτωχῆς τῆς πέμπτης;

— Δέν εἶναι τόσον πτωχῆ καθὼς τὴν νομίζεις, κύριέ μου, εἶπε χαμογελῶν ὁ Μουσκετών. Τὴν πέμπτην, ἦδοναί ὀλυμπικαί. Ἄ! κύριέ μου, τί λαμπρὸν πρᾶγμα! Φέρομεν ὄλους τοὺς νέους χω- ρικούς τῆς Εὐγενίας Του, και τοὺς θάζομεν νὰ ρίπτουν τὸν δίσκον, νὰ παλαίουν, νὰ τρέχουν. Ἡ Εὐγενία Του δέν τρέχει, οὔτε και ἐγώ. Εἰς τὸν δίσκον ὅμως ὁμοιον δέν ἔχει και ὅταν καταιβάξῃ τὸν γρόνθον του, ὦ! τί δυστυχία!

— Πῶς, τί δυστυχία!

— Ναι, ἡ Εὐγενία Του ἠναγκάσθη νὰ παραιτήσῃ τὸν καστόν. Ἄνοιγε κεφαλὰς, ἐσύντριβε σιαγόνες, ἐτρόπα στήθη. 'Οραῖον πικρινίδιον, ἀλλὰ κάνεις δέν ἤθελε πλέον νὰ τὸ παίξῃ μαζί του.

— Λοιπόν, ὁ γρόνθος...

— Στιβαρότερος, κύριέ μου, παρκαποτέ! Ἡ Εὐγε- νία Του ἀδυνάτησεν ὀλίγον κατὰ τὰ σκέλη, τὸ ὁμο- λογεῖ ὁ ἴδιος: ἀλλ' ἡ δύναμίς του κατέφυγεν εἰς τοὺς βραχίονας, εἰς τρόπον ὥστε ...

— Εἰς τρόπον ὥστε φονεύει τὰ βόδια, ὡς ἄλλοτε.

— Κύριέ μου, περισσότερον ἀκόμη κρημνίζει τοὺς τοίχους. Τελευταῖον, ἀφοῦ ἐδείπνησεν εἰς ἐνὸς τῶν ἐνοικιαστῶν του, — ἠξέυρεις πόσον καλὸς και δημοτικός εἶναι ἡ Εὐγενία Του, — μετά τὸ δεῖπνον θέλει νὰ ἀγειυθῆ, γρονθοκοπῶν τὸν τοίχον. Ὁ τοίχος κρημνίζεται, ἡ σέγη πίπτει, και ἔχομεν πινυμένους τρεῖς ἄνδρας και μίαν γερόντισσαν.

— Ὁ Θεέ μου! Μουσκετών, και ὁ κύριός σου;

— Ὡ! ἡ Εὐγενία Του! ἐξέσχισεν ὀλίγον τὴν κε- φαλήν του. Τοῦ ἐπλύναμεν τὰ κρέατα με νερόν τὸ ὑποῖον μᾶς δίδουν αἱ καλογραῖαι. Εἰς τὸν γρόνθον ὅμως τίποτε.

— Τίποτε;

— Τίποτε, κύριέ μου.

— Τροφή τῶν ὀλυμπικῶν ἴδωνων! πρέπει ὅμως νὰ στοιχίζου ἀκριβᾶ, διότι τέλος πάντων αἱ χῆραι και τὰ ὄρφανά ...

— Λαμβάνουν συντάξεις, κύριέ μου, τὸ δέκατον τῶν εἰσοδημάτων τῆς Εὐγενίας Του εἶναι εἰς τοῦτο προσδωρισμένον.

— Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν παρασκευὴν, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν.

— Τὴν παρασκευὴν, ἴδοναί ἀρχοντικαί και πολε- μικά. Κυνηγούμεν, ὄπλασκοῦμεν, γυμνάζομεν ἰε- ρακας, δαμάζομεν ἵππους. Τέλος πάντων, τὸ σάβ- βατον εἶναι ἡμέρα τῶν διανοητικῶν ἠδονῶν. Στολί- ζομεν τὸν νοῦν μας, βλέπομεν τὰς εἰκόνας και τὰ ἀγάλματα τῆς Εὐγενίας Του γράφομεν μάλιστα, και κάμνομεν σχέδια: ἔνδοξοι πάντες, πυροβολοῦμεν μετὰ καννόνια τῆς Εὐγενίας Του.

— Κάμνετε σχέδια, πυροβολεῖτε μετὰ καννόνια. ...

— Μάλιστα, κύριέ μου.

— Φίλε μου, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν, ὁ κύριος Δου- βαλλῶν ἔχει ὄξυν και ἀξιολάπητον τὸν νοῦν, ὅσον κάνεις ἄλλος ἀπὸ ὅσους γνωρίζω: εἶναι ὅμως και

ἄλλο εἶδος ἠδονῶν, τὸ ὅποῖον νομίζω ὅτι ἐξέχασες. — Ποῖον, κύριε; ἠρώτησεν ἀνυπομόνως ὁ Μουσκετών.

— Αἱ ὕλικαί ἴδοναί.

Ὁ Μουσκετών ἐκοκκίνισε. — Τί ἐννοεῖς μετὰ τοῦτο, κύριε; εἶπε χαμηλῶν τὸς ὀφθαλμούς.

— Ἐννοῶ τὴν τράπεζαν, τὸ καλὸν κρασίον και τὰ ποτήρια γυρίζοντα καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν.

— Ἄ! κύριε, αἱ ἴδοναί αὐταὶ δέν λογαριάζονται: τὰς ἔχομεν ὅλας τὰς ἡμέρας.

— Μουσκετών φίλτατε, ἐπανελάθεν ὁ Ἀρτανιάν, συγχώρησέ με: πλὴν τόσον μ' ἔθελξεν ἡ μελιόφυτος τῶ ὄντι διήγησίς σου, ὥστε ἐλησμόνησα τὸ κυριώ- τερον μέρος τῆς ὁμιλίας μας, νὰ μάθω δηλαδὴ ἂν ὁ κύριος πρωτοσύγκελλος Δερβλαὶ ἠμπόρευε νὰ γράψῃ πρὸς τὸν κύριόν σου.

— Τῶ ὄντι, κύριέ μου, εἶπεν ὁ Μουσκετών, αἱ ἴδοναί μᾶς ἔκαμαν ν' ἀλλάζωμεν ὁμιλίαν ἐν τούτοις, κύριέ μου, ἰδου λεπτομερῶς πῶς ἐτρέξε τὸ πρᾶγμα.

— Ἀκούω, φίλτατε Μουσκτών.

— Τὴν τετάρτην ...

— Ἡμέραν τῶν ἀγροτικῶν ἴδωνῶν;

— Ναι. ἔρχεται ἐπιστολή: τὴν λαμβάνει ἀπὸ τὰς χεῖράς μου. Ἐγνώρισα τὸν χαρακτήρα.

— Καὶ λοιπόν;

— Ἡ Εὐγενία Του τὴν ἀναγινώσκει και φωνάζει: α Γρήγορα, τοὺς ἵππους μου! τὰ ὄπλα μου! »

— Ἄ! Θεέ μου! εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν, κάμμία μονομαχία πάλιν;

— Ὁχι, ὄχι, κύριε, ἦσαν μόνον αὐταὶ αἱ λέξεις: α Φίλτατε Πόρθε, κίνησε ἂν θέλῃς νὰ φθάσῃς προ- τήτερα ἀπὸ τὸν ἰσημεριαν. Σὲ περιμένω ».

— Ὡ! διάβωλε! εἶπε σκεπτικὸς ὁ Ἀρτανιάν: ἦτον βίαι, ὡς φαίνεται.

— Ὡ! τὸ πιστεύω. Εἰς τρόπον ὥστε, ἠκολού- θησεν ὁ Μουσκτών, ἡ Εὐγενία Του ἀνεχώρησε τὴν αὐτὴν ἡμέραν μετὰ τὸν γραμματέα του, προσπαθῶν νὰ φθάσῃ ἐγκαίρως;

— Καὶ ἐφύασεν ἐγκαίρως;

— Τὸ ἐλπίζω. Ἡ Εὐγενία Του, ἔχων στιβαράν, καθὼς γνωρίζεις, τὴν χεῖρα, ἐπανελάμβανεν ἀδιακόπως: α Ἐλα Χριστέ και Παναγία! τί πάλιν εἶναι αὐτὸς ὁ ἰσημεριαν. Δέν πειράζει: πρέπει ὁ κύριος αὐτὸς νὰ ἦναι καλά ὠπλισμένος, ἂν φθάσῃ προτήτερα μου. »

— Καὶ πιστεύεις νὰ ἐφθάσῃ ὁ Πόρθος πρῶτος; ἠρώτησεν ὁ Ἀρτανιάν.

— Εἶμαι βέβαιος. Ὁ ἰσημεριαν ὁστος, ὅσον και ἂν ἦναι πλούσιος, δέν ἔχει βέβαια τοὺς ἵππους τῆς Εὐγενίας Του!

Ὁ Ἀρτανιάν ἐκράτησε τὸν γέλωτα, διότι ἡ συν- τομία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἀραμῆ τοῦ εἶδεν ἀφορ- μὴν πολλὴν νὰ συλλογισθῆ. Ἠκολούθησε τὸν Μου- σκετών, ἡ μᾶλλον τὸ κιβώτιον τοῦ Μουσκετών, ἔως τὸ φρούριον ἐκάθησεν εἰς τράπεζαν πολυτελεῆ, ὅπου τὸν ἐφίλευσαν τιμῶντες αὐτὸν ὡς βασιλέα. Ἀλλὰ τίποτε δέν ἠμπόρευε νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸν Μουσκετών: ὁ καλὸς ὑπηρέτης εἶχεν εὐθηνὰ τὰ δάκρυα, τίποτε ἄλλο.

Ὁ Ἀρτανιάν, ἀφοῦ ἐπέρασε τὴν νύκτα εἰς κλινὴν

ἀνώλογον, ἐβασανίσθη πολὺ μετὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπι- στολῆς τοῦ Ἀραμῆ, ἐμβῆκεν εἰς πολλὴν ἀνησυχίαν περὶ τῶν σχέσεων τῆς ἰσημερίας μετὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ Πόρθου, ἔπειτα, ἔπειδὴ τίποτε δέν ἐκαταλάμβανεν, εἰμὴ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἔρωτός τινος τοῦ ἐπισκόπου, διὰ τὸν ὅποιον ἦτον ἀναγκαῖον νὰ ἦναι αἱ ἡμέραι ἴσαι μετὰ τὰς νύκτας, ὁ Ἀρτανιάν ἄφησε τὸ Πιερρόν καθὼς εἶχεν ἀφήσει τὸ Μελόν, καθὼς εἶχεν ἀφήσει τὸ φρούριον τοῦ κόμητος τῆς Φέρας. Ἐπραξε δὲ τοῦτο κυριεύομενος ἀπὸ μελαγχολίας, ἥτις ἠδύνατο δικαίως νὰ θεωρηθῆ ὡς μία τῶν σκυθρωποτέρων τοῦ Ἀρτα- νιάν διαθέσεων. Μετὰ τὴν κεφαλὴν σκυπτὴν, μετὰ προση- λωμένον καταγῆς τὸ βλέμμα, ἀφίνων κρεμάμενα τὰ σκέλη του εἰς τὰ δύο πλευρὰ τοῦ ἵππου του, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἀσκόπον ἐκείνην σύννοιαν, ἥτις ἐνίστε ἰσοδυναμοῖ μετὰ τὴν ὑψηλοτέραν εὐγλωττίαν.

— Οὔτε φίλους πλέον, οὔτε μέλλον, οὔτε τίποτε! αἱ δυνάμεις μου κατεστράφησαν, καθὼς ἡ δέσμη τῆς παρελθούσης μας φιλίας! Ὡ! τὸ γῆρας ἔρχεται, ψυ- χρὸν, ἀδυσώπητον τυλίσσει εἰς τὸν πένθιμον πέπλον του πᾶν ὅ,τι ἔλαμπε, πᾶν ὅ,τι εὐωδιάζεν εἰς τὴν νεότητά μου, ἔπειτα ρίπτει τὸ γλυκὺ τοῦτο φορτίον εἰς τοὺς ὤμους του, και τὸ φέρει μετὰ ὅλα τὰ λοιπὰ εἰς τὴν ἀχανῆ ἀβυσσον τοῦ θανάτου.

Ἔργος κατέλαβε τὴν καρδίαν τοῦ Ἀρτανιάν, ἀν- δρὸς γενναίου και ἰσχυροτάτου καθ' ὅλων τῶν συμφορῶν τοῦ βίου, και, δι' ὀλίγας στιγμᾶς, τὰ νέφη τοῦ ἐφάνησαν μαύρα, ἡ γῆ-γλιστέρα και ἀργιλλώδης καθὼς ἡ γῆ τῶν κοιμητηρίων.

— Ποῦ πηγαίνω; ... εἶπε καθ' ἑαυτὸν: τί θέλω νὰ κάμω; ... Μοναχός ... ὀλομόναχος, χωρὶς οἰκο- γένειαν, χωρὶς φίλους ... Πᾶ! ἐφώναξεν αἰρινιδίως.

Και ἐκέντησε μετὰ τοὺς δύο πτεριστήρας τὸν ἵπ- πον του, ὅστις, μὴ εὐρὸν τίποτε μελαγχολικὸν εἰς τὴν παχεῖαν βρόμην τοῦ Πιερρόν, ὠφελήθη ἀπὸ τὴν δοθεισῶν εἰς αὐτὸν ἀδειαν, δείχνων τὴν φαιδρότητά του διὰ καλπάσματος συνεχούς, καταφρονήτος δύο ὀλοκλήρους λεύγας.

— Εἰς Παρισίους! εἶπε πρὸς ἑαυτὸν ὁ Ἀρτανιάν. Και τὴν ἐπαύριον ἐξεπέλευσεν εἰς Παρισίους.

Τὸ ταξείδιον ἐκεῖνο εἶχε διαρκέσει δέκα ἡμέρας. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Τὴν 26 Σεπτεμβρίου 1848.

Ἄλλοι τόποι ἔχουν τὰς πολιτικάς των μεταβολὰς, τοὺς κοινωνικοὺς κλονισμοὺς των: ἡμεῖς εὐτυχέστεροι ἴσως, ἔχομεν μόνον μεταβολὰς τῆς βροχῆς και τοῦ καλοῦ καιροῦ. Καύσων ἀνυπόφορος, κοινοστὸς ἐκτυ- φλώτων, ἐτρᾶννον τὰς Αθήνας, ὡς ἄλλοι Πεισι- στρατιδαί, ἐπὶ δύο και ἐπέκεινα μῆνας. Μὴ ὑποφέρον- τες τὴν τυραννίδα ταύτην πολλοὶ τῶν πολιτῶν μετα- νάστευον πανοικί και ἡ πόλις τῆς Ἀθηνᾶς ἐρημοῦτο ... ὅτε αἰφνης δρῦμὸς ἐπέβλεψεν ἄνωθεν τοῦ Λυκα- θεποῦ τὸ ψῦχος, και ἐξεφράγησαν κατὰ τῆς πόλεως ἄνεμοι κρυεροὶ και τρικυμιαί, και ἡ ἀνεμοπόρος θυ- γάτηρ τοῦ ὠκεανοῦ βροχὴ ἦλθε και ἐταίναξεν τοὺς (Φ. Λιάδων 27 Τόμος Β')

ὕγρους τῆς πλοκάμους ἐπὶ τῶν λόφων και τῶν ἀγρῶν. Ὡς δὲ εἰς τὸ πρῶτον μειδιάμα τοῦ ἔαρος ἡ γῆ ἀνα- θάλλει και ἀναγεννᾶται, τὰ θηρία ἀφίνουσι τοὺς φω- λεοὺς των, και τὰ φυλὰ τῶν πτηνῶν κελαδούντα ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰ εὐανθῆ ἄλση τιον, οὔτω και τῆς φθινοπωρινῆς ὥρας ἐπιστάσης αἱ Ἀθηναὶ ἀνέλαβον ὅλην τὴν μαγευτικὴν των τερπνότητα.

Τὸ φθινόπωρον ἐξακολουθεῖ τερπνὸν και ἐπινέφε- λον. Κατὰ τὴν παρούσαν ἀκριβῶς ἐποχὴν συνέπιπτε και τῶν ἀρχαίων ὁ Μεταγευντιῶν, μὴν, καθ' ὃν και οἱ προπάτορές μας παραιτοῦντες τοὺς ἀγροὺς των και τὰ ἀγροκλήπια των, ἐπανήρχοντο εἰς τὰς χειμερινὰς ἐστίας των και ἐποίουν τὰ μεταγειντιᾶ των, ἤλασσον δηλαδὴ κατοικίας και ἐντεῦθεν γείτονας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην βεβαίως και ὁ θεῖος Πλά- των, παλινοστῶν ἀπὸ τῆς Σουναίδος ἀκρας, ἀνέπτυσ- σεν εἰς τοὺς μαθητάς του τὰς ὑψηλὰς ἰδέας του, ἐντὸς τῶν κήπων τοῦ Ἀκαδημαίου, και ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ μέγας οὗτος και εὐρὸς νοῦς, ἐδίδασκεν εἰς τοὺς περι- πάτους τοῦ Λυκείου τὰς μεγάλας αὐτοῦ θεωρίας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην βεβαίως αἱ περικαλλεῖς ἐκείναι Μοῦσαι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐπεφοίτων τοῖς ποιηταῖς παρὰ τὰς εὐθαλεῖς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ και ἐπὶ τοῦ σικεροῦ λόφου τῆς Ἀγροτέρας Ἀρτέμιδος!

Εἰς τὰς νεωτέρας Ἀθήνας οὐδὲν τῶν προλεχθέντων ὑπάρχει: τὸ εἶπομεν ἀνέκαθεν. Δεινὸς πολυχρόνιος χεῖμων μᾶς ἐσφάρισε μακροὺς αἰῶνας ὅλων τῶν προφ- ρηθέντων ἀγαθῶν: μᾶς ἐσφάρισε τῶν Ἀκαδημιῶν και τῶν Πλατῶνων, τῶν Λυκείων και τῶν Ἀριστοτελεῶν τοῦ Ἰλισσοῦ και τῶν σοφοκλήων: ἄς ἀπολαύωμεν τοῦλάχιστον τῶν ὅσα δέν ἴδυνήθη νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ,

— τοῦ ὠραίου μας οὐρανοῦ, τῶν ζευρῶν τοῦ φθινο- πώρου, και ἄς ἐσφρακώμεθα κατὰ τὸ παρὸν μετὰ τὸν μο- νότονον περίπατόν μας, μέχρις οὐ τὸν διαδεχθῶσιν ἄλλαι ζωηρότεραι και συγκινητικώτεραι διασκευά- σεις, αἱ χειμεριναὶ ... Ὡ! τότε και τὰ ἔργα ταῦτα και αἱ ἡμέραι θέλουσιν ἔχει βεβαίως περισσότεραν ὕλην διατριβῶν.

Ἐπιφυλακττόμεθα λοιπόν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τόσον μόνον προσθέτοντες εἰς τὰ περὶ Ἑλλάδος, ὅτι εὐτυχῶς δέν ἐπαπειλούμεθα πλέον ὑπὸ τῆς χολέρας. Ἡ φθοροποιὸς αὕτη νόσος, ἐκλείπουσα κατ' ὀλίγον τὴν δυστυχῆ Τουρκίαν, ὅπου εἴθεε και ἀπόλασε, προ- χωρεῖ εἰς ἐνὸς πρὸς τὰ βορειότερα, μεταβάσασα εἰς τῆς Ρωσσίας εἰς τὰς Πρωσικὰς ἐπαρχίας, και ἐνσκήψασα ἤδη, ὡς λέγεται, και εἰς Βερολίνον, πηδήσασα δὲ εἰς ἐτέρου πρὸς τὰ δυτικομεσημβρινώτερα τῆς Μεσογείου, ὅπου ἐφάνη αἰφνης εἰς τὴν νῆσον τῆς Μεθίτης.

Φεῦ! τὴν αὐτὴν σχεδὸν διέγραψε πορείαν και ὅτε ἐφάνη τὸ πρῶτον, μικρὸν μετὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανά- στασιν τοῦ Ἰουλίου και ἐπέπεσε κατὰ τῆς Εὐρώπης, ὡς τις ἀδυσώπητος τιμωρὸς τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐνῶ εἰσέτι ἡ Εὐρώπη εἶναι μακρὰν τῆς ποθητῆς ἡσυχίας και μονιμότητος, ἂν και ἡ Αὐστρία ἐδέχθη τὴν μεσολάβησιν τῶν δύο δυτικῶν δυνάμεων πρὸς εἰρηνοποίησιν τῆς Ἰταλίας: ἐνῶ εἰσέτι βροχθυπορούσα δέν ἐπανῆλθεν ἡ ἐμπορικὴ ζωὴ και δημοσία πίστις, τί δυστύχημα διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἂν ἐξαίφνης ἐπιφανῆ ἐν μέσῳ τῆς Εὐρώπης τὸ ἀπαίσιον και τρο- μερὸν φάσμα τῆς χολέρας; ... Ἄλλ' ἄς ἐλπίζωμεν 9.

ὅτι οὐδὲν τούτων θέλει γίνεαι, ὅτι τὰ δευὰ ἐτελείωσαν τῆς πολυπαθοῦς ἀνθρωπότητος, καὶ ὅτι ἀπὸ τὰς τελευταίας ἀναστατώσεις καὶ ἀνατροπὰς θέλει πηγάσει νέα διὰ τοὺς θνητοὺς ἐποχὴ εἰρήνης καὶ εὐμερείας, ὡς ποτὲ προήχθη ἀπὸ τοῦ χάους, εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἢ πάνσοφος αὕτη κτίσις.

Ἀλλὰ πῶς ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τῆς Εὐρώπης νὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ χρηστὰς περὶ μέλλοντος ἐλπίδας, ὅταν ὅπου τῆς Εὐρώπης καὶ ἂν στρέψωμεν τὰ βλέμματα δὲν βλέπομεν εἰμὴ κρατῆρα ἀναβράζοντα καὶ ἀπειλοῦντα ἀπὸ στιγμῆν εἰς στιγμὴν δεινὴν ἐκρηξίν, οὐδὲ φαίνεται ταχεῖα ἢ ἐκ τῶν παρόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴ;

Ἐνῶ εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν τῆς Γαλλίας ἐσυζητήθησαν εἰς συνεδρίασιν διακρέσασαν δι' ὅλης τῆς νυκτός καὶ μέχρι τῆς πρωῆς αἱ συγκινητικαὶ δίκαι τοῦ Λουὶ-Βλὰν καὶ τοῦ Κωσσιδιέρ, κατηγορηθέντων ὡς συνενόχων τῶν ταραχῶν τοῦ Μαΐου καὶ τοῦ Ἰουλίου καὶ ἡ ἀρχὴ ἐξέδωκεν ἐντάλματα συλλήψεως κατ' αὐτῶν, καταφυγόντων ἤδη εἰς Ἀγγλίαν, ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου πρότινων μηνῶν ἐστειλαν αὐτοὶ ἄλλους, ἐνῶ τὸ ὀριστικὸν τῆς Γαλλίας σύνταγμα ὑπεβλήθη ἤδη εἰς τοὺς ἀντιπροσώτους τοῦ ἔθνους καὶ τὰ πρῶτα ἄρθρα του ἐψηφίσθησαν· τὰ Παρίσια διατελοῦσιν πάντοτε ὑπὸ κατάστασιν πολιτορκίας, ὁ Καβαρνὰκ πολιτεύεται ὡς ἀληθὴς καὶ ἐμβριθὴς δικτάτωρ, οἱ δὲ Γάλλοι ἔκυψαν ἄσμενοι τὰς κεφαλὰς των εἰς τὸν νέον των Ναπολέοντα καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν μεθ' ὑποκλίσεως ἤδη προσφέρουν τὰ σεβάσματά των καὶ οἱ παλαιοὶ καὶ νέοι δημοκράται, ὧν πολλοὶ ὑπῆρξαν ἀλλοτε ὑπουργοὶ τῆς βασιλείας καὶ ἀντίπαλοι αὐτῆς.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ ἐπ' ἀνόδοσ τῆς ἡσυχίας εἶναι εἰσέτι μακρὰν, τῆς δὲ ἀναρχίας ἢ πολυκεφαλίας ὕδρα ἀνυψοῖ καὶ αὐθις τὰς ἀναφουμένους κεφαλὰς της καὶ, ὠφελουμένη ἀπὸ τὰς νέας ἐλλογὰς τριῶν βουλευτῶν τῶν Παρισίων ἀπειλεῖ τὴν Γαλλίαν διὰ νέων σφαγῶν καὶ αἱμάτων. Εἶθε νὰ μὴν εἴμεθα εἰς τὴν περιστασιν ταύτην μάντις κακῶν.

Ἄν δὲ ρίψωμεν τώρα τὸ βλέμμα μας καὶ πρὸς ἄλλα τινὰ κράτη, θέλομεν ἰδεῖ εἰς μὲν τὴν Σικελίαν τὸν βασιλικὸν στρατὸν τῆς Νεαπόλεως κανονοβολουῦντα ἐπὶ πέντε ἡμέρας καὶ κατεδαφίζοντα τὴν περικλεῆ Μεσσήνην καὶ τέσσαρας χιλιάδας λαὸν ἀνιλεῶς ἀνευ διακρίσεως κατασφαγέντα ὑπὸ τῶν Ἑλβετικῶν ταγματῶν ... Ἄν δὲ πρὸ τὴν Βιέννην, πρὸς τὴν Οὐγγαρίαν, τότε ἡ θλίψις, ἡ φρίκη, ἡ ἀπελπισία μας κορυφοῦται. Καὶ ἐδῶ μὲν, δύο γένη, τὸ Ματζαρικὸν καὶ τὸ Σλαβικὸν ὤμωσαν νὰ ἐξολοθρεύσωσιν ἄλληλα. Ἄν Οὐγγρος τύχη νὰ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας Σλάβου, ἢ Σλάβος εἰς τὰς χεῖρας Οὐγγρου, δὲν ὑπάρχει ἔλεος οὐδετέρωθεν ... ἀναμεταξύ των οὔτε γυναῖκας, οὔτε παρθένους, οὔτε ναοὺς εὐλαβοῦνται, οὔτε τῶν νηπίων καὶ τῶν γερόντων φείδονται ... Λέγεται ὅτι εἰς τὰς διαφόρους συμπλοκάς των δύο τούτων φυλῶν οἱ Σλάβοι ἐξωλόθρευσαν 100 περίπου χιλιάδας Ματζαρων.

Εἰς δὲ Βιέννην, ἐνῶ ἐσχάτως ἀκόμη, ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν του, ἐνόμιζέ τις, ὅτι τὰ πάντα ἡσύχασαν, αἶφνης εἰς τὴν τερπνὴν, τὴν ἡσυχον, τὴν σοφῶς ἠδυπαθῆ ἄλλοτε πόλιν ταύτην,

ἢ παραφορὰ τοῦ λαοῦ, ὁ παροξυσμὸς, ἡ μέθη τῆς ἀνατροπῆς ἀντὶ τοῦ νὰ ἐλαττωθῆ, κηξήθη ἐκ τοῦ ἐναντίου. Ἐσχάτως ἐστασίασαν οἱ ἐργάται, ζητοῦντες νέαν αὐξήσιν των ἡμερομισθίων των καὶ νέον αἶμα ἐχούθη. Τῆς δὲ κοινωνίας ταύτης, τῆς χθὲς καὶ πρώην ἀκόμη σώφρονος, τὰ δεσμὰ ὅλα ἐξελύθησαν, διεφθάρησαν, καὶ πᾶσα ἐννοία ὀσίου, τιμίου διεσφάφη, ἀπίστετο. Ζητοῦσι σύστασιν νέας τινὸς θρησκείας, τὰ ἰσρώτερα, τὰ τιμιώτερα ἐμπαίζονται, καὶ ἡ μεγαλητέρα διαφθορὰ ἐγεννήθη αἰφνης εἰς τὰ ἦθη παντός γένους, πάσης τάξεως πάσης ηλικίας. Ἡ εἰκὼν τῆς παρακμαζούσης Ῥώμης δὲν ἦτον διαφορετικὴ.

Τί δὲ ἀποβαίνει ὁ πολυθρύλλητος ἐκεῖνος Παγερμανισμὸς, ὅστις εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν Γερμανῶν καθιγητῶν καὶ φιλοσόφων κατήντισε μόνιμὸς τις ἰδέα, σκοτιζούσα τὸ λογικὸν των; Ἄν κρίνωμεν ἐκ τῶν τελευταίων συμβάντων, ἐλέπομεν, ὅτι δὲν ἔλελει θραδύνη νὰ διασπασθῆ. Εἶναι γνωστὸς ὁ πόλεμος ὅστις ὑπῆρχε μεταξὺ Δανίας καὶ τῆς Γερμανίας διὰ τὸ ζήτημα τῶν δουκᾶτων τοῦ Σλέσβιγ-Ὀλστείν. Ἡ Πρωσσία ἤτις ἡ πρώτη ἀνέλαβε τὸν ὑπὲρ τοῦ Γερμανικοῦ ἐθνισμοῦ τούτου ἀγῶνα, ἰδοῦσα ὅτι τὸ ἐμπόριόν της ὑποφέρει ἐλάβη σημαντικὴν διὰ τὸν ἀποκλεισμὸν ὄλων αὐτῆς τῶν λιμένων, συνήψε τελευταῖον ἀναχωρήν, ἥτις ὑποβλήθη εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν τῆς Φραγκοφόρτης ἀπερρίφθη. Τοῦτο ὑπεγρέωσε τὸ ὑπουργεῖον τῆς αὐτοκρατορίας νὰ παραιτηθῆ ἄθρόον καὶ νέον δὲν ἠδυνήθη νὰ σχηματισθῆ. Ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη ἀπειλοῦσα νὰ ρίψῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Δημοκρατίας ὅλα τὰ Γερμανικὰ κράτη ἐφόδησε τινὰς τῶν μετριωτέρων βουλευτῶν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἐπανεληθοῦσα εἰς τὸ αὐτὸ ζήτημα, ἐπεκύρωσε τὴν ἀναχωρήν διὰ μικρὰς πλειονοψηφίας. Ἡ μειονοψηφία ἐκίνησε στᾶσιν. Τὸ αἶμα ἐχύθη, ἀλλ' ἡ κεντρικὴ κυβερνήσις κατέβαλε τοὺς στασιαστὰς διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν Αὐστριακῶν καὶ Πρωσικῶν στρατευμάτων. Νῦν βουλευταὶ ἐφονεῖθησαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς στάσεως. Καὶ μόλα ταῦτα ἡ ἰδέα τῆς δημοκρατίας κυκλοφορεῖ προβαίνουσα εἰς ὅλην τὴν Γερμανίαν. Ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατὸς εἶναι ὑπὲρ αὐτῆς. Μικρὸν μέρος τῆς μεσεᾶς τάξεως ἀντέχει εἰσέτι, φοβούμενον τὴν ἀναρχίαν.

Ἡ Βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ἀνέβαλεν αὐτοπροσώπως τὰς συνεδριάσεις τῶν Ἀγγλικῶν Βουλῶν, ὁ δὲ πρωθυπουργὸς I. Ρούσσελ μετέβη εἰς Ἴρλανδίαν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου τούτου ἰπαπειλουμένου κατὰ τὸν προσεχῆ χειμῶνα ἀπὸ μεγάλης πείνης.

Τὴν 10 τοῦ μηνὸς τούτου ἀπελύθησαν καὶ αἱ βουλαὶ τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ πεισματώδη μάχην μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς κυβερνήσεως, καθ' ἣν στιγμὴν ἐλέγετο ὅτι ἐμελλε νὰ πέσῃ θύμα τὸ ὑπουργεῖον, ὠπλίσθη μετ' ὁ διάταγμα τῆς λήξεως καὶ ἐκεραυνόβόλησαν ὡς ἄλλος Ζεὺς τοὺς βουλευτικούς μας Τιτάνες. Περιμένομεν νὰ ἰδῶμεν ποῦ θέλει λήξῃ ἡ μονομαχία αὕτη. Δὲν εἶναι ἔργον μας νὰ ἐξηγιώσωμεν τὰς βουλάς τῆς Ἀρχῆς, ἢ τὰς ἀρχὰς τῶν βουλῶν μας. Εὐχόμεθα νὰ γίνῃ τὸ συμπεράσμα διὰ τὸ ἔθνος καὶ τὴν πατρίδα.

Ἀπὸ τὰς πολιτικὰς ταύτας διηγήσεις ἄς μεταβῶμεν εἰς κοινωνικὰ ἀνέκδοτα.

Ἡ σημερινὴ δημοκρατία τῆς Γαλλίας ἔχρησε ν: ἀπομιμῆται καὶ βασιλικὰ τινὰ ἔθιμα. Ἐσχάτως ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ ὁ πρόεδρος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως ἔδωκαν συμπόσια καὶ χοροὺς, ὡς ἐδίδοντο πρό τινος καιροῦ τοιαῦτα εἰς τὰ βασιλεια καὶ τὰ παλάτια τῶν ὑπουργῶν. Ἡ ἐθιμοπαξία, λέγουσιν οἱ χρονογράφοι τῶν Παρισίων, εἶναι ἡ αὕτη. Μία μόνη παρετηρήθη διαφορά εἰς τὸν χορὸν τοῦ προέδρου τῆς ἐθνοσυνελεύσεως. Ἡ σύζυγος τοῦ προέδρου Κ. Μαράσσ εἶχε τὴν κόμην διερυσμένην κατὰ τὸν τρόπον τῆς πρώτης Γαλλικῆς δημοκρατίας καὶ κεκοιναμένην μετ' αὐτῶν κινετομοίᾳ ἢ μᾶλλον ἀρχαιομοίᾳ ἥτις κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν θέλει μεταβληθῆ εἰς συρμόν! Γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ συρμοῦ πολλὰς τοιαύτας ἰδιοτροπίας του, καὶ οὐδόλως παραξενεύομεθα ... πλὴν, τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἰδῶμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοιαύτην κινετομοίαν ἀσχημίζουσαν τὴν μαῦρην καὶ πλουσίαν κόμην τῶν ἑλληνίδων μας.

Μικρὰ τις περὶ τῶν ὑποδοχῶν τούτων λεπτομέρεια θέλει ἴσως φανῆ ἀξία τῆς περιεργείας τοῦ ἀναγνώστου.

Ἐπὶ τῆς πρώτης δημοκρατίας, ὅταν ὁ Ναπολεὼν ἐξελέχθη πρῶτος ὑπάτος ἐσχημάτισεν εἰς τὰ Ἰουλιερία αὐτὴν ὄλω βασιλικὴν. Ἐξ ἡλιαδῶν τοῦ ἀνδρειοτέρου καὶ ἐκλεκτοτέρου στρατοῦ, διοικουμένου ὑπὸ τεσσάρων στρατηγῶν τοῦ Λάνου, Βεσσιέρου, Δαβούρ, καὶ Σούλτ, ἦσαν οἱ σωματοφύλακες του. Ὀκτὼ ὑπασπισταὶ οἱ δορυφόροι του. Τὸ παλάτιόν του εἶχεν ἀυλάρχην τὸν στρατηγὸν Δουρὼν καὶ, διὰ νὰ μετριάζωσι τὴν στρατιωτικὴν ταύτην πρόσοψιν, συνεπλήρουν τὴν θεραπείαν τῆς ὑπατικῆς αὐλῆς, εἰς σύμβουλος τοῦ κράτους, τέσσαρες διοικηταὶ τοῦ παλατίου καὶ τέσσαρες κύριαί τῆς τιμῆς, ἀκόλουθοι τῆς Κ. Βονοπάρτου. Αἱ συναναστροφῆ τοῦ Βονοπάρτου δὲν ἦσαν δι' ὅλου κατώτερα κατὰ τὴν λαμπρότητά των τῆς ὑπερηφάνου αὐλῆς τῆς Μαρίας Ἀντωνέττας. Ἐβλεπεσιν ἐνταῦθα τοὺς περιφημότερους φιλοσόφους καὶ συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς, τὸν Καβαρνὴν, τὸν Γαρά, τὸν Σιερά, τὸν Φοντάν, τὸν φίλον τοῦτον μετέπειτα τοῦ αἰοιδίμου Σαταβριάν, τὸν Λαγγρανζ, τὸν Λαπλὰς κλπ.

Ἡ Ἰωσηφίνα, σύζυγος τοῦ στρατηγοῦ καὶ μία τῶν χαριστερώων γυναικῶν τοῦ αἰῶνος τῆς, αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ αὐτοῦ, Καρολίνα, Ἑλιζα καὶ Παυλίνα, διαπρέπουσαι κατὰ τοὺς τρόπους, τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καλλονὴν, πολλὰ ἄλλα κυρίαί, ὧν αἱ οἰκογένειαι ἐπλήρουν ἄλλοτε τὴν αὐλὴν τῶν Τουίλλερίων, ἐδίδον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πρώτου Ἰπάτου ρυσιογνωμίαν, λαμπρότητα καὶ χάριν ὄλω μοναρχικῆν. Ὅταν ὁ Βονοπάρτης ἐδέχετο εἰς τὰς συναναστροφὰς του τὸ διπλωματικὸν σῶμα, ὁ εὐτυχὴς οὗτος στρατιώτης, ὡς οἱ παλαιοὶ μονάρχαι, παρήλαττε τὰς σειρὰς τῶν πολυαριθμῶν ξένων του, συνοδευόμενος ἀπὸ τοῦ ἐπιτελεῖς του καὶ συνακολουθούμενος ὑπὸ τῆς Ἰωσηφίνας, ὅπισθεν τῆς ὁποίας, μεμακρυσμένα εὐσεβάστως, ἤρχοντο αἱ γυναῖκες τῆς αὐλῆς.

Σήμερον ἔχει καὶ ὁ στρατηγὸς Καβαρνὰκ κατοικημα χορηγηθὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἔθνους, καὶ δίδεται κόσμον εἰς τὴν οἰκίαν του· ἀλλ' ἡ οἰκία του δὲν εἶναι παλάτιον. Ἐπικρατεῖ εἰς τὰς συναναστροφὰς αὐτοῦ δημοκρατικὴ τὴν αὐστέρως καὶ ἀπλότης, καὶ διακρίνονται αὐταὶ τῶν ἄλλων μόνον κατὰ τὸ ἦθος τοῦ οἰκοδεσπότη ἔχοντος τὴν αὐστέρων καὶ σοβαρῶν. Ὁ στρατηγὸς Καβαρνὰκ ὄρθιος πλησίον τῆς ἐστίας δέχεται πάντας τοὺς ἀναγγελλομένους φίλους του καὶ μετὰ φιλοφροσύνης μὲν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δαψιλεύῃ, ὡς ἔπραττε εὐκολώτατα τοῦτο ὁ Φίλιππος, χειραψίας. Πρὸς τὸ ὠρχιον δὲ φύλον, ὁ νέος στρατηγὸς φέρεται ὑποκλινέστερος· ὅταν ἀναγγέλλεται κυρία τις, ὑπάγει εἰς προῦπάντησίν της, τῇ δίδει τὸν βραχίονα, τὴν ὀδηγεῖ παρὰ τὴν γρατίαν μητέρα του, καὶ ἀφοῦ ἀνταλλάξῃ λόγους τινὰς περιποιητικούς ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἐμπροσθεν τῆς ἐστίας θέσιν του. Ἀλλ' ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ἦναι ἡ ἀπλότης αὕτη εἰς ἀνθρώπων, ὅποιος φαίνεται σήμερον ὁ Καβαρνὰκ, οὐδόλως δύναται νὰ συγκριθῆ μετ' τὴν τοῦ πρώτου καθιδρυτοῦ καὶ προέδρου τῆς Ἀγγλοαμερικανῆς δημοκρατίας. Ὅταν ὁ Σατωβριάν ὑπῆγε μετ' ἐθουσιώδη καὶ ποιητικὴν καρδίαν νὰ πλανηθῆ εἰς τοὺς ἀπωτάτους δρυμῶνας τῆς Ἀμερικῆς, πρώτη φροντίς του ἦτο νὰ ἐπισκεθῆ τὸν μέγαν ἄνδρα. Ἐῦρε δὲ τὸν Βασιγκτῶνα, οἰκοῦντα, ὡς ὁ Φωκίων ἄλλοτε καὶ ὁ Κιγκινάτος, ταπεινὴν τινὰ οἰκίαν καὶ ἔχοντα ἀντὶ πάσης θεραπείας, μίαν γρατίαν ὑπηρετρίαν. Ἡ ἀπλότης καὶ αὐστηρότης αὕτη παραβαλλομένη πρὸς τὰ ἀληθῶς μεγάλα τοῦ ἀνδρὸς ἔργα καὶ τὴν δόξαν του, πόσον ἀναδεικνύουσιν αὐτὸν λαμπρότερον, παρ' ἂν περιεκυκλούτο διὰ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς ὑπατικῆς αὐλῆς τοῦ Βονοπάρτου!

Εἰς τὸ προλαβὸν ἄρθρον μας ἐν παρόδῳ ἀνεφέραμεν ὅτι στρατὸς μυριοπληθὴς γυναικῶν κατεκάλυψε καὶ διήρχετο τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων. Εἰς τὰς τελευταίας ὅμως ἐφημερίδας τῆς Γαλλίας ἀπαντῶμεν πραγματικῶς, ὅτι ὑπὲρ τὰς 100, 150 χιλιάδας τῶν Ἀμαζόνων τούτων ἐμελέτων νὰ συρρεύσωσιν αἰφνης ἀφ' ὄλων τῶν μερῶν τῶν Παρισίων καὶ νὰ ἐμφανισθῶσι διὰ μίαν ἐμπροσθεν τοῦ βουλευτηρίου, ἐπὶ προφάσει, ὅτι ἤθελον νὰ ἐπιδώσωσιν εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν αἰτίαν συγχωρήσεως ὑπὲρ τῶν ἀνταρτῶν τοῦ Ἰουνίου. Ἡ εἰδήσις αὕτη περὶ τὰς 4 — 5 ὥρας τῆς ἑσπέρας ἐκοινοποιήθη θετικῶς εἰς τὸν πρόεδρον τῆς συνελεύσεως, συνεδριάζουσης τότε, καὶ ἀμέσως τὰ στρατεύματα ἐπέθησαν εἰς κίνησιν· αἱ φρουραὶ τοῦ βουλευτηρίου ἐδιπλασιάσθησαν καὶ ἐν τάγμα ἄρακόντων ἐπροχώρησε μέχρι τῆς Κρηπίδος τῶν Τουίλλερίων, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ πᾶσαν ἀπόπειραν τοῦ γυναικείου τούτου στρατοῦ. Εἰς τὰς 5 καὶ 1/2 δύο ἐκ τῶν βουλευτῶν ἐνεχείρισαν εἰς τὸν πρόεδρον ἀναφορὰν, φέρουσαν τὰς ὑπογραφὰς τῶν μητέρων, τῶν γυναικῶν, τῶν θυγατέρων, τῶν ἀδελφῶν, καὶ τῶν συγγενῶν τῶν ἀνταρτῶν τοῦ Ἰουνίου, αἰτίους ἐδέοντο παρὰ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως νὰ χορηγηθῆ εἰς αὐτοὺς ἀμνηστία. Ἡ γυναικεία αὕτη δέησις ἐν τούτοις εἶχε προχωρήσει μέχρι τῆς ὁδοῦ Ρίβουλι, ἀλλ' ἐκεῖ τὴν ἐσταμάτησεν ἡ ἐμπροσθηφυλακὴ τοῦ στρατιωτικού σώματος.

Ἐρρήθη ἐν Παρισίοις, ὅτι τὴν γυναικείαν ταύτην ἐκτρατεῖαν ἠθέλησαν νὰ μεταχειρισθῶσιν ὡς ἀφορμὴν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ δουκὸς τοῦ Βορδῶ διὰ νὰ εὕρωσι καιρὸν νέαν νὰ ἐπιχειρισθῶσιν ἐπιθεῖσιν κατὰ τῶν κηθεστώτων. Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἔποεπε φαίνεται, κατὰ τὴν παράδοξον ταύτην ἐποχὴν νὰ ἴδωμεν καὶ ἀπεικονισμὰ τι τῶν μυθολογουμένων ἐκείνων Ἀμαζόνων, γυναικῶν αἵτινες ὀπλισθεῖσαι κατὰ τῆς τυραννίας τῶν ἀνδρῶν, ἐκήρυξαν ἄσπονδον κατ' αὐτῶν μῖσος καὶ πόλεμον αἰώνιον, ὅστις ἤθελε διαρκεῖ καὶ μέχρι τοῦδε, ἂν δὲν ἡμέρευον αὐτὰς ἐ: Σκίθαι, καθὰ διηγεῖται ὁ ἀφελὴς Ἡρόδοτος.

Ἀνέγνωμεν ἐσχάτως εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας, ὅτι ὁ περιώνυμος Ἄγγλος ἀστρονόμος R. Koby προεῖπε τὴν κατὰ τὸ ἐνεστώσ ἐτος ἐμφάνισιν τοῦ μεγάλου κομήτου τοῦ ἀναφανέντος εἰς τὰ 1264 καὶ ἐπανελθόντος εἰς τὰ 1556. Ἡ περίοδος αὐτοῦ, ἐξ ἐτῶν 292, συμπίπτει ἐφέτος. Περὶ τοῦ κομήτου τούτου διηγοῦνται οἱ σύγχρονοι συγγραφεῖς τὴν ἐξῆς ἀξιοσημείωτον περίστασιν. Κατὰ τοὺς τέσσαρας μῆνας τῆς ἐμφανισεώς του ὁ πάπας Οὐρβανὸς ἐνόησε καὶ ἀπεβίωσεν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κομήτης ἔπαυσε νὰ ἴναι ὁρατός. Ἀλλὰ, κατὰ ἀναλογίαν, εἰς τὰ 1848 δὲν ἐπαπειλεῖται μόνος ὁ Πάπας ὁ κομήτης οὗτος, ὅστις, ὡς ἀναφέρει εἰς τι σύγγραμμά του ὁ Ρογήρος Βάκων, προήχθη διὰ τῆς κρετῆς τοῦ Ἄρεως, εἶναι πολεμικός, καὶ ἐπαπειλεῖ τὸν κόσμον διὰ διχονοιών, ταραχῶν, αἱματοχυσιῶν, κλπ. κλπ. Δὲν παρετηρήσαμεν τὰς οὐρανίους ἐκτάσεις διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν ὁ ῥηθεὶς κομήτης ἐφάνη ἤδη, διότι προσελέγετο διὰ τὸν Ἰούλιον, ἀλλὰ δὲν ἦτον φαίνεται ἀνάγκη τῆς ἐμφανισεώς του διὰ νὰ συμβῶσιν ὅσα ὑπ' αὐτοῦ ἐπαπειλοῦντο. Ἀπόλωλε δὲ ὁ κόσμος, ἂν φανεῖτο αἰφνης τοῦ κομήτου, ἢ διάγνωσις τοῦ Βάκωνος πρόεπη ἀκόμη περισσότερο νὰ ἀληθεύσῃ ...

Τίποτε δὲν εἶναι ἀδύνατον, λέγομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ συμβούλου Στρυκ, τοῦ ὁποίου τὸν λόγον δὲν ἀπιξίωσεν νὰ ἐνημηθῶσιν, ἐν μέσῳ τούτων καὶ τηλεκούτων συμβάντων, οἱ σπουδαιότεροι τῶν σημερινῶν πολιτικῶν. Ἐὶς τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἀνέκδοτον τὸ δίδομεν ὡς συνταγὴν ἱατρικὴν εἰς τοὺς ὅσοι ἀποβάλλουσι τὴν γενναιότητά των, τὰς ἐλπίδας των, κατὰ πᾶσαν μεταβολήν τῆς τύχης. Ὁ σύμβουλος Στρυκ ἐμβῆκεν εἰς τὴν ζωὴν μετ' ὅλην τὴν ἰλαρότητα καὶ γαλήνην βελτιωμένου τοῦ γερμανικοῦ Ῥήνου. Εἶχεν ἕνα φίλον, τὸν καλλιτέρον τῶν φίλων, εἶχε μίαν ἐρωμένην, τὴν πιστοτέραν τῶν ἐρωμένων. Ἀποθνήσκει συγγενὴς του εἰς εἰς Ἀμστελδάμον καὶ τῷ ἀρίνει οὐ μικρὰν κληρονομίαν. Ὁ Στρυκ ἐπιφορτίζει τὸν φίλον του νὰ μεταβῇ καὶ παραλάβῃ ἀπὸ μέρος του τὰ σημαντικὰ τῆς κληρονομίας του ποσά. Ὁ φίλος τὰ παραλαμβάνει καὶ γίνεται ἀφαντος. Ὁ Στρυκ τρέχει κατόπιν τοῦ φίλου του· καὶ ἐν τῷ μεταξύ ἡ πιστὴ ἐρωμένη του πληροφορηθεῖσα ὅτι ὁ ἐραστής της ἔμεινεν ἐπὶ ζύλου κρημνόμενος νυμφεύεται τὸν ἀντιζήλον του.

— Εἶναι δυνατόν; ἐπεφώνησε δις ὁ προδοδόμενος φίλος καὶ ἐραστής.

Ἀναγκάζομενος ν' ἀπαντήσῃ αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν δυ-

νατὸν, λέγει, καὶ ἔκτοτε τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἐφήρ-
μοσεν εἰς ὅλας τὰς περιπετείας τοῦ ματαίου τούτου κόσμου.

Ἡ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος γαλλικὴ ἐπανάστασις ἐκρήγνυται.

— Εἶναι δυνατόν οἱ Γάλλοι νὰ παραιτήσωσι τὴν ἀρχαίαν μοναρχίαν των; ἐρωτῶσιν ἐνώπιον τοῦ Στρυκ.

— Δυνατὸν, ἀποκρίνεται οὗτος.

— Καὶ φρονεῖς, λέγει ὁ ἐκλέκτωρ τῆς ἐπικρατείας, εἰς ἣν ἑκατοῖκε ὁ Στρυκ, ὅτι καὶ οἱ ὑπήκοοί μου θέλουσιν ποτὲ ἀκολουθήσει τοιοῦτον ὀλέθριον παράδειγμα;

— Δυνατὸν, ἀποκρίνεται ὁ Στρυκ, ὅστις ὑποπίπτει εἰς ὀργὴν, διότι ἀμφίβαλλε περὶ τῆς πίστεως τῶν ὑπηκόων τῆς Α. Β. Γ.

Οἱ Γάλλοι δημοκράται διαβαίνουσι τὸν Ῥήνον καὶ ὁ Στρυκ κατατρεγμένος τὸ πρῖν, ἀνυψοῦται εἰς ἐπίσημον θέσιν. Μετὰ τινὰ καιρὸν, λέγει πρὸς αὐτὸν ἐπίτροπός τις τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας, ἂν ποτε ἄνθρωπος σωφρονῶν ἡμπορῇ νὰ ὑποθέσῃ δυνατὴν πλέον τὴν ἐπάνοδον τῆς μοναρχίας.

— Δυνατὸν, λέγει πάλιν ὁ Στρυκ, ὅστις ἀποβάλλεται ἐκ δευτέρου τῆς θέσεώς του.

Εἰς τῶν βασιλείων, τοὺς ὁποίους ἐσπειρεν ἀφειδῶς εἰς τὴν Εὐρώπῃ ὁ Ναπολεὼν, τὸν δέχεται τελευταῖον σύμβουλόν του, καὶ ὅτε ἡ τύχη τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ ἤρχισε νὰ ὀπισθοδρομῇ, τὸν ἐρωτᾷ ὁ ἡγεμὼν του ἂν φρονῇ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ νικηθῇ ὁ Ναπολεὼν.

— Δυνατὸν, ἀπαντᾷ πάλιν ὁ Στρυκ.

Ὅταν δὲ ἐπανῆλθον εἰς τὴν Γερμανίαν ὅλοι οἱ νόμιμοι ἡγεμόνες καὶ κατέλαβον ἀνελπίζτως τοὺς θρόνους των, ὁ Στρυκ ἐθεωρεῖτο ὡς προφήτης τις, διότι τὰ πάντα, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ νομιζόμενα ἀδύνατα, εἰς αὐτὸν δυνατὰ ἐφαίνοντο.

Ἀκόμη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τὸν ἡρώτων ἂν ἐνόμιζε δυνατόν νὰ λάβῃ νέας μεταβολὰς ἢ ὄψις τῆς Ευρώπης.

— Δυνατὸν, ἀπάντησε καὶ τότε ὁ Σύμβουλος Στρυκ. Δυστυχῶς ὁ ὀλιγοσύλλαβος οὗτος προφήτης ἀπέθανε μετὰ τῶν δύο ἐπαναστάσεων τῆς τῶν 1830 καὶ τῆς τῶν 1848, καὶ δὲν ὑπάρχει διὰ νὰ μᾶς εἰπῇ τί νομίζει δυνατόν κατὰ τὰς παρούσας μεγάλας καὶ θλιβερὰς ἅμα περιστάσεις.

ΓΟΡΓΙΑΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ο ΚΛΑΗΣ ΤΗΣ ΕΜΕΣΣΗΣ.

Καταγωγή τῆς ἱστορίας τοῦ Συλόχ.

Τὸ συναξάριον τοῦτο τοῦ Συλόχ, τὸ δραματικώτερον ἐξ ὅσων μᾶς διεβίβασε τὸ ζωφερον τοῦ μεσαιῶνος πνεῦμα, διεδόθη ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σαικεσπέρου, εἰς τὸν ὅποιον παρέσχε τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἐμπόρου τῆς Βενετίας.

Ἀλλὰ καθὼς τῶν πλείστων ἀρχαίων παραδόσεων, οὕτω καὶ ταύτης πρέπει νὰ ζητήσωμεν τὴν καταγωγὴν εἰς τὴν ἀνατολήν· ἀποδεικνύεται δὲ τοῦτο ἐν

τινος μουσουλμανικοῦ χρονικοῦ, ἀνευρεθέντος πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν Καλκούτῃ, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφεὺς ἔμεινεν ἄγνωστος. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἑβραίου καὶ τοῦ χρεοφειλέτου εὐρίσκειται ὁλόκληρος εἰς διήγημά τι, κωμικὸν σατύρισμα, τῶν ἠθῶν καὶ τῆς ἀνατολικῆς νομοθεσίας.

Μετῃ γλωτίσθη δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος τεμάχιον ἕνευ οὐδεμιᾶς προσθήκης.

« Ἄλλοτε ἔζων εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν πλούσιος Ἑβραῖος καὶ πτωχὸς μουσουλμάνος. Ὁ τελευταῖος οὗτος περιέστη εἰς τοιαύτην δυστυχίαν, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ἑβραῖον καὶ νὰ ζητήσῃ δάνειον 100 δηναρίων.

« Τὰ χρήματα ταῦτα ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν Ὀθωμανὸν εἰς ἐμπορικὴν τινα ἐπιχείρησιν προσέφερε δὲ εἰς τὸν Ἑβραῖον ὡς ἀμοιβὴν τὸ ἡμισυ τοῦ κέρδους.

« Ὁ Ἑβραῖος ἐδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ μουσουλμάνου καὶ τὸν λέγει· « Συναίνῃ νὰ σοὶ δανείσω τὰ » ὅποια ἔχεις ἀνάγκην χρήματα ἀτόκως, ἀλλ' ἐπὶ » συμφωνίᾳ. Ὁ μουσουλμάνος ἠρώτησεν αὐτὸν, ποίαν συμφωνίαν ἤθελε νὰ βάλῃ εἰς ὠφέλειαν τόσον ἀπροσδόκητον. « Θέλω, λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Ἑβραῖος, νὰ » ὑποσχεθῆς, ἐὰν δὲν μετ' ἐπιτυχίας ἐμπροσθέν μου, νὰ » με ἀφίσχῃς νὰ λάβω μίαν λίτραν ἐκ τῆς σαρκὸς » σου. » Ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος ἐτρόμαξεν, ἀκούσας τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ἔσπευσε νὰ ἀποποιηθῇ τὴν τοῦ Ἑβραίου πρότασιν.

« Μετὰ δύο ὅμως μῆνας βεβουλισμένος εἰς μεγίστην δυστυχίαν, καὶ μὴ εἰδύρας πῶς νὰ δώσῃ τροφὴν εἰς τὰ τέκνα του, ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ καὶ νὰ δεχθῇ τὸ δάνειον κατὰ τὰς ἐπιβληθείσας βάσεις. Ὁ δὲ Ἑβραῖος ἐφρόντισε προηγουμένως νὰ λάβῃ μάρτυρας περὶ τῆς συμφωνίας πολλοὺς ἀξιοπίστους Ὀθωμανοὺς.

« Ὁ μουσουλμάνος ἀνεχώρησε πρὸς ἐμπορίαν καὶ τὸ ταξιδεῖόν του ἐπέτυχε καθ' ὁλοκληρίαν. Ἐπεμψεν εἰς τὴν σύζυγόν του τὰ ὀφειλόμενα χρήματα ἀκετὰ ἐγκαίρως, διὰ νὰ τὰ πληρώσῃ εἰς τὸν Ἑβραῖον. Ἀλλ' ἡ γυνὴ, μὴ γινώσκουσα τὴν στυγεράν τοῦ συζύγου τῆς ὑπόσχεσιν, καὶ πάσχουσα χρηματικὴν στενοχωρίαν, μετεχειρίσθη τὰ χρήματα εἰς ἀγοράν διαφόρων πραγμάτων, τῶν ὁποίων εἶχε χρεῖαν, ἀφήσασα νὰ ἐκπνεύσῃ ἡ ὀλιεθρία προθεσμίας.

« Μετὰ τινὰ χρόνον ὁ μουσουλμάνος, ὅστις ἔκαμε πολλὰ κέρδη, ἐπέστρεφεν οἰκαδὲ ὑπερευχαριστημένος καὶ διανοούμενος, ὅτι διέφυγεν ἀπὸ τοῦς ὄνυχας τοῦ κατηραμένου Ἑβραίου, ὅτε ἀπῆλθονε ληστὰς ἀπογυμνώσαντας αὐτὸν ὁλοκλήρως, ὥστε ἐφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν πτωχὸς, ὡς ἀνεχώρησε.

« Τὴν ἐπιούσαν βλέπει ἐρχόμενον τὸν Ἑβραῖον, ὅστις ἠρώτησεν αὐτὸν εὐγενικώτατα περὶ τῆς υἱείας του, καὶ συγχρόνως ἀπῆλθονε τὴν πληρωμὴν τῆς δανεισθείσης εἰς αὐτὸν ποσότητος. Ὁ δυστυχὴς ἔμπορος διηγῆθη εἰς αὐτὸν τὸ δυστύχημά του, ἀλλ' ὁ Ἑβραῖος ἐπέμεινεν ἢ εἰς τὴν ἀπάτησιν τῶν χρημάτων του ἢ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας των. Εἰκάζει ἔκατος ὅτι δὲν ἐερέθησαν συμφωνίαν περὶ τούτου.

Τέλος πάντων μετὰ πολλῶν ἡμερῶν ἐριδας, γείτονες ἐμετολάβησαν καὶ συνδιήλλαξαν αὐτοὺς ν' ἀναφερθῶσιν εἰς τὸν Καδῆν.

« Ἰππῆγαν λοιπὸν εἰς τὸν Καδῆν, ὅστις ἀφ' οὗ ἤκουσε τὴν συζήτησιν μετ' ἄλλοις κρῦον αἷμα, ἀπεφάνθη, ὅτι ὁ ἔμπορος, μὴ ἐκπληρώσας τὴν ὑπόσχεσίν του, ὄφειλε νὰ ὑποστῇ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Ἑβραίου. Ἀλλ' ὁ ἔμπορος δὲν εὐχαριστήθη παντάνα ἀπὸ τὴν ὀφθαλμῶν αὐτῶν καὶ ἐζήτησε νὰ τὴν ἐφεσιβάλλῃ. Ὁ Ἑβραῖος τὸν παρεκάλεσε τότε νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ δολώσῃ τὸν δικαστὴν του, καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξέλεξεν ὁ ἔμπορος τὸν Καδῆν τῆς Ἑμέσσης, τοῦ ὁποίου ἡ σοφία καὶ ἡ εὐθυδικία ἐφημιζοντο πολὺ. Ὁ Ἑβραῖος συνήνεγκεν, ἀλλ' ὑπεχρέωσεν αὐτὸν, ἵνα ἡ δευτέρα αὐτῆ ἀπόφασις μὲν ὀριστικὴ. Μετὰ τὴν δευτέραν ταύτην συμφωνίαν συνανεχώρησαν εἰς Ἑμεσσαν.

« Μετὰ μικρὰν ὀδοιπορίαν ἀπῆντησαν ἡμίονον φεύγουσαν, καὶ τῆς ὁποίας ὁ κύριος ἐφώναζεν εἰς αὐτοὺς νὰ εὐαρεστηθῶσιν ἢ νὰ τὴν κρατήσωσιν, ἢ νὰ τὴν γυρίσωσιν ὀπίσω. Ὁ ἔμπορος μὴ δυνηθεὶς νὰ πράξῃ τοῦτο, ἐβρίφη πέτραν κατὰ τῆς ἡμίονου, τῆς ὁποίας ἐκτύπησε τὸν ὀφθαλμὸν καὶ ἔχυσεν αὐτὸν. Ὁ ἰδιοκτήτης ἐφθασε καὶ ἐπέπληξεν αὐτὸν, ὡς καταστήσαντα τὴν ἡμίονόν του μονόφθαλμον· ἀπῆλθονε δὲ παρ' αὐτοῦ τὴν ἀξίαν τῆς ἡμίονου ὁλόκληρον. Ἀλλ' ὁ Ἑβραῖος ἐπρότεινε τὴν προτεραιότητα τοῦ δικαίωμάτος του, καὶ συνεβούλευσε μόνον τὸν κύριον τῆς ἡμίονου νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτοὺς παρὰ τῷ Καδῆ τῆς Ἑμέσσης. Ἐλαβον λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς τὴν αὐτὴν ὁδόν.

« Ἐφθασαν τὸ ἐσπέρας εἰς χωρίον τι καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου μιᾶς οἰκίας διὰ νὰ διανυκτερεύσωσι. μάλιστα δὲ ἐκοιμήθησαν, καὶ μέγας θόρυβος ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον· ὁ ἔμπορος ἐξύπνησε καὶ ἐντρομος διὰ τὸν θόρυβον τοῦτον, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ τι τρέχει. Ἐβρίφη λοιπὸν ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἐξώστου, πεπεισμένος εἰς τὴν ἐλαφρότητα τοῦ σώματός του. ἀλλὰ δυστυχῶς ἔπεσεν ἐπὶ ἀνθρώπου, κοιμωμένου κάτωθι τῆς οἰκίας, καὶ ἐφόνευσε αὐτόν.

« Οἱ δύο υἱοὶ τοῦ φονευθέντος μαθόντες μετ' οὐ πολὺ τὸ συμβάν, συνέλαβον τὸν δυστυχῆ ἔμπορον καὶ ἠτοιμάσθησαν νὰ τὸν φονεύσωσιν, ὅταν ὁ Ἑβραῖος κατῴρθωσεν νὰ τοὺς πείσῃ, ὅτι μέρος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἀνῆκεν ἤδη εἰς αὐτόν, καὶ δὲν εἶχον δικαίωμα ἐφ' ὅλου τοῦ σώματός του.

Τότε οἱ δύο νέοι ἀπεφάσισαν, ὡς ὁ κύριος τῆς ἡμίονου, ν' ἀπέλωσιν μετ' αὐτῶν εἰς Ἑμεσσαν.

« Τὴν ἐπιούσαν εἶδον ὄνον ἀγωνιζόμενον ἐν τινὶ βορβορῇ καὶ μὴ δυνάμενον νὰ ἐξέλθῃ. Ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν αὐτῶν διὰ νὰ τὸν ἀναύρωσιν, καὶ ἐν τῷ οἱ μὲν ἀπεφόρτωσαν τὸν ὄνον, ὁ δὲ ἐλάβανεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν χαλινῶν, ὁ ἀτυχὴς ἔμπορος ἔλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς οὐράς, ἥτις ἔμεινεν εἰς χεῖράς του. Ὁ χωρικός ἐξοργισθεὶς διὰ τοῦτο, ἀπῆλθονε παρ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν τοῦ ὄνου του, ὅστις ὡς ἔλεγε, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τῷ χρησιμεύσῃ· ἀλλ' οἱ ἄλλοι συνεβούλευσαν αὐτὸν νὰ ἴσχυάσῃ καὶ ν' ἀκολουθήσῃ αὐτοὺς εἰς Ἑμεσσαν, ὡς καὶ ἠκολούθησεν.

« Ὁ Μουσουλμάνος, ὁ Ἑβραῖος, ὁ κύριος τῆς ἡμίονου, οἱ δύο υἱοὶ τοῦ φονευθέντος, ὁ ὄνηλάτης, ἢ μονόφθαλμος ἡμίονος καὶ ὁ χωρὶς οὐράς ὄνος ἔλαβον πάντες τὴν ὁδὸν τῆς Ἑμέσσης, ὅπου μετ' οὐ πολὺ ἐφθασαν.

α ὡς δ' εἰσέρχοντο εἰς τὴν πόλιν, ὁ μουτουλιάνος, ὅστις παρετήρει πολὺ, κατέπληθη βλέπων μεταξύ τῶν ἄλλων, ἀνθρώπων μὲ σχῆμα σεβάσιμον ἐπίονου καθήμενον καὶ ἐνδεδυμένον μακρὸν χιτῶνα, μεθυσμένον. Ἡρώτησε τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸν εἶπον, ὅτι ἦτο ὁ Ἐφορος, ἄρχων ἐπιφορτισμένος τὴν ἐπαγρῦ- πνησιν τῶν δημοσίων ἡθῶν.

α Μικρὸν ἀπωτέρω εἶδεν ἀνθρώπον διαγωνιζόμενον ἐν τινι κραβάτῳ, τὸν ὁποῖον ἔφερον ἐξηπλωμένον εἰς τὸ κοιμητήριον. Καί τοι δὲ διετίετο, ὅτι δὲν ἦτο τεθνεὺς ἀλλ' ὑγιέστατος, οἱ παριστάμενοι τῷ ἀπεκρίνοντο, ὅτι προφανῶς ἦτο νεκρὸς, καὶ ὁ δυσ- τυχὴς ἐτάφη.

α Τὴν πρωτὰν τῆς ἐπιούσης ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸν Καδῆν καὶ ἤρχισαν ὄλοι ὁμοῦ τὴν κατὰ τοῦ ἐμπό- ρου ἐκθεσιν τῶν παραπόνων των, ἕως οὗ ὁ Καδῆς διέταξεν αὐτοὺς νὰ μὴν ὁμιλῶσιν, εἰμὴ ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον.

αὐ Ἑβραῖος ἤρχισεν οὕτως· α Αὐθέντα, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑπεσχέθη νὰ μὲ ἀπώσῃ ἑκατὸν δηνάρια, τὰ ὅποια μοὶ οφείλει, ἢ νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ κόψω μίαν λίτραν ἐκ τῆς σαρκὸς του. Διατάξατε αὐτὸν νὰ ἐκ- πληρώσῃ δυσὶν θάτερον.

α Ὁ ἔμπορος ἔχων πεποίηται εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Καδῆ, δὲν ἐφοβήθη νὰ ὁμολογήσῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐκήρυξεν ὅτι δὲν ἐδύνατο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ πληρώσῃ τὸν Ἑβραῖον, νομίσας ὅτι ἡ συμφωνία ἤθελε κηρυχθῆ ἄκυρος. Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ φρίκη του, ὅταν ἤκουσε τὸν Καδῆν, διατάξαντα αὐτὸν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Ἑβραίου, ἐπειδὴ δὲν ἐδύνατο νὰ πληρώσῃ. Ὁ Καδῆς ἐνευσε συγχρόνως εἰς ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν του νὰ φέρωσι μάχαιραν κοπτερὰν, ἵνα ἡ ἀπόφασίς ἐκτελεσθῇ. Ὁ πτωχὸς ἔμπορος ἤρχισε νὰ τρέμῃ ὄλος καὶ ἐνόμισεν ἐκείτὸν τεθνεῶτα.

α Τότε ὁ Καδῆς ἐστρέψε πρὸς τὸν Ἑβραῖον καὶ τὸν λέγει· εἰβήρου καὶ κόψε διὰ τῆς μάχαιρας αὐτῆς μίαν λίτραν κρέατος ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀλλ' ἐνθυμήσου καλῶς, ὅτι μόνον μίαν λίτραν σοὶ ἀνήκει. Λάβε λοιπὸν αὐτὴν σωστῆν, διότι, ἐάν ἀπατηθῆς μίαν οὐγγίαν, σὲ παραδίδω τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὸν διοικητὴν τῆς πόλεως, ὅστις θέλει σὲ κατατο- μῆσαι.

α Μάτην ὁ Ἑβραῖος τῷ παρέστησεν, ὅτι εἶναι ἀδύ- νατον νὰ κόψῃ σωστῆν μίαν λίτραν κρέατος· ἀλλ' ὁ καδῆς δὲν ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀπόφασίν του.

α Ὁ Ἑβραῖος τότε, πεφοβισμένος διὰ τὰς συνεπειὰς τοιαύτης ἀποφάσεως, ἀνεκάλεσε τὴν καταδίωξίν του, δηλώσας ὅτι ἐχάρησε τὸ χρέος εἰς τὸν ἔμπορον. «Πολὺ καλὰ, λέγει ὁ Καδῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔφερες αὐτὸν τὸν ἀνθρώπον ἕως ἐδῶ διὰ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν θέλεις νὰ μεταχειρισθῆς, εἶναι δίκαιον νὰ τὸν ἀποζημιώσῃς διὰ τὰς ἐκ τῆς ἀπουσίας του προξενηθείσας εἰς αὐτὸν ζημίας.

α Προσδιορισθεῖσαι δὲ ὑπὸ διαιτητῶν αἱ ζημίαι εἰς διακόσια δηνάρια, ἐπληρώθησαν ὀκουσίως ὑπὸ τοῦ Ἑβραίου.

α Κατόπιν ἔρχεται ὁ κύριος τῆς ἡμίονου, ὅστις τῷ παρέστησεν ἐπίσης τὸ παράπονόν του. Ὁ Καδῆς ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ τῆς ἀξίας τῆς ἡμίονου — 1000

δηνάρια, ἀπεκρίθη, πρὸ τῆς ἀπωλείας τοῦ ὀφθαλμοῦ. — Οὐδὲν ἀπλούστερον, λέγει ὁ Καδῆς, σὺ θέλεις πρηνίσει τὸν ἡμίονόν σου εἰς δύο, καὶ εἰς μὲν τὸν ἔμπορον θέλεις δώσει τὸ τυφλὸν μέρος, τὸ δ' ἄλλο θέλεις φυλάξῃς διὰ σεαυτὸν καὶ θέλεις πληρωθῆ ὑπὸ τοῦ ἐμπόρου 500 δηνάρια. Ἐπροτίμησε λοιπὸν νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν καταδίωξίν του καὶ νὰ ὑποφέρῃ μικρὰν ἀπώλειαν, ἀντὶ μεγαλητέρας ζημίας. α Εἶσαι κύριος, τὸν λέγει ὁ Καδῆς· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποζημιώσῃ τὸν ἀνθρώπον διὰ τὸ ἄλογον κατ' αὐτοῦ παράπονόν σου. α Ὁ κύριος τῆς ἡμίονου ἀπήλθε λοιπὸν μὲ τὸν μονό- φθαλμον ἡμίονον, ἀποδώσας εἰς τὸν ἔμπορον ἑκατὸν δηνάρια πρὸς ἀποζημιώσιν.

α Οἱ δύο υἱοὶ τοῦ φρονεθέντος ἀνθρώπου ἐξέθεσαν κατόπι τὰ παράπονά των. α Νομίζετε, λέγει ὁ Καδῆς, ὅτι ἡ στέγη τῆς οἰκίας μου εἶναι τὸσον ὑψηλὴ, ὅσον ἐκείνη, ὅθεν ἐρρίβθη ὁ ἔμπορος; Ἀπεκρίθησαν κατα- φρατικῶς. Τότε ὁ Καδῆς διέταξεν, ἵνα ὁ ἔμπορος κομηθῇ κατὰ γῆς πλησίον τῆς οἰκίας του καὶ ἀμ- φότεροι ὁμοῦ, ὡς πνέοντες ἐκδικήσιν νὰ πηδήσωσιν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου ἐπ' αὐτοῦ. Ἀνέβησαν λοιπὸν οἱ ἐνά- γοντες ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, ἀλλὰ μόνις ἰδόντες κἀτω κατέβησαν, λέγοντες ὅτι καὶ ἂν εἶχον χιλίας ζῶας, ποτὲ δὲν ἤθελον ἀποτομηθεῖν εἰς τοιοῦτον ἐπικιν- δυνον πῖδιμα. α Λυποῦμαι, λέγει ὁ Καδῆς, σὰς ἐχορήγησα τὸ ἀντίποινον, τὸ ὁποῖον μοὶ ἐζητήσατε, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ προχωρήσω περισσότερον τοῦ νόμου, διὰ νὰ σὰς ἱκανοποιήσω. Λάβετε λοιπὸν τὴν κλωσύνην νὰ πληρώσῃτε εἰς αὐτὸν τὸν ἀνθρώπον δικαιοσύνην δηνάρια διὰ τὸν ὁποῖον ἐπροξενήσατε εἰς αὐτὸν περισπασμόν. α

α Τέλος ἔρχεται ἡ σειρὰ τοῦ ὄνηλάτου, ὅστις διη- γεῖται τὰ περὶ τοῦ κτήνους του. α Τί, λέγει ὁ Κα- δῆς, ἐπιπερίπτωσις ἀντιποίνου! Πηγαίνετε νὰ εὐ- ρητῆς τὸν ὄνον μου, ἐπιτρέπω εἰς αὐτὸν νὰ τοῦ ἀπο- σπάσῃ τὴν οὐράν. α Ἐφερον τὸν ὄνον καὶ ὁ ἐνάγων ἐπεχείρησε ν' ἀποσπάσῃ τὴν οὐράν αὐτοῦ, διὰ νὰ ἐκ- δικηθῇ τὸ πάθος τοῦ ἰδίου του ὄνου. Ἄλλ' ὄνος ἔχων καθ' ἐκάστην τὴν τιμὴν νὰ φέρῃ τὸν Καδῆν, δὲν ἦτο διατεθειμένος νὰ ὑποφέρῃ τοιαύτην κατασχύναν- ὄθεν ἔδωκεν εἰς τὸν διώκτην του τὸσον ἰσχυροῦς λακτισμοὺς, ὥστε οὗτος παρ' ὀλίγον ἐλειπυθῆμικεν ἀρ' οὗ δ' ἀνέλαθεν, ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ μείνῃ ἕως ἐκεῖ, εἰπὼν ὅτι ἱκανοποιήθη. Ἄλλ' ὁ Καδῆς δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ συγκατανεύσῃ, ὅπως ἀναχωρήσῃ, χωρὶς νὰ ἐκδικηθῇ ἐντελῶς. Πάλιν λοιπὸν ἤρχισε νὰ ἔλκῃ τὴν οὐράν τοῦ ὄνου ἰσχυρότερον, ἀλλ' ἔλαβε τὸσους λακτισμοὺς, ὥστε κατὰ μολωπισθεὶς εἰς τὸ σῶμα, ὠμολόγησε τέλος, ὅτι ἡ κατηγορία του ἦτο ψευδής, καὶ ὅτι ὁ ὄνος του δὲν εἶχε ποτὲ οὐράν. Διὰ τὸν δόλον τοῦ ἐζημιώθη ἑκατὸν δηνάρια.

Ὅταν ἀνεχώρησαν, ὁ Καδῆς λαμβάνων δια τὰ πρόστιμα, διῆρεσεν αὐτὰ εἰς δύο ἴσα μέρη, καὶ τὸ μὲν ἐτήρησε δι' ἑαυτὸν, τὸ δ' ἄλλο ἔδωκεν εἰς τὸν ἔμπορον. Ἐπειτα, ἐπειδὴ ἔβλεπε τὸν τελευταῖον τοῦτον ὄλος σκεπτικόν, ἠρώτησεν αὐτὸν ἐάν δὲν ἦτον εὐχαριστήμενος ἐκ τῶν διαφορῶν τούτων ἀποφάσεων.

α Αὐθέντα, λέγει ὁ ἔμπορος, κατέχομαι ὑπὸ θαυ- μασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς ὑμᾶς· ἀλλὰ δυσκο- λούμαι νὰ ἐξηγήσω πράγματά τινα, τὰ ὅποια μὲ

κατέπληξαν, ὅταν ἐφθάσα εἰς Ἐμεσσαν. α Διηγήθη δὲ εἰς τὸν Καδῆν ὅτι παρετήρησε τὴν προτεραίαν.

α Ταῦτα δὲν εἶναι ἀξία θαυμασμοῦ, λέγει ὁ Καδῆς, ὅστις εἶχεν ἀπόκρισιν εἰς ὅλα. Οἱ οἰνοπῶλαι εἶναι λησταὶ ἀπατώντες τὸν λαόν, καὶ ὁ Ἐφορος εἶναι ἐπιφορτισμένος νὰ τοὺς ἐπαγρυπνῇ. Μολοντί δ' αὐτὸς μόνις δοκιμάζει τοὺς οἴνους, μολοντοῦτο δὲν εἶναι ἀξίον θαυμασμοῦ τὸ ἐσπέρας νὰ ἦναι ἐντελῶς μεθυσμένος.

α Ὅσον δὲ διὰ τὸν ἀνθρώπον, τὸν ὁποῖον ἐνόμισας ζῶντα, ἰδοὺ τί συνέβη. α Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀπέθανε πρὸ μικροῦ ταξειδεύων εἰς μεμακρυσμένην πόλιν. Ἡ γυνή του, εἰδοποιηθεῖσα περὶ τούτου, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸ δικαστήριόν μου, συνωδευμένη ὑπὸ δύο μαρ- τύρων, οἵτινες μετέβησαν ὅτι πραγματικῶς ὁ ἀνὴρ τῆς ἀπέθανε. Μετὰ τὴν δῆλωσιν αὐτὴν ἡ σύζυ- γος τοῦ ἦλθεν εἰς δεύτερον γάμον. Πρὸ τινων ὅμως ἡμερῶν ὁ πρῶτος αὐτῆς σύζυγος ἀνεβήναι καὶ, μαν- θάνων τὸν γάμον τῆς συζύγου του, ἦλθε μονιῶ- δης νὰ παραπονεθῇ εἰς ἐμέ. Φίλε μου, τὸν ἀπεκρί- θην, τί ἔρχεσαι νὰ φωνασκῆς; ἰδοὺ τὸ πιστοποιη- τικὸν τοῦ θανάτου σου, καλῶς καὶ προσηκόντως συν- τεταγμένον ὑπ' ὄψιν μου παρὰ τοῦ γραμματέως μου (Χόδζια) καὶ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ δύο μαρτύρων. Βλέ- πεις λοιπὸν, ὅτι εἶσαι τεθνεὺς. Λυποῦμαι διὰ τὸ ὁποῖον σοὶ συμβαίνει δυστύχημα, ἀλλ' ὅτι δύναμαι νὰ κάμω εἶναι νὰ δώσω διαταγὰς διὰ τὴν κη- δεῖάν σας. α

α Μετὰ τὴν ἐξήγησιν αὐτὴν ὁ ἔμπορος δὲν ἐδυνήθη νὰ μὴ θαυμάσῃ τὴν βαθεῖαν σοφίαν τοῦ Καδῆ, καὶ ἀποχαιρετήσας αὐτὸν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἐξῆσε μικρὸν τι εὐτυχῆς, χάρις εἰς τὰς διαφορὰς δίκας, τὰς ὁποίας ἐκίνησαν κατ' αὐτοῦ.

Πρὸς κατάληψιν τοῦ τέλους τῆς ἱστορίας ταύτης, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ ἀνατολικὴ νομοθεσία δὲν παραδέχεται ποτὲ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἀπορατικοῦ, τούτέστιν, ὅτι γεγονὸς τι δὲν ὑπάρχει. Τοῦ γεγονότος ἀπαξ ἀποδειχθέντος, οὐδεὶς δύναται νὰ τὸ ψεύσῃ. Οὕτως ὁ θάνατος ἀπεδεικνύετο διὰ τῆς ἐνώπιον τοῦ Καδῆ γενομένης δηλώσεως τῆς τελευταῖας μαρτυρουμένης ὑπὸ δύο προσώπων. Ἄλλ' οἱ ἀνα- τολικοὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτείνουσι τὴν νομικὴν δεισι- δαμονίαν, ὥστε μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ τοῦ τύπου, ὁ ἄνθρωπος, εἰς ὃν ἀναφέρετο, διεγράφετο ἐκὼν ἄκων ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ζώντων. Τοῦτο ἐξηγεῖ πᾶς ὁ δυστυχὴς ἄνθρωπος, ὃν ἡ σύζυγος του ἐκήρυξε τεθνεῶτα, δὲν ἠδυνήθη μύλας τὰς διαμαρτυ- ρήσεις του, ἀν καὶ ἦτο ὑγιέστατος, νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἐνταφιασμόν. α

Ἐπιτομή τῶν πλουσίων κατόικων τοῦ Ρίο Νέγρο τῆς γείας Γρανάδας τῆς Ἀμερικῆς. Εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ δύσβατα μέρη ἐποχοῦνται οἱ πλούσιοι ἐπὶ ἀχθοφόρων φερόντων εἰς τὴν πλάτην των καθέ- δραν (καρέγλαν). Ἡ δὲ ὑπηρεσία αὕτη εἶναι μικρά. α Ἐάν τις σοχασθῇ, λέγει, ὁ Οὐμβόλδος, τὸν μέγαν κόπον, τὸν ὁποῖον ὑποφέρουσιν οἱ ἀχθοφόροι οὗτοι ἀκτῶ ἕως ἐννέα ὥρας καθ' ἐκάστην, βαδίζοντες εἰς τόπον δύσβατον, ἐάν τις ἤξερῃ, ὅτι ἡ ῥάχις των εἶναι πάντῃ ἐκδαρμένη ὡς ἡ τῶν ἀχθοφόρων κτηνῶν,

καὶ ὅτι οἱ ὄδοιπόροι, ὅταν ὁ ἀχθοφόρος λευκοθυμῶν πίπτῃ καταγῆς, εἶναι τὸσον ἀσπλαγχναι, ὥστε τὸν ἀφίνοῦν ἐν μέσῳ τοῦ δάσους· ἐάν ὑπολογίσῃ τις, ὅτι οἱ φορεῖς οὗτοι διὰ μίαν μόνην ὄδοιπορίαν ἀπὸ Ἰθαγούτης εἰς Καρχηδόνα λαμβάνουσι μισθὸν 12

—24 ἀργυρὰ γρόσια εἰς διάστημα 14—15 ἡμερῶν· μόνις καταλαμβάνει πᾶς τὸ ἐπιμοχθότατον τοῦτο ἔργον ἐκτελεῖται ἐκουσίως ὑφ' ὄλων σχεδὸν τῶν νέων καὶ εὐρύστων ἀνδρῶν, τῶν κατοικοῦντων τὰς ὑπω- ρείας, καὶ πᾶς εὐρίσκονται τὸσον πολλοὶ ἀχθοφόροι, ὥστε συχνάκις ἀπαντᾶται σειρὰ 50 ἕως 60 ἀνδρῶν ζητούντων νὰ φέρωσιν ἐπὶ τῶν ὤμων των ὄδοιπόρους. εἰς τὰ Μεξικανικὰ μεταλλεῖα εὐρίσκειται καὶ τάξις ἀν- θρώπων, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἄλλο ἔργον, εἰμὴ νὰ βαρᾶ- ζῶσιν ἄλλους ἀνθρώπους εἰς τὴν ῥάχιν. Ἡ ὀκνηρία τῶν εἰς τὴν ζώνην ταύτην τῆς γῆς λευκῶν εἶναι τὸσον μεγάλη, ὥστε διευθυνταὶ τινες μεταλλεῖων ἔχουσιν ἕνα ἢ δύο Ἰνδοὺς μιθωτοὺς, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουσιν ἵππους των, ἐπειδὴ καθ' ἡμέραν σαμμα- ρόνονται, στηρίζονται ἐπὶ βακτηρίας καὶ μὲ κεκλι- μένας κεφαλὰς φέρουσι τὸν κύριόν των ἀφ' ἐνὸς μεταλ- λείου εἰς ἄλλο. Ὅσοι δὲ ἀχθοφόροι ἔχουσιν ἰσχυρόν καὶ ἀσφαλῆ πόδα καὶ περιπάτημα ἐλαφρὸν, συνι- στῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς περιηγητάς. Εἶναι ἐλεεινὸν πράγμα ν' ἀκούῃ τις περὶ ἰδιοτήτων ἀνθρώπων λέξεις καὶ φράσεις, ἀναφερομένας εἰς τὸ βᾶδισμα τῶν ἵππων καὶ ἡμίονων. α

Μακροβίτης ἀξιοσημείωτος. Ἐφημερίς τ- τῆς Πετροπούλεως ἀναφέρει περὶ ἀνθρώπου ἀποθα- νόντος τὸ ἑκατοστὸν ἐξηκοστὸν ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας του πλησίον τῆς Πολόσκης, ἐπὶ τῶν μεθωρίων τῆς Λιβονίας. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶδεν ἐπτὰ αὐτοκράτο- ρας ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ρωσίας, καὶ ἐθυμῆτο πολὺ καλὰ τὸν θάνατον τοῦ Γουστάβου Ἀδόλφου. Εἶχεν ὑπηρετήσῃ ὡς στρατιώτης εἰς τὸν τριακονταετῆ πόλεμον. Εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 93 ἐτῶν ἦλθεν εἰς τρίτον γάμον, μετὰ τὸν ὁποῖον ἐξῆσε 50 ἔτη καὶ ἐξ οὗ ἀπέκτησε πολλὰ τέκνα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ.

Περὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐγράφθησαν ὑπὸ παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων τόσα, ὥστε ὁ κατάλογος μόνος τῶν περὶ αὐτῆς συγγραφέων ἠμπορεῖ νὰ καλύψῃ ὄλο- κλήρους σελίδας. Καθέδρα ὀγδοήκοντα κατὰ σειρὰν Χριστιανῶν καὶ εἰκοσιτεσσάρων Ὀθωμανῶν αὐτοκρα- τῶρων, ὑποστάσα, ἐν διαστήματι δεκαπέντε αἰῶνων, ὄλας τὰς διαφορὰς τῆς φύξης περιπετειᾶς, εἵλωσεν ἀνέκαθεν εἰς ἑαυτὴν τὰ βλέμματα καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ ἱστορικοῦ, τοῦ Γεωγράφου, τοῦ φιλοσόφου, καὶ διατελεῖ μάρτυς τῶν θαυμασίων τῆς μεγαλοῦργου τοῦ Πλάστου χειρὸς καὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Ἐάν ἡ ἱστορία τῆς Μεγαλοπόλεως ταύτης ἐνδια- φέρῃ πάντας ἀνεξαιρέτως, διὰ τοὺς κατοίκους αὐτῆς, καὶ ἰδίως τοὺς Γραικοὺς, ἔχει ἀσυγκρίτως μείζον τὸ διαφέρον, ὡς ἀποτελοῦσα μέρος οὐσιωδέστατον τῆς

καθόλου εθνικῆς αὐτῶν ἱστορίας. Ἐκτός δὲ τούτου, χωρὶς τῆς ἀκριβοῦς τῶν καθέκαστα τῆς Κωνσταντινουπόλεως γνώσεως, πολλὰ χωρία τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς μένουσιν ἀγνωστα καὶ ἀκατανόητα, καὶ ἡ αἰτία αὐτῆ παρέρουε καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀκριβεστέρους καὶ σοφωτέρους τῶν νεωτέρων ἐκδοτῶν καὶ σχολιαστῶν τῆς Βυζαντινῆς εἰς ἀντιφάσεις καὶ σφάλματα παχυλά, καθὼς θέλει ἀποδειχθῆ ἔν οικείῳ τόπῳ.

α Πολλὰ γὰρ παρὰ τὰς ἀγνοίας τῶν τόπων διήμαρτον οὐχ οἱ τυχευότες μόνον τῶν συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ οἱ τινες καὶ τῶν τῆ δόξῃ πεπωτευκῶτων, οὗ λέγει Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (Βιβλ. Α', δ').

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κυρίως, τὴν διασάφην δηλονότι τῶν τῆς Βυζαντινῆς ἱστορικῶν, ἀνέλαβον πρὸ πολλοῦ τὴν ἱστορικὴν, ἀρχαιολογικὴν καὶ τοπογραφικὴν περιγραφὴν τῆς τε πόλεως αὐτῆς καὶ τῶν περὶ αὐτὴν προαστείων, ἐκτεινομένων εἰς ἀμφοτέρως τοῦ Βοσπόρου τὰς ὄχθας, παραβάλλων τὰ παλαιὰ πρὸς τὰ νῦν, καὶ ἐρμηνεύων ἱστορικῶς τὰ περὶ ἐκάστου, θηρέων δὲ πανταχοῦ τὴν ἀλίθειαν μόνην.

Ἐὰν ἐπέτυχον ἡ ὄχι, θέλει τὸ ἀποφασίσει ἡ τοῦ κοινού κρίσις, τὴν ὁποίαν πάντοτε καὶ ἐπεκαλέσθη καὶ ἐσεβάσθη. Εἰς ἐμὲ ἀνήκει μόνον νὰ εἶπω, ὅτι ἐσπούδασα, ὅσον ἠδυνήθη, νὰ καταστήσω τὸ ἔργον ὄχι προσκορῆ καὶ ξηρὰν τόπων καὶ ὀνομάτων καταγραφὴν, ἀλλ' ἀνάγνωσμα τερπνὸν ἐνταῦθ' καὶ χρήσιμον, καταποικίλας αὐτὸ μὲ περιεργότατα ἱστορικὰ ἀνεκδότα, μὲ ἀρχαιολογικὰς, φυσιολογικὰς καὶ ἀνθρωπολογικὰς παρατηρήσεις, μὲ παραλληλισμὸν τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ἠθῶν καὶ ἐθίμων, μὲ πᾶν ὅ,τι, ἐνὶ λόγῳ, ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ ἐπάγωγὸν καὶ ἐλευκτικὴν τὴν ἀνάγνωσιν δι' ἐκάστης τάξεως ἀναγνώστην.

Ἐπὶ τούτῳ κατακόμησα τὸ βιβλίον, περκετὸς δὴ δύο τοπογραφικῶν πινάκων, καὶ μὲ διαφόρους εἰκόνας τῶν ἐπισημοτέρων τόπων τε καὶ προσώπων, προσθεὶς εἰς τὸ τέλος καὶ χρονολογικὸν καὶ γενεαλογικὸν πίνακα τῶν Χριστιανῶν καὶ Ὀθωμανῶν αὐτοκρατόρων, καὶ ἐπὶ πᾶσι γενικὸν παραπομπῶν ἐλεγχοῦ ἢ εὔρεθῆριον τῶν ἐμπεριεχομένων, διελὼν τὸ ὅλον τοῦ πνήματος εἰς τρεῖς τόμους, εἰς μέγα ὄγδον, ὧν ὁ μὲν Α' περιέχει, μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ συγγραμματος, τὴν γενικὴν τῆς πόλεως σχηματογραφίαν, καὶ μετ' αὐτὴν τὰ καθέκαστα τοπογραφικῶς ἄχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κυδάρους καὶ Βορβύσου· ὁ Β' τὴν περιγραφὴν τῶν κατὰ τὴν Ἡεραίων καὶ τὰς ἐκατέρωθεν τοῦ Βοσπόρου ὄχθας προαστείων τῆς πόλεως, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν παρακειμένων νήσων· ὁ δὲ Γ' ἔκθεσιν ἀκριβῆ τῶν παλαιῶν καὶ νῦν ἐθίμων, τελετῶν, διατυπώσεων καὶ παντὸς ἄλλου τείνοντος πρὸς γνῶσιν τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Βυζαντινῆς ἱστορίας.

Ἐκαστος τῶν τόμων τιμᾶται, διὰ τοὺς συνδρομητάς μόνους, δραχμὰς δώδεκα ἢ γρόσια τεσσαράκοντα ὀκτώ, πληρωτέα μετὰ τὴν παραλοθὴν ἀμέσως τοῦ βιβλίου· ἡ δὲ τύπωσις ἀρκεται, διὰ τὰ πολυδάπανον τῶν εἰκόνων, ἅμα καταγραφῶσιν ὀκτακόσιοι τοῦλάχιστον συνδρομηταί.

Ὅστις τῶν κυρίων συνδρομητῶν προκαταβάλῃ τὴν συνδρομὴν του, λαμβάνει τὸ ἀντίτυπον του βιβλιοδε-

τημένον· ὁ δὲ προμηθεύσας εἰκοσι συνδρομάς, ἔχει δωρεὰν ἓν ἀντίτυπον.

Αἱ συνδρομαὶ γίνονται·

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰς τὸ κατὰ τὸν Γαλατᾶν τυπογραφικὸν κατάστημα τῶν Κ. Κ. Α. Κορομηλᾶ καὶ Π. Πατπλῆ· καὶ εἰς τὸ αὐτόθι (εἰς τὰ λεγόμενα (Γιοργαντζίδικα) βιβλιοπωλεῖόν τῶν Κ. Κ. Διονυσίου Κορομηλᾶ καὶ Συμεῶν Ἀνδρέαδου.

Ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κ. Ἀνδρέου Κορομηλᾶ.

Εἰς δὲ τὰ λοιπὰ μέρη παρὰ τοῖς Κ. Κ. Προξένοις καὶ Ἰποπροξένοις τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῆ 1 Σεπτεμβ. 1848.

ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

Παρακαλοῦνται οἱ Κ. Κ. συνδρομηταὶ νὰ γράψωσιν εἰς ἀνάγνωστα τὰ ὀνόματά των καὶ ὀλόγραφον τῶν ἀντιτύπων τὸ ποσόν, ἵνα μὴ συμβῆ δυσκολία περὶ τὴν ἀποστολὴν καὶ παραδόσιν τοῦ βιβλίου.

ΣΗΜ. τῆς Διευθύνσεως.

Ὁ κατὰ πρῶτον εἰσπλῶν εἰς τὸν Βόσπορον ἐκθιμθεῖται ἀπὸ τὸ ἀναριθμητὸν πλήθος τῶν καλλονῶν, αἵτινες ὡς ἐν ἀειδινήτῳ καλλιδοσκοπίῳ ἀναπτυσσόμεναι, καὶ εἰς πᾶν δῆμα παμποικίλιως μεταβαλλόμεναι, κατακτώσιν ὡς ἐξ ἐφόδου καὶ θορυβοῦσι τὴν διάνοιαν καὶ τὰς αἰσθήσεις του. Καὶ ἀναβῆ εἰς τὸν πύργον τοῦ Γαλατᾶ καὶ ἐκείθεν ἐπισκοπήσῃ τὴν πόλιν καὶ τὰ προάστια κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις, ὁποῖοι κάμτοι, ὁποῖα σύγχυσις ἀνακτόρων, προσκυνημάτων, μνημείων, παραδείσων, ἀγορῶν, καταστημάτων ἢ Καὶ ἂν ἐκπλαγείς προαναβῆ διὰ τῆς φαντασίας τοὺς χρόνους, ὁποῖα σύγχυσις συμβάντων, ἰδεῶν, περιστάσεων ἢ Τις θέλει τὸν χειραγωγῆσαι ἐν μέσῳ τοῦ λαβυρίνθου τούτου; Ἡ Βυζαντινὴ; ἄλλος λαβυρίνθος; ἀπεραντολογίῶν, ἀντιφάσεων. Δι' ἀμφοτέρων τούτων, καὶ διὰ τῆς ἀπεραντοῦ πόλεως καὶ διὰ τῆς ἀπεραντοῦ βιβλιογραφίας τῶν περὶ αὐτῆς γεωγράφων, ἐπεχειρήσει νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ὁ Κ. Σκαρλάτος Βυζαντινὸς διὰ συγγραμματος εἰς ὃ ἐπέχυσεν ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς πολιμαθείας του, καὶ ὅλην τὴν γνωστὴν γλαφυρότητα τοῦ καλλίου του, τοῦ εἰς τὸ ἄνωθι ἀγγελομένου. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι συγχρόνως καὶ τοπογραφία καὶ ἱστορία, καὶ κριτικὴ. Περιγράφει τὸ Βυζάντιον καὶ ὅλας τὰς θέσεις αὐτοῦ, καὶ ὅλα τὰ καταστήματα αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀκριβολογίας, ὁποῖα ἦσαν ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων καὶ ὁποῖα εἶναι ἐπὶ τῶν Σουλτάνων, διηγεῖται ἐπ' ἐκάστου ἀντικειμένου ὅλα ἢ καὶ τὰ κυριώτερα τῶν δοξασάντων ἢ ἐκπληξάντων αὐτὸ συμβάντων καὶ ἀνεκδότων, καὶ δι' ἀντιπραθέσεως χωρίων τῆς Βυζαντινῆς μόλις γνωστών, καὶ δι' ἀπεραντοῦ φιλολογίας ἐξηγεῖ καὶ σαφηνίζει πολλὰ διαμεινάντα μέχρι τοῦδε ἀνεξήγητα· ὥστε τὸ σύγγραμμα τοῦτο δὲν εἶναι ποσῶς συνεργηματικόν, ἀλλ' εἶναι ὅλος πρωτότυπον, καὶ συνειρητὸς ἀξιόλογος εἰς τὴν μελέτην καὶ κατὰληψιν τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας.

Ἐκ τούτων δὲ δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὅτι ὡς σύγγραμμα κριτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἔρευνῶν, εἶναι ξηρὸν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μονότονον. Ἐμφορθεὶς εἶναι τῶ ὄντι ὑπὲρ του καὶ ἄλλο, ἀλλὰ ἀλλὰ συγχρόνως τερπνὸν ὡς εἶτι καὶ ἄλλο. Ὁ σύγγραφεὺς κατάρρωθεν εἰς αὐτὸ νὰ ἐνδύσῃ τὰς σοβρὰς Μούσας μὲ τὸ ἐνδυμα τῶν χαρίτων. Διάφορα τεμάχια αὐτοῦ ἠτύχησάμεν νὰ ἰδῶμεν ἀνεκδότα, καὶ μᾶς ἐφαίνετο ὡς ἂν ἀπέπνευον τὴν βοσπόρειον αὔραν. Ἡ φιλολογία μᾶς θέλει πλουτισθῆ δι' ἀποκτημάτων πολυτίμου.